

ویژه
کنکوری های
۱۴۰۳

۱۴۰۳/۰۲/۲۰

آزمون
پانزدهم
حضور

دفرچه شماره ۱

سال تحصیلی
۱۴۰۲ - ۱۴۰۳

روان شناسی	جامعه شناسی	علوم و فنون ادبی	ریاضی و آمار
-	جامعه شناسی دوازدهم کل کتاب صفحه ۱ تا ۱۲۰	علوم و فنون ادبی دوازدهم کل کتاب صفحه ۱۰ تا ۱۲۲	ریاضی و آمار دوازدهم کل کتاب صفحه ۱ تا ۱۰۴

آزمون آزمایشی خیلی سبز

گروه آزمایشی علوم انسانی

• نام و نام خانوادگی: • شماره داوطلبی:

عنوان مواد امتحانی آزمون. تعداد. شماره سؤالات و مدت پاسخ گویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ گویی	ملاحظات
۱	ریاضی	۲۰ سؤال	۱	۲۰	۳۰ دقیقه	۶۵ سؤال ۷۵ دقیقه
۲	زبان و ادبیات فارسی	۳۰ سؤال	۲۱	۵۰	۳۰ دقیقه	
۳	علوم اجتماعی	۱۵ سؤال	۵۱	۶۵	۱۵ دقیقه	

داوطلب گرامی، به علت این که بودجه بندی این آزمون، از مباحث پایه دوازدهم است، در این آزمون، درس «روان شناسی» نداریم. بنابراین در پاسخ برگ از سؤال ۶۶ تا ۸۰ را خالی بگذارید.

اساتید، مشاوران و دانش آموزان گرامی:

نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سؤالات این آزمون را می توانید از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیام رسانی ها با ما به اشتراک بگذارید.

Azmoon.kheilisabz.com

ریاضی و آمار دوازدهم: کل کتاب

۱- با ارقام ۰، ۱، ۲، ۴، ۶، ۷ و ۹ چند عدد چهاررقمی بدون ارقام تکراری می‌توان نوشت که از ۴۵۰۰ بزرگ‌تر باشند و ارقامش یکی در میان، فرد و زوج باشد؟

- (۱) ۷۲ (۲) ۷۴ (۳) ۷۶ (۴) ۷۸

۲- مجموعه $A = \{1, 2, 3, \dots, 12\}$ چند زیرمجموعه چهار یا پنج عضوی دارد که کوچک‌ترین عضو ۳ و بزرگ‌ترین عضو ۱۰ باشد؟

- (۱) ۳۰ (۲) ۳۲ (۳) ۳۵ (۴) ۳۸

۳- مجموع جواب‌های معادله $24 = 0 + 24 + (n-4)! - 25(n-4) + ((n-4)!)^2$ کدام است؟

- (۱) ۱۳ (۲) ۱۴ (۳) ۱۷ (۴) ۱۸

۴- A و B دو پیشامد از فضای نمونه S هستند که به ترتیب ۱۲ و ۱۸ عضو دارند. اگر پیشامد آن که A و B' رخ دهند، ۷ عضو داشته باشد و بدانیم $A \cup B = S$ ، آن گاه احتمال آن که فقط A رخ دهد، کدام است؟

- (۱) $\frac{1}{28}$ (۲) $\frac{1}{3}$
(۳) $\frac{1}{32}$ (۴) $\frac{1}{36}$

۵- ۳ کتاب با موضوع ریاضی، ۲ کتاب با موضوع ادبیات و ۲ کتاب با موضوع تاریخ را در یک قفسه کنار هم قرار می‌دهیم. با چه احتمالی کتاب‌های اول، وسط و آخر هم موضوع هستند؟

- (۱) $\frac{1}{30}$ (۲) $\frac{1}{35}$
(۳) $\frac{1}{40}$ (۴) $\frac{1}{42}$

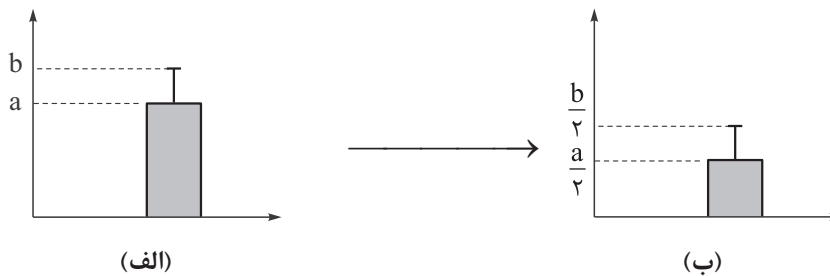
۶- علی قصد دارد در ۶ ماه ابتدایی سال از بین شهرهای A و B از استان‌های شمالی و شهرهای C و D از استان‌های جنوبی به دو شهر متفاوت در دو ماه متفاوت سفر کند. با چه احتمالی علی در دو ماه متوالی و به دو شهر یکی در شمال و یکی در جنوب کشور سفر می‌کند؟

- (۱) $\frac{2}{9}$ (۲) $\frac{1}{3}$
(۳) $\frac{5}{18}$ (۴) $\frac{1}{6}$

محل انجام محاسبات

۷- در تعدادی از داده‌های نرمال، با تغییراتی در داده‌ها به نموداری جدید رسیده‌ایم:

اگر میانگین و انحراف معیار داده‌های جدید (نمودار ب) به ترتیب ۲ و ۲ باشند، چند درصد داده‌های اولیه (نمودار الف)

بین ۴۰ و ۴۸ قرار دارند؟

- (۱) ۹۶٪ (۲) ۶۸٪ (۳) ۵۲٪ (۴) ۴۸٪

۸- در دنباله با رابطه بازگشتی $a_{n+1} = \begin{cases} 2a_n & \text{فرد } n \\ \frac{1}{2}a_n + 4 & \text{زوج } n \end{cases}$ ، اگر $a_1 = 8$ باشد، از بین ۱۰ جمله اول، یکی را انتخاب می‌کنیم.

با چه احتمالی، مجموع ارقامش، عددی اول است؟

- (۱) ۲/۰ (۲) ۳/۰ (۳) ۴/۰ (۴) ۵/۰

۹- جملات هفتم و سیزدهم دنباله حسابی ۷، ۱۱، ۱۵، ...، به ترتیب جملات دهم و چهاردهم یک دنباله حسابی دیگر هستند. واسطه هندسی مثبت جملات نهم و سیزدهم دنباله حسابی جدید کدام است؟

- (۱) ۲۸ (۲) ۳۰ (۳) ۳۵ (۴) ۳۶

۱۰- حاصل عبارت مقابل کدام است؟

- (۱) ۲۵۰۵۱ (۲) ۲۵۰۵۰ (۳) ۲۵۵۰۰ (۴) ۲۵۵۵۱

۱۱- طول نقاط برخورد سهمی $f(x) = 2x^2 - 7x - 4$ با محور xها، جملات دوم و پنجم یک دنباله هندسی هستند. اگر قدرمطلق نسبت مشترک این دنباله از ۱ بزرگ‌تر باشد، جزء صحیح مجموع جملات اول و هفتم این دنباله کدام است؟

- (۱) -۱۷ (۲) -۱۶ (۳) ۱۵ (۴) ۱۶

۱۲- در یک دنباله هندسی مجموع سه جمله اول برابر $\frac{19}{3}$ و مجموع سه جمله دوم برابر $\frac{152}{81}$ است. اگر جمله دوم یک واحد کم‌تر از جمله اول باشد، جمله ششم دنباله کدام است؟

- (۱) $\frac{32}{243}$ (۲) $\frac{32}{81}$ (۳) $\frac{64}{243}$ (۴) $\frac{64}{81}$

محل انجام محاسبات

۱۳- بین دو عدد $2\sqrt{2}$ و $162\sqrt{2}$ ، پنج عدد قرار داده‌ایم. به طوری که کل این هفت عدد، دنباله‌ای هندسی و افزایشی تشکیل دهند، مکعب نسبت مشترک کدام است؟

- (۱) ۹ (۲) ۲۷ (۳) ۸ (۴) ۱۶

۱۴- در یک مستطیل، اعداد مربوط به یکی از اضلاع، قطر و محیط، جملات متوالی یک دنباله هندسی هستند. نسبت دو ضلع این مستطیل کدام می‌تواند باشد؟

- (۱) $-1 + \sqrt{2}$ (۲) ۲ (۳) $\sqrt{2}$ (۴) $2 - \sqrt{2}$

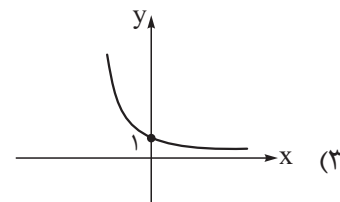
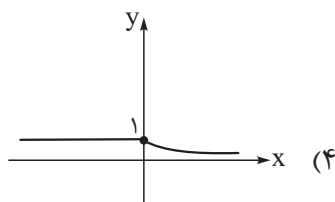
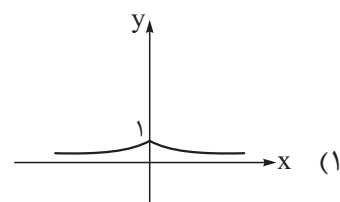
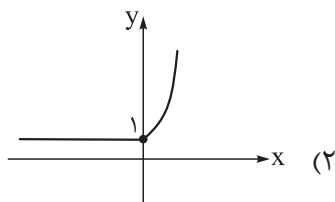
۱۵- حاصل ضرب عددی در ریشه سومش برابر با ۴ است. اختلاف ریشه‌های چهارم این عدد کدام است؟

- (۱) $\frac{5}{2^4}$ (۲) $\frac{9}{2^8}$ (۳) $\frac{7}{2^4}$ (۴) $\frac{11}{2^8}$

۱۶- با توجه به تساوی $5^x = 750 + \frac{2}{125} \cdot 5^{x+1}$ ، حاصل x^{x-1} کدام است؟

- (۱) ۲ (۲) ۹ (۳) ۶۴ (۴) ۶۲۵

۱۷- توابع $f(x) = \begin{cases} \left(\frac{1}{2}\right)^{-x} & x > 0 \\ 4^x & x \leq 0 \end{cases}$ و $g(x) = \begin{cases} 2^{-2x} & x \leq 0 \\ \left(\frac{1}{8}\right)^x & x > 0 \end{cases}$ مفروض‌اند. نمودار تابع $f \times g$ کدام است؟

محل انجام محاسبات

۱۸- نقاط $(2, 3)$ و $(6, 12)$ روی تابع $f(x) = a(b^x)$ قرار دارند. مقدار $b.f(2a)$ کدام است؟

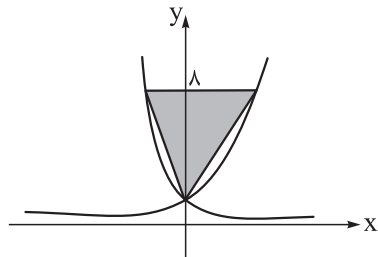
- $3\sqrt{2}$ (۱) 6 (۲) $6\sqrt{2}$ (۳) $12\sqrt{2}$ (۴)

۱۹- شاخص آلودگی هوا در یک کلان شهر 180° است. اگر بر اثر وزش باد به طور ثابت شاخص با نرخ 20° درصد در ساعت کاهش

یابد، حداقل چند ساعت وزش باد ادامه یابد تا شاخص آلودگی کم تر از 100 شود؟ (واحد زمان عدد طبیعی فرض می شود.)

- 2 (۱) 3 (۲) 4 (۳) 5 (۴)

۲۰- در شکل زیر نمودار تابع $y = (\sqrt[3]{2})^x$ و $y = (\frac{1}{\sqrt{2}})^x$ رسم شده است. مساحت مثلث کدام است؟

$52/5$ (۱)

56 (۲)

60 (۳)

$67/5$ (۴)

محل انجام محاسبات

علوم و فنون ادبی دوازدهم: کل کتاب

۲۱- از دیدگاه تاریخ ادبیات در متن زیر چند «خطا» به چشم می‌خورد؟

از انقراض دولت صفویه تا آغاز سلطنت ناصرالدین شاه قاجار، یعنی در دوران حکومت‌های افشاریه، زندیه و ابتدای دوره قاجار، رشد و شکوفایی قابل توجهی در تاریخ ادبیات ایران دیده می‌شود. در این دوره، شاعران از سبک هندی روی برگردانده‌اند اما هنوز تأثیراتی از سبک عراقی در آثارشان مشاهده می‌شود. مشتاق اصفهانی در زمان نادرشاه و کریم خان زند، با همراهی چند تن دیگر از ادیبان، انجمن ادبی خاقان را اداره می‌کرد.

(۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۵

۲۲- کدام مورد از دیدگاه تاریخ ادبیات، غلط است؟

(۱) شاعران دوره بازگشت به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی و رخوت حاکم بر ادبیات، به پیروی از اسلوب‌های کهن پرداختند و در سطوح زبانی، ادبی و فکری، سبک خراسانی و عراقی را مورد توجه قرار دادند.
 (۲) گروهی از شاعران دوره بازگشت به قصیده‌سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند؛ افرادی مانند صبای کاشانی، قآنی شیرازی و سروش اصفهانی از این گروه‌اند.
 (۳) گروهی از شاعران دوره بازگشت، غزل‌سرایی به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی را پیش گرفتند. شاعرانی مانند نشاط اصفهانی، فروغی بسطامی و مجمر اصفهانی از این گروه‌اند.
 (۴) مجله «نوبهار» که نشریه‌ای ادبی محسوب می‌شد، در سال‌های مشروطه به وسیله میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی (پدر پروین اعتصامی) منتشر شد.

۲۳- هر یک از ویژگی‌های زیر به ترتیب، مربوط به کدام شاعر یا نویسنده است؟

- فعالیت اصلی‌اش روزنامه‌نگاری بود. شعر او از زندگی سیاسی او جدا نبود. وی در قصیده بیشتر از قالب‌های دیگر طبع آزمایی کرده است.
- او با تغییر سبک نگارش، تکلف را در نثر از بین برد و مسائل عصر را با کاربرد اصطلاحات و شعر و ضرب‌المثل‌های لطیف، به سبک گلستان سعدی نوشت.
- از شعرهای غربی ترجمه‌هایی منظوم پدید آورده است که در نوع خود ابتکاری محسوب می‌شود.
- در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت به کار رفت، نقش مؤثری داشت.

(۱) نشاط اصفهانی - قائم‌مقام فراهانی - ملک‌الشعرا - علامه دهخدا

(۲) ادیب‌الممالک فراهانی - قائم‌مقام فراهانی - ایرج میرزا - علامه دهخدا

(۳) ملک‌الشعرا - میرزا آقاخان کرمانی - میرزاده عشقی - محمدباقر میرزا خسروی

(۴) ادیب‌الممالک فراهانی - علامه دهخدا - ایرج میرزا - قائم‌مقام فراهانی

۲۴- با توجه به سبک عصر بیداری همه موارد درست است، به جز:

- (۱) نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون تغییر یافت و از جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی به کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی تغییر کرد.
 (۲) توجه به قالب‌های قصیده و مثنوی در شعر ملک‌الشعراى بهار و ادیب‌الممالک فراهانی بیشتر است.
 (۳) گرایش اغلب شاعران به محتوا و برخی مسائل دیگر، باعث کم‌توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دوره بیداری شده است.
 (۴) گروهی از شاعران مانند سید اشرف‌الدین گیلانی و عارف قزوینی از واژه‌ها و اصطلاحات موسیقی عامیانه و حتی واژه‌های فرنگی بهره بردند.

۲۵- در میان عبارات زیر، کدام مورد از دیدگاه تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی «درست» است؟

- (۱) در دوره معاصر، ابتدا نیما یوشیج و سپس افرادی مانند ابوالقاسم لاهوتی و جعفر خامنه‌ای تلاش‌هایی در تغییر شعر فارسی از نظر قالب و محتوا داشتند.
- (۲) نثر داستانی معاصر در سال ۱۳۰۱ با کتاب «تهران مخوف» مرتضی مشفق کاظمی آغاز شد.
- (۳) تقی مدّرسی، محمود اعتمادزاده، غلامحسین ساعدی و محمدباقر میرزا خسروی از نویسندگان سبک تلفیقی هستند.
- (۴) در ادبیات دوره معاصر، نوآوری‌ها، اندیشه‌های باستان‌گرایانه و گاهی گرایش به شعرهای ترجمه‌ای مورد توجه قرار گرفت.

۲۶- پدیدآورندگان آثار: «خسی در میقات، ظهور، زمین سوخته» به ترتیب خالق کدام آثار نیز هستند؟

- (۱) دید و بازدید، صدای سبز، گوشواره عرش
- (۲) ضیافت، از آسمان سبز، مدار صفردرجه
- (۳) خواب ارغوانی، دلاویزتر از سبز، دری به خانه خورشید
- (۴) زیارت، دلاویزتر از سبز، مدار صفردرجه

۲۷- از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام یک از قسمت‌های مشخص‌شده، نادرست است؟

- بعد از خردادماه ۱۳۴۲ دوران مقاومت در ادبیات داستانی فارسی شکل گرفت. در این دوران مضمون رمان‌ها و داستان‌ها غالباً مبارزه و پایداری است. بر اغلب داستان‌های این دوره اضطراب سیاسی و ترس ناشی از بدفرجامی و زندان حاکم است. از ویژگی‌های نثر دوره مقاومت روی آوردن به خاطره‌نگاری و زندگی‌نامه‌نویسی و کثرت نویسندگان، آشکار است.

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۲۸- کدام یک از ویژگی‌های سبک نثر انقلاب در متن زیر دیده نمی‌شود؟

- «آفتاب، چشم‌هایتان را می‌زد، برای همین دستتان را بر چشم‌های درشتتان که در نور آفتاب جمع شده بود، حمایل کرده بودید. دست دیگران را هم به هنگام صحبت کردن تکان می‌دادید. با یک سال و نیم پیش فرق زیادی نکرده بودید. جز ریش‌هایتان که پرت‌تر و بلندتر شده بود. لباس نظامی به تنتان برازنده بود، شکیل‌تر از همیشه که کت و شلوار می‌پوشیدید.»

- (۱) ساده‌نویسی در ادامه ساده‌نویسی دوره‌های قبل
- (۲) استقبال از فرهنگ ایثار و دفاع از وطن
- (۳) گرایش به برخی قالب‌ها مانند خاطره‌نویسی، سفرنامه و ...
- (۴) بیان اندیشه‌های سیاسی در داستان، پس از پیروزی انقلاب

۲۹- آرایه‌های بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

- «چو عود هر که ز عشاق دم زند خواجه ز سوز فارغ و از ساز بی‌نیاز آید»
- (۱) تشبیه، حسن تعلیل، لَفّ و نشر، جناس
 - (۲) ایهام، کنایه، جناس، استعاره
 - (۳) ایهام، مجاز، حسن تعلیل، تشبیه
 - (۴) مجاز، ایهام، استعاره، لَفّ و نشر

۳۰- نوع «لَفّ و نشر» در کدام بیت با ابیات دیگر، «متفاوت» است؟

- (۱) بر سرو قامت گل و بادام روی و چشم نشنیده‌ام که سرو، چنین آورد بری
- (۲) اشک و رویم همچو سیم و زر شد، چون کنم عمر رفت و سیم و زر شد، چون کنم؟
- (۳) بسیار بود سرو روان و گل خندان لیکن نه بدین صورت و بالا که تو داری
- (۴) زلف و زُخت از شام و سحر باز ندانم خال و لب از مشک و شکر باز ندانم

۳۱- در کدام ابیات، هر دو آرایه «تلمیح» و «ایهام تناسب» مشهود است؟

(الف) بر مهر چرخ و شیوه او اعتماد نیست	ای وای بر کسی که شد ایمن ز مکر وی
(ب) به مهلتی که سپهرت دهد ز راه مرو	تورا که گفت که این زال، ترک دستان گفت
(ج) صحبت ناسازگاران، خار پیراهن بود	می کنم از سینه بیرون، این دل غمناک را
(د) وصال آن لب شیرین به خسروان دادند	تورا نصیب، همین بس که کوهکن باشی
- (۱) الف - ج (۲) ج - د (۳) ب - د (۴) الف - ب

۳۲- آرایه‌های «ایهام، اغراق، حسن تعلیل و اسلوب معادله» به ترتیب، در کدام بیت‌ها یافت می‌شوند؟

(الف) رواست نرگس مست ارفکند سر در پیش	که شد ز شیوه آن چشم پرعتاب، خجل
(ب) چرخ آهن دل ز سوز درد مندان فارغ است	نیست در مجمر سرایت آه و دود عود را
(ج) مقیم زلف تو شد دل که خوش سواد دید	وز آن غریب بلاکش خبر نمی‌آید
(د) دور از رخ تو دم به دم از گوشه چشمم	سیلاب سرشک آمد و طوفان بلا رفت
- (۱) ج - د - الف - ب (۲) ج - الف - د - ب
- (۳) د - ب - الف - ج (۴) د - الف - ب - ج

۳۳- آرایه‌های بیت زیر، کدام‌اند؟

ز زهد خشک، ملولم کجاست باده ناب	که بوی باده مدامم دماغ، تر دارد
(۱) ایهام، حسن تعلیل، حس آمیزی	(۲) ایهام، پارادوکس، مراعات نظیر
(۳) ایهام تناسب، حسن تعلیل، تضاد	(۴) حس آمیزی، ایهام تناسب، تضاد

۳۴- در ابیات زیر به ترتیب، کدام آرایه‌ها یافت می‌شوند؟

(الف) پامنه بیرون ز حد خویش تابینا شوی	نیست حاجت با عصا در خانه خود کور را
(ب) کام جویی، غیرناکامی ندارد حاصلی	در کف گلچین ز گلشن، خار می ماند به جا
(ج) موج را سرگشته سازد حلقه گرداب بیش	می کند جمعیت خاطر، پریشان تر مرا
(د) نیست حرف نرم را تأثیر در آهن دلان	ناوک از پولاد می باید نشان سخت را
- (۱) ایهام تناسب، تضاد، حسن تعلیل، اسلوب معادله
- (۲) اسلوب معادله، مراعات نظیر، تضمین، اغراق
- (۳) تلمیح، پارادوکس، اسلوب معادله، مراعات نظیر
- (۴) تضاد، اسلوب معادله، پارادوکس، حس آمیزی

۳۵- کدام گزینه آرایه‌های به کار رفته در بیت زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

«ای لب لعلت ز آب زندگانی برده آب	ماز چشم می پرستت مست و چشمت مست خواب»
(۱) تلمیح - ایهام - کنایه - استعاره	(۲) تشبیه - جناس - لَف و نشر - واج آرایی
(۳) تشبیه - تلمیح - واژه آرایی - حسن تعلیل	(۴) اغراق - تشخیص - ایهام - لَف و نشر

۳۶- آرایه‌های درج شده در مقابل کدام ابیات، تماماً درست است؟

(الف) به سیم و زر بودش میل دل ولی خواجه	سرشک و گونه زرد است وجه سیم و زرش (لَف و نشر - ایهام)
(ب) نه همین لاله به دل داغ تو دارد ای گل	داغ سودای رخت بر جگری نیست که نیست (حسن تعلیل - استعاره مکنیه)
(ج) ز جوش لاله خاک کوهکن کان بدخشان شد	برای بی کسان شمع مزاری می شود پیدا (اسلوب معادله - تلمیح)
(د) به اشک تلخ بشویم ز چشم انجم خواب	به آه گرم رخ ماه پرستاره کنم (متناقض نما - تشخیص)
- (۱) ب - ج (۲) الف - ج (۳) ب - د (۴) الف - د

۳۷- وزن کدام گزینه، نادرست است؟

- (۱) چون نبود خویش را دیانت و تقوا (مفتعلن فاعلات مفتعلن فع)
 (۲) گویی رگ جان می‌گسلد زخمه ناسازش (مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن)
 (۳) از دست تو مشت بر دهان خوردن (مفعول مفاعلن مفاعیلن)
 (۴) با کم ز خویش هر که نشیند به دوستی (مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل)

۳۸- وزن کدام گزینه به دو صورت همسان و ناهمسان، تقسیم‌بندی هجایی می‌شود؟

- (۱) دائم که فارغی تو از حال و درد سعدی
 (۲) سرهاست در این سودا چون حلقه‌زنان بر در
 (۳) وقت است اگر از پای درآیم که همه عمر
 (۴) می‌گوید و جان به رقص می‌آید
 (۱) کاو را در انتظارت خون شد دو دیده باری
 (۲) تا بخت بلند این در بر روی که بگشاید
 (۳) باری نکشیدم که به هجران تو ماند
 (۴) خوش می‌رود این سماع روحانی

۳۹- در کدام گزینه، اختیار شاعری «تغییر مصوّت بلند به کوتاه» وجود دارد؟

- (۱) هزار آینه طوفان حیرت است این جا
 (۲) ای دل نگفتمت که مریز آبروی خویش
 (۳) ذوق خودداری زما جز پستی همت نخواست
 (۴) یاد آن سرگشتی کز نسبتش چون گردباد
 (۱) که چشم سوی تو داریم و هیچ سوی تونیست
 (۲) پیش رخی کزو برود آبروی آب
 (۳) خاک اگر تمکین نچیند آسمانی می‌کند
 (۴) در زمین خاکساری آسمانی داشتیم

۴۰- در کدام ابیات، همهٔ اختیارات زبانی وجود دارد؟

- (الف) ساقیا آمدن عید، مبارک بادت
 (ب) برسان بندگی دختر رز، گو به درآی
 (ج) شادی مجلسیان در قدم و مقدم توست
 (د) حافظ از دست مده دولت این کشتی نوح
 (۱) الف - ب
 (۲) ج - د
 (۳) الف - د
 (۴) ب - ج
- وان مواعید که کردی، مرواد از یادت
 که دم و همت ما کرد ز بند، آزادت
 جای غم باد، مر آن دل که نخواهد شادت
 ورنه طوفان حوادث ببرد بنیادت

۴۱- کدام گزینه، «فاقد» اختیار شاعری وزنی است؟

- (۱) ای نظر آفتاب هیچ زبان داردت
 (۲) در حلقه کارزار جان دادن
 (۳) چو دوستان تو را بر تو دل بیازارم
 (۴) هر که را باغچه‌ای هست به بستان نرود
 (۱) گر در و دیوار ما از تو منور شود
 (۲) بهتر که گریختن به نامردی
 (۳) چه حسن عهد بود پیش نیک‌مردانم
 (۴) هر که مجموع نشسته است پریشان نرود

۴۲- در ابیات زیر به ترتیب «چند شعر در بحر رمل، چند شعر محذوف، چند شعر مثنی و چند شعر در بحر هزج» سروده شده‌اند؟

- (الف) ایاباد سحرگاهی گر این شب روز می‌خواهی
 (ب) در تفکر عقل مسکین پایمال عشق شد
 (ج) غافل مباش ارعاقلی، دریاب اگر صاحب‌دلی
 (د) خواهم اندر پایش افتادن چو گوی
 (ه) چه شهرآشوبی ای دل‌بند خودرای
 (۱) دو، سه، دو، سه
 (۲) دو، سه، دو، سه
 (۳) یک، دو، دو، یک
 (۴) دو، سه، دو، سه
- از آن خورشید خرگاهی برافکن دامن محمل
 با پریشانی دل شوریده چشم خواب داشت
 باشد که نتوان یافتن دیگر چنین ایام را
 و ر به چوگانم زند هیچش مگوی
 چه بزم‌آرایی ای گلبرگ خودروی
 (۱) سه، دو، سه، دو
 (۲) دو، سه، دو، سه
 (۳) دو، سه، دو، سه
 (۴) دو، سه، دو، سه

۴۳- نام وزن کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) پیامی که داری به پیک دگر ده
 (۲) وصفت نیامد در بیان یک از هزاران
 (۳) تا برآمد صبح پیری پام از رفتار ماند
 (۴) برآر ای ساز آوایی که گردون
- به امید من هرگز این ره نیویی (مقارب مثنیٰ سالم)
 چندان که گفتند اهل بینش داستانها (رجز مسدس سالم)
 کیست تا برگردد و در سایه تاکم برد (رمل مثنیٰ محذوف)
 طریق سازگاری پیش گیرد (هزج مسدس محذوف)

۴۴- با توجه به قطعه شعر نیمایی زیر، کدام گزینه درست است؟

«نگاهی یا که لبخندی/ فشار گرم دست دوستمانندی / و می‌بیند صدایی نیست، نور آشنایی نیست، حتی از نگاه

مرده‌ای هم ردّ پای نیست»

- (۱) شعر در بحر «مقارب» است.
 (۲) در این قطعه، چهار بار تغییر مصوّت کوتاه به بلند وجود دارد.
 (۳) در شعر، یک «ابدال» رخ داده است.
 (۴) در کلّ شعر، هیچ اختیار شاعری رخ نداده است.

۴۵- با توجه به ابیات زیر، کدام گزینه نادرست است؟

- گر بکشی مرا به بند سر نکشم ز بند تو
 • کار با مطربّه زهره‌نهادی دارم
- خاصه که در جفای تو بیفکنی سرم ز تن
 گر لبم ناله به هنجار سراید چه عجب

- (۱) وزن هر دو بیت از اوزان «همسان» است.
 (۲) در یکی از ابیات اختیار شاعری قلب به کار رفته است.
 (۳) در هر دو بیت مجموعاً یک ابدال وجود دارد.
 (۴) هر دو بیت تغییر مصوّت بلند به کوتاه دارند.

۴۶- مفهوم کدام گزینه با سایر ابیات، متفاوت است؟

- (۱) دو هفته می‌گذرد کان مه دو هفته ندیدم
 (۲) چشم خود را گفتم آخریک نظر سیرش ببین
 (۳) تا برفتی همچو آب از چشم دریا بار من
 (۴) از هجر آن پری که خمیرم ز خاک اوست
- به جان رسیدم از آن تا به خدمتش نرسیدم
 گفت می‌خواهی مگر تا جوی خون راند ز من
 پیش جیحون سرشکم می‌رود آب فرات
 خاک جهان ز خون دو چشمم خمیر شد

۴۷- همه ابیات با بیت زیر، تناسب مفهومی دارند به استثنای:

«یار بی‌پرده از در و دیوار
 در تجلی است یا اولی‌البصار»

- (۱) هیچ جا در عالم وحدت تهی از یار نیست
 (۲) همه جا جلوه‌گه لیلی صحرائی ماست
 (۳) هر کجا نقاش نقش قامت و لعلش کشید
 (۴) مردان خدا پرده پندار دریدند
- نامه هر ذره‌ای این جاست مضمون آفتاب
 هر کجا چشم غزالی است سیه خانه اوست
 جلوه طوبی نگر سرچشمه کوثر ببین
 یعنی همه جا غیر خدا یار ندیدند

۴۸- مفهوم کدام گزینه با ابیات دیگر، قرابت کم‌تری دارد؟

- (۱) کبوتری که دگر آشیان نخواهد دید
 (۲) هر دانه که چیدیم هله دام بلا بود
 (۳) صدهزاران دام و دانه است ای خدا
 (۴) فریاد که در رهگذر آدم خاکی
- قضا همی بَرَدش تا به سوی دانه و دام
 سوی تو پراشکسته و تن‌خسته پریدیم
 ما چو مرغان حریص بی‌نوا
 بس دانه فشاندند و بسی دام تنیدند

۴۹- مفهوم کدام گزینه با ابیات دیگر، متفاوت است؟

- (۱) ما ز آغاز و ز انجام جهان بی‌خبریم
 (۲) من و تو غافلیم و ماه و خورشید
 (۳) حدیث از مطرب و می‌گوی و راز دهر کم‌تر جو
 (۴) چیست این سقف بلند ساده بسیار نقش؟
- اوّل و آخر این کهنه‌کتاب افتاده است
 براین گردون گردان نیست غافل
 که کس نگشود و نگشاید به حکمت این معمارا
 هیچ دانا زین معما در جهان آگاه نیست

۵۰- مفاهیم «ارزش بخشی عشق، جاودانگی عشق، تقابل عقل و عشق، دلپذیر بودن سختی‌های راه عشق و پاکبازی عاشقانه» به ترتیب در کدام ابیات دیده می‌شود؟

- (الف) عجب مدار که در عین درد خاموشم
 (ب) بگفتا عشق شیرین بر تو چون است
 (ج) عرضه کردم دو جهان بر دل کارافتاده
 (د) پرستش به مستی است در کیش مهر
 (ه) چون شب‌نم او فتاده بدم پیش آفتاب
- که درد یار پری‌چهره عین درمان است
 بگفت از جان شیرینم فزون است
 به جز از عشق تو باقی همه فانی دانست
 برون‌اند زین جرگه هشیارها
 مهمرم به جان رسید و به عیوق برشدم

(۲) ه - ج - د - الف - ب

(۴) د - ج - ه - ب - الف

(۱) ه - ج - الف - ب - د

(۳) ج - ه - د - الف - ب

جامعه‌شناسی دوازدهم: کل کتاب

۵۱- کدام گزینه در ارتباط با رویکردهای مختلف جامعه‌شناسی درست است؟

- (۱) جامعه‌شناسی تفسیری، سیاست و قدرت را صرفاً توصیف می‌کند و امکان داوری آن‌ها را ندارد. - با غلبه رویکرد تبیینی، دانش قلمرو تبیین و ارزش قلمرو تفسیر معرفی شد.
- (۲) علت این که روش مطالعه جامعه و طبیعت در رویکرد تبیینی متفاوت دانسته می‌شود، اختلاف موضوع این پدیده‌هاست. - با غلبه رویکرد تفسیری علوم انسانی و اجتماعی دیگر دغدغه نزدیک شدن به علوم طبیعی را نداشت.
- (۳) روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری پیامد توجه اندیشمندان به ویژگی اراده و آگاهی کنش است. - موفقیت دانشمندان علوم طبیعی باعث شد جامعه‌شناسان تبیینی شباهت جامعه و طبیعت را برجسته کنند.
- (۴) جامعه‌شناسی تبیینی که می‌خواست انسان را بر جامعه مسلط کند، او را مغلوب جامعه ساخت. - از دیدگاه جامعه‌شناسی تبیینی، داوری درباره ارزش‌ها باعث می‌شود جامعه‌شناس با نام علم، کار غیرعلمی کند.

۵۲- در اوایل قرن بیستم میلادی عده‌ای در جهان غرب به جای موضوع بر روش علوم تأکید کردند. موارد کدام گزینه بیانگر عقاید این اندیشمندان است؟

- (الف) سایر علوم مانند فلسفه، اخلاق و علوم دینی را غیرعلمی می‌دانستند و به این برداشت دامن زدند که فقط علم تجربی علم است.
 - (ب) دانش ریاضی علمی فراتر از مشاهده و تجربه است و اگر تجربه ما برخلاف اصول اولیه آن باشد تجربه خودمان را نادرست نمی‌دانیم.
 - (ج) علوم انسانی و اجتماعی تنها در صورتی که از موضوع علوم تجربی پیروی کنند، علم تلقی می‌شوند.
 - (د) روش تجربی تنها روش کسب علم است و همه علوم باید از روش علمی یا روش تجربی استفاده کنند.
- (۱) د - ج
(۲) ب - ج
(۳) الف - د
(۴) الف - ب

۵۳- در ارتباط با رویکرد تبیینی، علت هر یک از موارد زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- در اوایل قرن نوزدهم میلادی صرفاً تبیین‌های تجربی به رسمیت شناخته می‌شد.
 - جامعه‌شناسی قدرت پیش‌بینی و کنترل جامعه را به انسان می‌دهد.
 - برخی جوامع با تطمیع و تهدید پیش‌بینی رفتارها را تضمین می‌کنند.
 - برخی جوامع در رفع نیازهای خود تواناترند و به همین دلیل پیشرفته‌ترند.
- (۱) محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی - شناخت نظم اجتماعی - برقراری نظم اجتماعی از طریق مناسبات بیرونی - تفاوت‌های کمی بین جوامع
 - (۲) معتبر محسوب کردن دانش علمی و تجربی - نگاه از بیرون به پدیده‌های اجتماعی - افزایش حجم قواعد نظارتی - مسیر یکسان جوامع به سوی پیشرفت
 - (۳) نزدیکی جامعه‌شناسی به علوم عقلانی - شناخت پدیده‌های اجتماعی - تأمین قواعد جامعه براساس قرارداد، ترس و اجبار - پیچیده‌تر بودن برخی جوامع از برخی دیگر
 - (۴) بسنده کردن به دانش تجربی به عنوان علم - کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی - جلب مشارکت افراد براساس میل و رغبت - نگاه طولی به تاریخ جوامع

۵۴- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- علوم اجتماعی با داوری درباره پدیده‌های اجتماعی، چه فرصتی را برای دانشمندان فراهم می‌کند؟
 - در ارتباط با رویکردهای مختلف نسبت به ارتباط دانش عمومی و دانش علمی، کدام دیدگاه به دانش‌های فراتجربی قائل است؟
 - آشنایی‌زدایی از امور مأنوس چه کارکردی دارد؟
- (۱) فهم متقابل انسان‌ها و جوامع از یکدیگر - دیدگاهی که ادعا دارد دانش علمی راه کشف واقعیت است. - رسیدن به عمق موقعیت اجتماعی
- (۲) موضع‌گیری اجتماعی مناسب و درست - دیدگاهی که دانش علمی را به دانش تجربی محدود می‌کند. - پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آن‌ها
- (۳) فهم متقابل انسان‌ها و جوامع از یکدیگر - دیدگاهی که معتقد است هر دانش علمی با هر دانش عمومی سازگار نیست. - کشف نظم‌های پنهان
- (۴) موضع‌گیری اجتماعی مناسب و درست - دیدگاهی که دانش عمومی را دانش غیرمؤثق و نامعتبر نمی‌داند. - شناخت نظم در کنار بی‌نظمی

۵۵- هر یک از عبارات‌های زیر، پیامد نادیده‌گرفتن کدام ویژگی‌های کنش است؟

- بزرگ‌ترین کشتار جهان در جنگ‌های جهانی اول و دوم
 - محدود شدن بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف رفتارهای قابل مشاهده
 - سرکوب روحیه خلاق انسان‌ها در عرصه هنر
 - عمیق تر شدن فجایع انسانی با پیشرفت‌های جهان غرب
- (۱) هدفدار - آگاهانه - معنادار
- (۲) معنادار - معنادار - آگاهانه - هدفدار
- (۳) هدفدار - معنادار - ارادی - هدفدار
- (۴) معنادار - آگاهانه - ارادی - معنادار

۵۶- کدام‌یک، از انتقادات وارد به رویکرد تبیینی است؟

- (۱) جامعه‌شناسی تبیینی بر این باور است که کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند دست به عمل می‌زنند؛ بنابراین برای شناخت آن باید از ظاهر پدیده‌های اجتماعی عبور کرد.
- (۲) از دیدگاه تبیینی روش مطالعه جامعه همان روشی است که در علوم طبیعی به کار گرفته می‌شود؛ بنابراین هم در علوم طبیعی و هم در جامعه‌شناسی به دنبال پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل پدیده‌ها هستیم.
- (۳) جامعه‌شناسی تبیینی در آغاز شکل‌گیری خود سعی کرد به علوم طبیعی به‌ویژه علم فیزیک نزدیک شود؛ به همین دلیل این رشته را در زمره علوم تجربی و ابزاری قرار می‌دهد.
- (۴) اگر جامعه را همچون طبیعت تصور کنیم و آن را دستاوردی انسانی ندانیم، در آن صورت فقط می‌توانیم از دانش ابزاری خود استفاده کنیم و جامعه و پدیده‌های اجتماعی را بشناسیم.

۵۷- هر یک از موارد زیر، به ترتیب چه پیامدی به همراه دارد؟

- خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تولید معانی
 - پیدایش معانی گوناگون
 - تنوع و تکثر معانی
- (۱) پدیدآمدن خرده‌فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف - ضرورت استفاده از روش‌های کیفی - پدیدآمدن خرده‌فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف
- (۲) پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف - پدیدآمدن خرده‌فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف - پیچیدگی کنش‌های انسانی
- (۳) شکل‌گیری معانی ذهنی و فرهنگی متفاوت - خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تولید معانی - ضرورت عبور از ظاهر پدیده‌های اجتماعی
- (۴) دشواری تبیین کنش‌های انسانی - پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف - دشواری رسیدن به هدف کنش

۵۸- در ارتباط با مفهوم «قدرت»:

(الف) «تشویق» به عنوان یکی از ابزارهای اعمال قدرت، با کدام یک از ارزش‌های واسطه‌ای ارتباط بیشتری دارد؟

(ب) کدام رویکرد جامعه‌شناسی به دلیل تمرکز بر ذهنیت‌ها، توان مطالعه و بررسی قدرت را ندارد؟

(ج) وجه مشترک قدرت تنبیهی و قدرت تشویقی چیست؟

(د) اعمال قدرت در نظام سیاسی جمهوری اسلامی به چه صورتی است؟

(۱) ثروت - تبیینی - تغییر در نگرش افراد تابع قدرت - شناخت قوانین و مقررات با عقل و وحی

(۲) دانش - تفسیری - تغییر در نگرش افراد تابع قدرت - سازمان‌یافتن فعالیت‌ها براساس اسلام

(۳) دانش - تبیینی - آگاهی افراد از تبعیت و پیروی خود - تعیین قوانین و مقررات با خواست مردم

(۴) ثروت - تفسیری - آگاهی افراد از تبعیت و پیروی خود - تعیین سرنوشت سیاسی توسط خود مردم

۵۹- در متن زیر، به ترتیب به کدام نوع از تفاوت‌ها و نابرابری‌ها اشاره شده است؟

«شایسته‌سالاری در جوامعی تحقق می‌یابد که اعضای آن بر این باور باشند که کاملاً براساس هوش خود به ثروت و

درآمد بهتر می‌رسند و عواملی مانند جنسیت و نژاد در آن بی‌تأثیر باشد.»

(۱) تفاوت رتبه‌ای - نابرابری اجتماعی - نابرابری اجتماعی - تفاوت اسمی - تفاوت اسمی

(۲) نابرابری طبیعی - تفاوت رتبه‌ای - نابرابری اجتماعی - تفاوت اسمی - نابرابری طبیعی

(۳) تفاوت اسمی - تفاوت رتبه‌ای - تفاوت رتبه‌ای - نابرابری طبیعی - تفاوت اسمی

(۴) تفاوت اسمی - نابرابری اجتماعی - تفاوت رتبه‌ای - نابرابری طبیعی - نابرابری طبیعی

۶۰- «نادیده‌گرفتن امکان رقابت افراد طبقه پایین جامعه»، «از بین رفتن انگیزه رقابت» و «برقراری عدالت با توزیع برابر

ثروت» به ترتیب نشان‌دهنده موارد کدام گزینه هستند؟

(۱) انتقاد رویکرد عادلانه به رویکرد لیبرال - نتیجه رویکرد کمونیستی - عقیده رویکرد کمونیستی

(۲) عقاید موافقان قشربندی اجتماعی - رویکرد کمونیستی - رویکرد عدالت اجتماعی

(۳) از انتقادات مربوط به رویکرد کمونیستی - عقاید موافقان قشربندی اجتماعی - نتیجه رویکرد کمونیستی

(۴) انتقاد به مخالفان قشربندی اجتماعی - از انتقادات رویکرد عادلانه به رویکرد لیبرالی - رویکرد لیبرالی

۶۱- هیچ فرهنگ و هویتی نمی‌پسندد موضوع نظریه‌هایی باشد که در زمینه فرهنگی و تاریخی دیگری شکل گرفته‌اند. علت

این موضوع چیست؟

(۱) هر گروه، جامعه و فرهنگی می‌خواهد هم از چشم خودش به خود بنگرد و هم از چشم دیگران.

(۲) هر فرهنگ و هویتی می‌تواند نظریه‌های متناسب با خود را تولید کند.

(۳) آن‌چه تا به امروز به اسم علوم اجتماعی مطرح بوده است، دانشی جهان‌شمول نیست.

(۴) تأکید بر تکثر و تنوع هویت‌ها به معنای انکار اشتراک و وحدت انسان‌ها است.

۶۲- در ارتباط با پیشینه و افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، عبارت‌های کدام گزینه درست است؟

(۱) ابن خلدون به روش عقلی توجه چندانی نداشت، به همین دلیل از جامعه آرمانی سخن نگفت؛ در مقابل یکی از

کارکردهای علوم اجتماعی جهان اسلام این است که با تبیین پدیده‌های اجتماعی، به جامعه آرمانی می‌رسد.

(۲) از دیدگاه علامه طباطبایی، عقل نظری به کمک استدلال عقلی، هستی‌های طبیعی را می‌شناسد؛ در مقابل به کمک

حس و روش تجربی، علوم طبیعی و متافیزیک را شکل می‌دهد.

(۳) ابوریحان بیرونی با استفاده از روش عقلی به ارزیابی انتقادی فرهنگ هند پرداخت، پس او از روش انتقادی نیز بهره

می‌برد؛ در مقابل رویکرد ابن خلدون غیرانتقادی و محافظه‌کارانه است.

(۴) ابن عربی و ابن رشد از مهم‌ترین علمای گذشته و محمد عبدالجباری و طه عبدالرحمن، از برجسته‌ترین روشنفکران

غرب جهان اسلام‌اند. محمد عبدالجباری نظریه کنش دینی و نظریه مقاومت را ارائه داد.

۶۳- هر یک از عبارتهای زیر، نشان‌دهنده تفاوت علوم اجتماعی جهان اسلام، با کدام رویکرد علوم اجتماعی جهان متجدد است؟

• اندیشمندان مسلمان با شناخت تفاوت پدیده‌های اعتباری و پدیده‌های تکوینی، علوم اجتماعی را شبیه علوم طبیعی نمی‌دانند.

• اندیشمندان مسلمان، هر تفسیر را نوعی تبیین به شمار می‌آورند.

• علوم اجتماعی اسلام، از عقل نظری، عقل عملی و وحی برای داوری ارزش‌ها استفاده می‌کند.

(۱) تفسیری - تبیینی - انتقادی

(۲) تبیینی - تفسیری - انتقادی

(۳) تبیینی - تبیینی - تفسیری

(۴) تفسیری - تفسیری - انتقادی

۶۴- به ترتیب، کدام اندیشمند «معتقد است گردشگران غربی وقتی نخستین بار صدای اذان را می‌شنوند شگفت‌زده می‌شوند»، «نام فیزیک اجتماعی را برای جامعه‌شناسی برگزید»، «گاهی می‌توان به نحو مفیدی از روش آزمایش در جامعه‌شناسی استفاده کرد» و «دربارۀ علت انقلابی بودن کشور ایران سخن گفته است»؟

(۱) گیدنز - ویلهلم دیلتای - گافمن - چارلز هندی

(۲) لمبروزو - آگوست کنت - گافمن - نیکی کدی

(۳) گیدنز - آگوست کنت - زیمباردو - نیکی کدی

(۴) لمبروزو - ویلهلم دیلتای - زیمباردو - چارلز هندی

۶۵- درستی یا نادرستی عبارتهای زیر در کدام گزینه آمده است؟

• علوم ابزاری درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به آن‌ها کمک می‌کنند از طبیعت به شیوه صحیح استفاده کنند.

• از آن‌جا که انسان‌ها صرفاً مجریان نظم هستند، قادرند با توجه به آرمان‌ها و ارزش‌های خود از مشکلات احتمالی ساختارهای اجتماعی بکاهند.

• در گذشته خود قدرت صرف نظر از این‌که وسیله تحقق اهداف و غایات اخلاقی باشد، مستقلاً دارای اهمیت بود.

• در دوره پسامدرن بر هویت ملی، وحدت، ثبات و استمرار همراه با آن تأکید می‌شود.

(۱) د - ن - د - ن

(۲) ن - ن - ن - ن

(۳) ن - ن - د - ن

(۴) ن - د - د - ن

دوستان عزیز خیلی سبز، سلام؛

فایل پاسخ‌نامه این آزمون را که شامل درس‌نامه، نکات کنکوری، پاسخ تشریحی و ... است، ساعت ۱۴ امروز از صفحه شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.

هم‌چنین شما می‌توانید همین امشب کارنامه اولیه آزمونتان را در صفحه شخصی خود مشاهده بفرمایید.

برای دسترسی به صفحه شخصی خود وارد سایت آزمون خیلی سبز به آدرس: azmoon.kheilisabz.com شوید و کدی را که توسط مدرسه و یا نمایندگی‌های آزمون‌های خیلی سبز به شما داده شده، در محل مشخص شده در سایت ثبت بفرمایید.

ویژه
کنکوری های
۱۴۰۳

۱۴۰۳/۰۲/۲۰

آزمون
پانزدهم
حضور

دفترچه شماره ۲

سال تحصیلی
۱۴۰۲ - ۱۴۰۳

عربی	تاریخ	جغرافیا	فلسفه و منطق	اقتصاد
عربی، زبان قرآن دوازدهم کل کتاب صفحه ۱ تا ۸۳	تاریخ دوازدهم کل کتاب صفحه ۱ تا ۱۶۳	جغرافیای دوازدهم کل کتاب صفحه ۱ تا ۱۱۵	فلسفه دوازدهم کل کتاب صفحه ۱ تا ۱۱۱	-

آزمون آزمایشی خیلی سبز

گروه آزمایشی علوم انسانی

• نام و نام خانوادگی: • شماره داوطلبی:

عنوان مواد امتحانی آزمون، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی	ملاحظات
۱	زبان عربی	۲۰ سؤال	۸۱	۱۰۰	۲۰ دقیقه	۶۵ سؤال ۶۵ دقیقه
۲	تاریخ	۱۳ سؤال	۱۰۱	۱۱۳	۲۵ دقیقه	
۳	جغرافیا	۱۲ سؤال	۱۱۴	۱۲۵		
۴	فلسفه و منطق	۲۰ سؤال	۱۲۶	۱۴۵	۲۰ دقیقه	

داوطلب گرامی، به علت این که بودجه‌بندی این آزمون، از مباحث پایه دوازدهم است، در این آزمون، درس «اقتصاد» نداریم. بنابراین در پاسخ‌برگ از سؤال ۱۴۶ تا ۱۶۰ را خالی بگذارید.

اساتید، مشاوران و دانش‌آموزان گرامی:

نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سؤالات این آزمون را می‌توانید از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیام‌رسان‌ها با ما به اشتراک بگذارید.

Azmoon.kheilisabz.com

عربی، زبان قرآن دوازدهم: کل کتاب

• عَيْنُ الْأَنْسَبِ فِي الْجَوَابِ عَنِ التَّرْجَمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۸۱ - ۸۸):

۸۱- ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ * لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ * وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ﴾: بگو...

- ۱) هان ای کافرین، نمی پرستم هر آن چه را که شما می پرستید، و شما نیز نمی پرستید آن چه را که من می پرستم!
- ۲) ای کافرین، نمی پرستم آن چه را که شما می پرستید، و نه شما می پرستید آن چه را که من پرستنده آن هستم!
- ۳) هان ای کافران، هر آن چه را که شما می پرستید من نمی پرستم، و شما نیز هر آن چه را من می پرستم، نمی پرستید!
- ۴) ای کافران چیزی را که شما می پرستید من نمی پرستم، و نه شما پرستنده چیزی هستید که من می پرستم!

۸۲- «إِنَّ الَّذِي يُضَعَفُ عَزْمُهُ لَنْ يَنَالِ أَهْدَافَهُ عَالِيَةً فَإِنَّهُ لَا شَيْءَ يَقْدِرُ فِي مَسَاعِدَتِنَا فِي هَذَا الطَّرِيقِ إِلَّا الْإِرَادَةُ»:

- ۱) کسی که اراده اش ضعیف می شود به اهدافش در حالی که بلند هستند نخواهد رسید، زیرا چیزی که می تواند در این مسیر ما را یاری کند، فقط اراده است!
- ۲) قطعاً اگر کسی اراده اش ضعیف شود به اهداف بلندش نخواهد رسید، زیرا هیچ چیزی جز اراده نیست که در این مسیر قادر به یاری کردن ما باشد!
- ۳) اگر کسی اراده اش را ضعیف کند به اهدافش در حالی که بلند هستند نخواهد رسید، چراکه چیزی نیست که در این مسیر ما را یاری کند، مگر اراده!
- ۴) قطعاً کسی که اراده اش ضعیف می شود به اهداف بلند خود نخواهد رسید، زیرا تنها چیزی که می تواند در این مسیر به ما کمک کند، اراده است!

۸۳- «قَدْ حَاوَلَ الْإِنْسَانُ دَائِمًا أَنْ يَعْرِفَ بِاسْتِخْدَامِ عِلْمِهِ أَسْرَارَ هَذِهِ الطَّبِيعَةِ الَّتِي تَحَقِّقُ تَوَازُنَهَا بِقُوَّةِ خَالِقِهَا وَ يَنْتَفِعُ مِنْ مِيزَاتِهَا الْمُخْتَلِفَةِ فِي حَيَاتِهِ الْيَوْمِيَّةِ»:

- ۱) انسان که همواره تلاش کرده است با به کارگیری علمش اسرار این طبیعت را که تعادل آن با قدرت خالق خود تحقق یافته، بشناسد و از خصوصیت های گوناگون آن در زندگی روزانه سود ببرد!
- ۲) انسان همیشه در تلاش این بوده است که با استفاده از دانشش رازهای طبیعتی را بشناسد که توازن آن با قدرت خالق تحقق یافته است و از ویژگی های مختلف آن در زندگی روزمره بهره مند شود!
- ۳) انسان همواره تلاش کرده است که با به کارگیری دانش خود رازهای این طبیعت را بشناسد که توازن آن با قدرت آفریننده آن تحقق یافته است و از ویژگی های مختلفش در زندگی روزانه خود بهره ببرد!
- ۴) انسان دائماً سعی کرده است که با استفاده از علم خود رازهای این طبیعت را که تعادل آن با قوت آفریننده خود تحقق می یابد، بشناسد و از خصوصیات گوناگونش در زندگی روزمره خود بهره مند شود!

۸۴- «يَا أَوْلَادٍ؛ إِنَّهُ أَمْرٌ قَبِيحٌ أَنْ تَسْتَقْبِحُوا قَوْلَ الْأَخْرِيِّنَ وَ أَنْتُمْ لَمْ تَفْهَمُوا قِصْدَهُمْ، اسْتَمِعُوا أَوَّلًا إِلَى أَقْوَالِهِمْ جَيِّدًا ثُمَّ قَرُّوْا أَنْ تَقْبَلُوْهَا أَمْ لَا!»:

- ۱) ای فرزندان؛ کار زشتی است این که سخن همدیگر را زشت بدانید در حالی که منظور یکدیگر را نفهمیده اید، اول خوب به سخنان همدیگر گوش دهید، بعد تصمیم بگیرید که آن ها را قبول کنید یا نه!
- ۲) ای فرزندان من؛ کار زشتی است که سخن دیگران را زشت بدانید حال آن که منظور آن ها را نفهمیده اید، نخست خوب به سخنان آنان گوش فرادهید، سپس تصمیم بگیرید که آن ها را بپذیرید یا نه!
- ۳) ای فرزندان؛ کار بدی است که سخن دیگران را زشت بشمارید، وقتی که منظورشان را نمی فهمید، ابتدا خوب به سخنان آن ها گوش فرادهید، سپس تصمیم به قبول یا رد آن ها بگیرید!
- ۴) ای فرزندان من؛ کاری زشت است این که صحبت دیگران را زشت حساب کنید، زمانی که قصد آن ها را نفهمیده اید، نخست صحبت هایشان را خوب بشنوید، آن گاه تصمیم بگیرید که آن ها را بپذیرید یا نه!

۸۵- لا تقرب أختي الفهامة من نفسها تقريباً إلا صاحبةً تضيف إليها شيئاً و إن لم تكن كذلك لا تسمح لنفسها مجالستها!:

- (۱) به خواهر بسیار فهیم من فقط دوستی نزدیک می‌شود که به او چیزی اضافه کند و اگر این‌طور نباشد، همنشینی با او را بر خویش مجاز نمی‌شمارد!
- (۲) خواهر فهیمه من به خودش بی‌شک نزدیک نمی‌کند به جز دوستی که چیزی به او اضافه کند و اگر این‌طور نباشد، همنشینی با او را به خود اجازه نمی‌دهد!
- (۳) خواهر بسیار فهیم من به خودش بی‌گمان نزدیک نمی‌کند، به جز دوستی را که به او چیزی اضافه کند که اگر این‌طور نباشد، به او اجازه نمی‌دهد همنشینی کند!
- (۴) به خواهر فهیمه من فقط دوستی بی‌گمان نزدیک می‌شود که به او چیزی را بیفزاید و اگر همین‌طور نشود، به خویش اجازه نشستن با او را نمی‌دهد!

۸۶- عین الصحیح:

- (۱) أنك لست جرمًا صغيراً كما تزعم لعلك تعرف عالماً أكبر قد انطوى فيك: بی‌گمان تو پیکر کوچکی نیستی آن‌طوری که می‌پنداری، امید است دنیای بزرگ‌تری را که در تو به هم پیچیده شده است، بشناسی!
- (۲) جلس السباح ساعةً على الكراسي في الصلاة و هم ينتظرون الدليل لکنه ما أتى: گردشگران، ساعتی بر روی صندلی در سالن نشستند، در حالی که انتظار راهنما را می‌کشند، اما او نیامد!
- (۳) لما انتشر الديناميت في العالم قام ألفرد باينشاء عشرات المصانع و المعامل: هنگامی که دینامیت را در دنیا پخش کردند، ألفرد اقدام به ساخت ده‌ها کارخانه و کارگاه کرد!
- (۴) كان النبي يزعج دائماً من التفريق بين الأبناء و البنات انزعاجاً بالغاً: پیامبر از فرق گذاشتن دائمی میان پسران و دختران، بسیار خشمگین می‌شد!

۸۷- عین الصحیح:

- (۱) جدِّي مزارع و يشتغل في الحقل و هو يعلم كيف يعمل حتى لا يتعدى على البيئته! : پدر بزرگم کشاورز است و در کشتزار کار می‌کند و او می‌داند چگونه عمل کند تا به محیط زیست دست‌درازی نشود!
- (۲) لماذا لا تحسنين إلى الآخرين كما تحبين أن تحسن صديقاتك إليك؟: چرا به دیگران نیکی نمی‌کنی، همان‌گونه که دوست داری دوستانت به تو نیکی کنند!؟
- (۳) إلهي هو الذي يعينني في مصائبني و هو القادر الوحيد الذي يحميني أمام الحوادث! : پروردگرم همان کسی است که در مشکلاتم به من یاری می‌رساند و اوست که فقط توانایی دارد در مقابل حوادث از من پشتیبانی کند!
- (۴) أنعلم أن السمك المدفون يدفن نفسه تحت الطين ثم ينام نوماً عميقاً أكثر من سنة؟: آیا می‌دانی که قطعاً ماهی پنهان، خودش را زیر خاک دفن می‌کند، سپس بیشتر از یک سال به خواب عمیقی می‌رود!؟

۸۸- «از مدیر پرسیده شد: چه کسی با اراده خودش به نظافت مدرسه مانند شهروند فهیمه توجه کرده است!؟»

عین الصحیح:

- (۱) سئل المدير: من يهتم بنظافة المدرسة بارادة اهتمام المواطن الفهيم!؟
- (۲) سأل المدير: من اهتم بنظافة المدرسة بارادته كمواطن فهيم!؟
- (۳) سئل المدير: من اهتم بنظافة المدرسة بارادته اهتمام المواطن الفهيم!؟
- (۴) سأل المدير: من يهتم بنظافة المدرسة بارادة كالمواطن الفهيم!؟

• اقرأ النَّصَّ التالي ثمَّ أجب عن الأسئلة بما يناسب النَّصَّ (٨٩ - ٩١):

كان هناك شيخ معمرٌ إيراني في مدينة «أبدانان» - من المدن التابعة لمحافظة «إيلام» - يبلغ عمره أكثر من مئة و عشرين سنة و هو في سلامة تامة حيث يمارس مهنته كمزارع في حقله. يُقال إنّه قضى أكثر من ثمانين بالمئة من عمره في قرية وُلد فيها مُشتغلاً بالزراعة و تربية الأغنام و الأبقار. كان سرّ طول عمره و تمتّعه بسلامته التامة هو العمل المستمرّ و ممارسة المشي عبر الجبال و السهول و اكتفائه بالحليب و مشتقاته كغذاء يوميّ و عدم استخدام الأدوية الكيماوية طوال هذه السنين حيث لم يُراجع إلى الأطباء مراجعةً. يقول أحد مواطنيه أنّه كان يذهب يومياً إلى حقله الذي يبعد عن مكان عيشه في «أبدانان» مسافة كيلومترين و بعد أن يتم عمله يعود إلى بيته ماشياً دون أن يستفيد من وسائل النقل أو حتّى الدواب.

٨٩- كم مسافة كان الشيخ يمشي يومياً و كم سنة عاش في مدينة آبدانان؟

(١) أكثر من أربع كيلومترات - مئة سنة إلا أربع سنوات!

(٢) ما يُقارب كيلومترين - أكثر من مئة سنة!

(٣) أقلّ من كيلومترين - مئة سنة إلا أربع سنوات!

(٤) ما يُقارب أربع كيلومترات - أكثر من مئة سنة!

٩٠- ما هو الصحيح عن سرّ سلامة الشيخ المعمر؟

(١) إنّه لم يكن يراجع الأطباء مراجعةً لأنّه ما كان قد أصيب بمرض في حياته الطويلة!

(٢) سرّ سلامته كان عيشه بين الجبال و السهول و التمتع من هوائها و طبيعتها!

(٣) ما كان يتغذى إلا على الحليب لأنّ الحليب كان غذاءً كاملاً يوفّر جميع ما يحتاج إليه!

(٤) كان يشتغل بالزراعة دائماً في حقله و ممارسة المشي اليوميّ و أكل الأطعمة الطبيعية!

٩١- عيّن الصحيح عمّا يُستنتج من النَّصّ:

(١) إذا كان الإنسان يتبع طريقاً صحيحاً لعيشه فلن يقدر الموت على أن يُدركه!

(٢) العمل المستمرّ في المزارع و الحقول عاملٌ رئيسي لدوام حياة كلّ من يقوم به!

(٣) المخترعات الحديثة و التّقنيّة كلاهما تسبّب بتقليل عمر الإنسان المعاصر!

(٤) الإكثار في استخدام الأجهزة الحديثة و أكل الأطعمة الصناعيّة يقصّر عمر الإنسان!

• عيّن الخطأ عن الإعراب و التحليل الصرفي للكلمات (٩٢ - ٩٣):

٩٢- «يُمارس - مُشتغلاً - يُقال - الأدوية»:

(١) مُشتغلاً: مفرد مذكر - اسم فاعل مأخوذ من فعل «اشتغل - يشتغل» - معرب / حال و منصوب بالفتحة

(٢) يُمارس: فعل مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي بزيادة حرف واحد - مجهول / نائب فاعله «مهنة»

(٣) يُقال: فعل مضارع - للمفرد المذكر - حروفه الأصلية «ق و ل» / ليس له حرف زائد / فعل و فاعله محذوف

(٤) الأدوية: جمع تكسير و مفرد «دواء» و هو مذكر - معرّف بال - معرب / مضافٌ إليه و مجرور بالكسرة

٩٣- «مُعمر - لم يُراجع - يبلغ - أن يتم»:

(١) مُعمر: مفرد مذكر - اسم مفعول من فعل مزيد مصدره على وزن تفعيل - نكرة / صفة و موصوفها «شيخ»

(٢) يبلغ: فعل مضارع - للمفرد الغائب - مجرد ثلاثي (مصدره: بلوغ) - متعدّد - معلوم / فعل و فاعله «عمر»

(٣) أن يتم: مضارع - مجرد ثلاثي (اسم فاعله: تام) - معلوم - لازم - يعادل المضارع الالتزاميّ / فاعله «عمل»

(٤) لم يُراجع: فعل ماضٍ - للغائب - مزيد ثلاثي له حرفان زائدان: «ي - ألف» - معلوم / فعل مع فاعله جملة فعلية

٩٤- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (١) إِنَّ رُكَّابَ الطَّائِرَاتِ وَ السَّيَّارَاتِ يَسْتَغْمِلُونَ جِزَامَ الْأَمَانِ لِلنَّجَاةِ مِنَ الْخَطَرِ!
- (٢) بَنَى نُوْبِلٌ مُخْتَبِرًا وَ لَكِنَّهُ أَنْفَجَرَ وَ انْهَدَمَ وَ تَسَبَّبَ بِقَتْلِ أَخِيهِ الصَّغِيرِ!
- (٣) كَيْفَ يَأْمُلُ الْفَلَّاحُ الْعَجُوزُ الَّذِي يَغْرَسُ فَسَائِلَ أَنْ يَعِيشَ حَتَّى يَأْكُلَ مِنْ ثَمَرِهَا!
- (٤) اقْتَرَحَتْ الْمُدِيرَةُ عَلَيَّ أَنْ أُشَارِكَ فِي جَمِيعِ الْمُبَارَايَاتِ إِلَّا كُرَّةَ الْمِنْضَدَةِ!

٩٥- «لايترك الصديق بسبب زلة أو عيب فيه؛ لأنه لا يوجد أحد كامل إلا الله» عین المناسب في المفهوم:

- (١) خواهم از زلف بتان نافه گشایی کردن
- (٢) آن را که حلال زادگی عادت و خوست
- (٣) حافظ از باد خزان در چمن دهر مرنج
- (٤) صد عیب دارد این دل مسکین و یک هنر

٩٦- حينما يكون المُدرِّسونَ راجينَ بتقدُّمِ طلابِهِم يَقولونَ لهم:

- (١) لَيْتَكُمْ تَتَقَدَّمُونَ فِي دُرُوسِكُمْ!
- (٢) لَعَلَّكُمْ تَتَقَدَّمُونَ فِي الدَّرُوسِ!
- (٣) إِنَّكُمْ تَتَقَدَّمُونَ فِي دُرُوسِكُمْ!
- (٤) أَنْتُمْ تَتَقَدَّمُونَ فِي الدَّرُوسِ تَقَدُّمًا!

٩٧- عین ما ليست فيه حال:

- (١) كثير من الطيور تسبح في الماء البارد في الشتاء و الإنسان ليس كذلك!
- (٢) ينصحنا الوالد: أو لادي اجعلوا هدفًا مهمًا في حياتكم اليومية مجدين!
- (٣) كلنا بما لدينا مسرورون و لهذا لا نفكر في التغيير!
- (٤) وقف أحد لاعبي فريقنا وسط ساحة الملعب خائبًا من الفوز!

٩٨- عین «إلا» بمعنى «إنما»:

- (١) لا يجد الكذاب في هذه الدنيا إلا الندم!
- (٢) لم يرجع إلى المكتبة أحد إلا صديقي!
- (٣) ما جاء بشيء من سفره لي إلا حقيبة!
- (٤) لن نصل على فوق الجبل إلا أقوياء منّا!

٩٩- عین ما فيه المفعول المطلق:

- (١) إِنَّ قِتَالَ الْمُقَاتِلِينَ قَدْ كَانَ مُشْهَدًا مُرْعَبًا دَائِمًا!
- (٢) يُجْرِي اللهُ أَجْرًا لِفَاعِلِ ثَلَاثَةِ أَعْمَالٍ حَتَّى بَعْدَ الْمَوْتِ!
- (٣) أَشْهَدُ أَفْلَامًا مُرْعَبَةً لِأَنَّ مُشَاهَدَةَ هَذِهِ الْأَفْلَامِ رَائِعَةٌ!
- (٤) عِنْدَمَا أُحَاوِلُ فِي أُمُورِي أُسْتَطِيعُ أَنْ أَنْجِحَ فِيهَا نَجَاحًا!

١٠٠- عین المنادى يختلف:

- (١) يَا أُمَّمَ اعْطِي جِزَاءً مِنْ طَعَامِنَا إِلَى الْجَارِ الْفَقِيرِ!
- (٢) يَا طَالِبَتَانِ لَا تَتَوَكَّلَا عَلَى النَّاسِ لِأَنَّهِنَّ يَخِيْبُونَكُمَا!
- (٣) يَا صَدِيقُ حَافِظْ عَلَى النَّظْمِ فِي مَدِينَتِنَا الصَّغِيرَةِ!
- (٤) يَا مُعَلِّمُ سَنَذْهَبْ إِلَى الْمُحَافِظَةِ الْمُجَاوِرَةِ فِي الْعَطْلَةِ!

تاریخ دوازدهم: کل کتاب

۱۰۱- کدام مورد درباره «انتقاد به تاریخ‌نویسی سنتی» در عصر قاجار درست است؟

- ۱) خاوری شیرازی و میرزا محمدجعفر خورموجی رویکرد مشابهی نسبت به تملق‌گویی در تاریخ‌نویسی سنتی داشتند.
- ۲) محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه در صدرالتواریخ، امیرکبیر را ستایش و واقعیت قتل او را بازتاب داده است.
- ۳) میرزا فتحعلی آخوندزاده در عین‌پابندی به ساختار کلی تاریخ‌نویسی سنتی آن را به شیوه‌ای علمی نقد کرده است.
- ۴) رضاقلی‌خان هدایت اگرچه تاریخ‌نویسی درباری بود، گام‌های بلندی در حوزه تاریخ‌نویسی عصر قاجار برداشت.

۱۰۲- کدام گزینه درباره نادرشاه افشار به درستی بیان شده است؟

- ۱) سرانجام او را می‌توان با آقامحمدخان قاجار مقایسه کرد که هر دو توسط نزدیکان خود به قتل رسیدند.
- ۲) اگرچه ضرورت نوگرایی و جبران عقب‌ماندگی کشور را درک کرده بود، اما از نتایج سیاسی آن وحشت داشت.
- ۳) علاوه بر سامان‌دادن به اوضاع کشور، برنامه منسجمی برای اصلاح امور سیاسی و اقتصادی کشور تهیه کرد و بخشی از آن را به اجرا درآورد.
- ۴) کاهش مالیات‌ها، ساده‌زیستی و رفتار مناسب با اقلیت‌های دینی و مذهبی موجب شد نام و نشان نیکی از او به جا بماند.

۱۰۳- کدام موارد درباره وضعیت ایران در دوره کریم‌خان زند درست است؟

- الف) تحول چشمگیری در شعر فارسی رخ داد که محققان از آن به عنوان «نهضت بازگشت ادبی» یاد کرده‌اند.
- ب) شیوه اداره ایالات و ولایات، شهرها و روستاها همانند دوران سلجوقیان است.
- ج) به دلیل پرهیز از جنگ و لشکرکشی، آرامش و ثبات نسبی سیاسی فراهم شد.
- د) جان‌التون انگلیسی قصد داشت با تأسیس نیروی دریایی، مرزهای آبی ایران را تقویت کند.

۱) «الف» - «ب»

۲) «الف» - «ج»

۳) «ب» - «ج»

۴) «ج» - «د»

۱۰۴- کدام مورد در خصوص قراردادهای بین‌المللی ایران در دوره قاجار درست است؟

- الف) همه امتیازنامه‌ها و قراردادهای این دوره با کشورهای انگلیس، روسیه، عثمانی و اتریش منعقد شد.
- ب) براساس قراردادهای پاریس و گلداسمیت به ترتیب افغانستان و مناطقی در سیستان و بلوچستان از ایران جدا شد.
- ج) به واسطه دشمنی مشترک انگلستان با ایران و روسیه، بین دو کشور اخیر، عهدنامه‌ای منعقد شد که منجر به اتحاد سیاسی و نظامی کوتاه‌مدتی گردید.
- د) جدا از مواجهه سیاسی - نظامی که به قرارداد صلح ارزنة‌الروم منجر شد، بین ایران و عثمانی همواره روابط بازرگانی و فرهنگی وجود داشت.

۱) «الف» - «ج»

۲) «الف» - «د»

۳) «ب» - «ج»

۴) «ب» - «د»

۱۰۵- کدام گزینه درباره وضعیت علم و آموزش در دوره قاجار درست است؟

- ۱) دارالفنون از مراکز آموزشی جدید بود که با هدف آموزش علوم نقلی و عقلی به دانشجویان ایران در داخل کشور تأسیس شد.
- ۲) میرزا حسن رشديه برای تأسیس مدرسه‌های جدید در شهرهای مختلف ایران برای دانش‌آموزانی که توانایی مالی و علاقه به ادامه تحصیل داشتند، تلاش کرد.
- ۳) دانش‌آموختگان مراکز آموزشی جدید که غالباً متناسب با فرهنگ اروپاییان ساخته شده بودند، در ترویج تفکر مشروطه‌خواهی نقش مؤثری داشتند.
- ۴) امیرکبیر قصد داشت همگام با فرستادن دانشجو به خارج، از طریق دارالفنون به آموزش افراد ماهر در داخل کشور بپردازد.

۱۰۶- کدام مورد با وضعیت آلمان و ایتالیا در آستانه جنگ جهانی اول مطابقت دارد؟

- ۱) ایتالیا کشوری چندپاره بود در حالی که آلمان مدت‌ها پیش از آن تحت تأثیر اندیشه ملی‌گرایی متحد شده بود.
- ۲) ایتالیایی‌ها در ادامه حکومت امپراتوری روم کشوری یکپارچه داشتند اما آلمانی‌ها در اتحادیه‌ای موسوم به اتحادیه آلمانی متحد شدند.
- ۳) ایتالیا و آلمان تا اواسط قرن ۱۹م چندپاره و فاقد اتحاد بودند اما در این زمان تحت تأثیر اندیشه‌های ملی‌گرایی حکومتی ملی تشکیل دادند.
- ۴) مردم آلمان و ایتالیا از مدت‌ها پیش از قرن ۱۹م تحت تأثیر تفکر ملی‌گرایی زیر پرچم حکومتی یکپارچه و مستقل قرار گرفتند.

۱۰۷- کدام موارد از جمله اقداماتی است که در آغاز سلطنت رضاشاه به وقوع پیوسته است؟

- الف) اقدام به تقویت ارتش و پلیس ایران
- ب) انتقال مدرس از خواف به کاشمر
- ج) اقدام انگلیس به تقویت اقتصاد آلمان
- د) افتتاح مجلس مؤسسان

- ۱) «الف» - «ب»
- ۲) «الف» - «ج»
- ۳) «ب» - «د»
- ۴) «ج» - «د»

۱۰۸- کدام گزینه در خصوص اقدامات رهبران سیاسی جهان در نیمه اول قرن بیستم میلادی درست است؟

- ۱) هیتلر با سودای احیای دوباره امپراتوری روم باستان و تسلط بر دریای مدیترانه و شمال آفریقا به اتیوپی حمله کرد.
- ۲) موسولینی در عرصه خارجی به دنبال تسلط بر سرزمین‌های اروپای شرقی بود و به همین دلیل با آلمان پیمان عدم تجاوز را امضا کرد.
- ۳) هیتلر برنامه‌های اقتصادی و عمرانی گوناگونی از جمله طرح اشتراکی کردن مزارع کشاورزی را به اجرا درآورد و به رکود و بیکاری در آلمان خاتمه داد.
- ۴) استالین با هدف صنعتی کردن سریع کشور، برنامه‌ای مبتنی بر تولید کالاهای سرمایه‌ای و سلاح‌های جنگی به اجرا درآورد.

۱۰۹- کدام موارد درباره قرارداد الحاقی گس-گلشایبان درست است؟

- الف) از آن جا که ضمیمه قرارداد نفتی ۱۳۱۲ش بود، محدوده جغرافیایی آن به میدان‌های نفتی شناخته شده جنوب کشور محدود شد.
- ب) نمایندگان مجلس در مخالفت با اعطای امتیاز نفت شمال به شوروی، قرارداد الحاقی را با هدف بازنگری موافقت‌نامه نفت شمال تدوین و امضا کردند.
- ج) به دلیل مخالفت معدودی از نمایندگان مجلس پانزدهم شورای اسلامی رأی‌گیری آن انجام نشد، اما به دلیل پشتیبانی مطبوعات از آن، در مجلس شانزدهم تصویب شد.
- د) معاهده نفتی جنوب را اندکی تعدیل می‌کرد اما به دلیل نادیده گرفتن حقوق مادی مردم ایران، اقلیتی از نمایندگان عضو جبهه ملی از تصویب آن جلوگیری کردند.

- ۱) «الف» - «ب»
- ۲) «الف» - «د»
- ۳) «ب» - «ج»
- ۴) «ج» - «د»

۱۱۰- کدام یک از حوادث دهه ۴۰ منجر به تغییر هدف مبارزه علیه رژیم پهلوی شد؟

- ۱) تبعید امام خمینی به ترکیه پس از مخالفت با کاپیتولاسیون
- ۲) واقعه مدرسه فیضیه قم و کشته شدن تعدادی از طلاب
- ۳) حذف قید سوگند به قرآن در قانون انتخابات انجمن‌ها و اعتراض امام خمینی
- ۴) قیام ۱۵ خرداد در اعتراض به دستگیری امام خمینی

۱۱۱- کدام مورد درباره رویدادهای تاریخ ایران در فاصله فروردین تا اسفند ۱۳۵۸ درست است؟

- ۱) سفارت آمریکا در تهران تسخیر شد و آمریکا با طراحی یک عملیات پیچیده نظامی اقدام به آزادسازی کارمندان بازداشت‌شده در سفارتش کرد.
- ۲) پس از همه‌پرسی قانون اساسی انتخابات مجلس شورای اسلامی و سپس انتخابات ریاست جمهوری اسلامی برگزار شد.
- ۳) تدوین قانون اساسی در تابستان آن سال، حدود یک سال قبل از طراحی کودتا توسط سازمان نقاب، توسط مجلس خبرگان آغاز شد.
- ۴) کودتای حزب توده با موفقیت سرکوب شد و اولین دوره انتخابات مجلس خبرگان رهبری در آذرماه این سال برگزار شد.

۱۱۲- کدام مورد درباره زمان وقوع رویدادهای زیر درست است؟

- الف) تأسیس بانک ملی
 - ب) اعدام شیخ فضل‌الله نوری
 - ج) استخدام مورگان شوستر برای اصلاح امور مالی
- ۱) «ب» و «ج» پس از «الف» روی داده است.
 - ۲) «ب» و «ج» قبل از «الف» روی داده است.
 - ۳) «ب» قبل از «الف» و «ج» پس از آن روی داده است.
 - ۴) «ج» قبل از «الف» و «ب» پس از آن روی داده است.

۱۱۳- کدام مورد درباره تقدم و تأخر رویدادهای زیر درست است؟

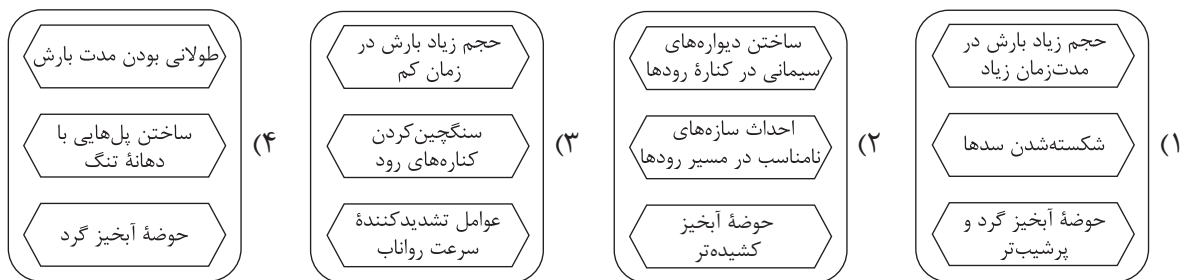
- الف) فتح پاریس توسط نیروهای آلمانی به رهبری هیتلر
 - ب) اشغال بخش غربی آلمان توسط نیروهای انگلیسی و آمریکایی
 - ج) تهاجم آلمان از غرب اروپا به سمت شرق اروپا
 - د) تجاوز نظامی ایتالیا به کشور اتیوپی
- ۱) «د» متأخرترین رویداد نسبت به سایر رویدادها است.
 - ۲) «ب» متأخرترین رویداد نسبت به سایر رویدادهاست.
 - ۳) «الف» پس از «ج» روی داد.
 - ۴) «ج» پس از «الف» و «ب» روی داد.

جغرافیای دوازدهم: کل کتاب

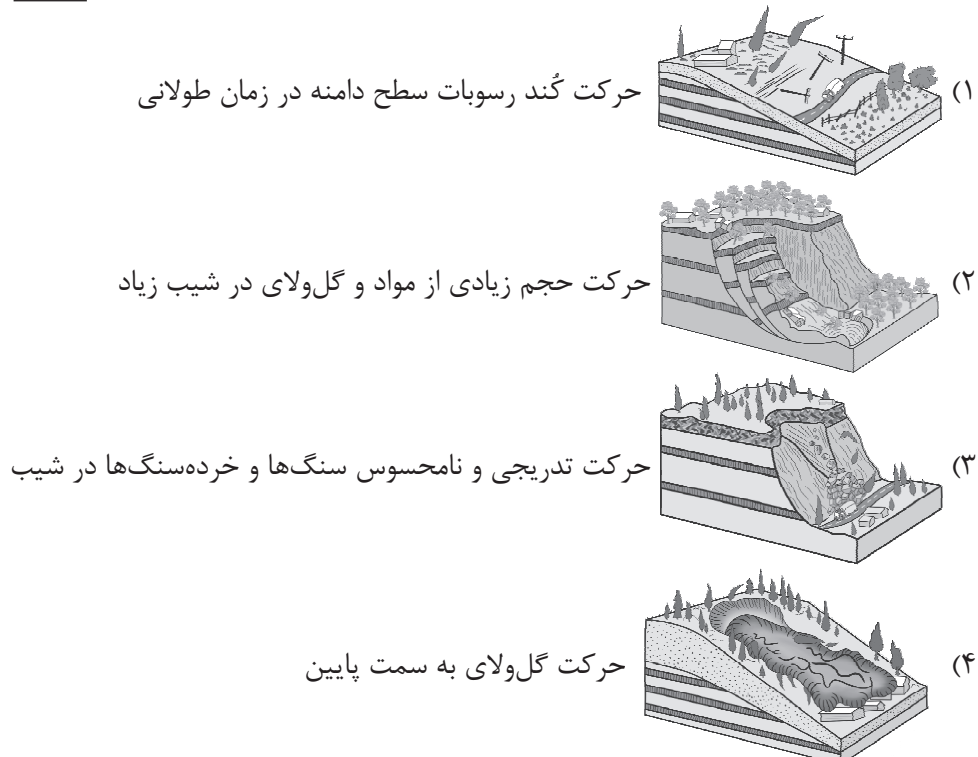
- ۱۱۴- کدام یک از گزینه‌های زیر، کارکرد کشتی‌های باربری ذکر شده را به درستی بیان می‌کند؟
 (الف) کشتی‌های رو-رو (ب) کشتی‌های فله‌بر (ج) کشتی‌های کانتینری
 (۱) کشتی‌های (ب) و (ج) مهم‌ترین کشتی‌های باربری هستند که برخلاف کشتی‌های (الف) اندازه استاندارد و مشخصی دارند.
 (۲) کشتی‌های (الف) به عنوان تازه‌ترین تحول مهم در حمل‌ونقل دریایی، برخلاف کشتی‌های (ب) و (ج) خودروهای صادراتی را از مبدأ به مقصد می‌رسانند.
 (۳) بعد از تحول کشتی‌های (ب) و (ج) در حمل‌ونقل دریایی، در هزینه بارگیری و جابه‌جایی برخلاف زمان بارگیری و جابه‌جایی صرفه‌جویی شد.
 (۴) قبل از تحول، از مخازن کشتی‌های (ب) برخلاف محفظه‌های کشتی‌های (ج) برای جابه‌جایی غلات استفاده می‌شد.

- ۱۱۵- کدام گزینه در خصوص «حمل‌ونقل» به درستی تدوین شده است؟
 (۱) طولانی‌ترین خط سریع‌السیر متعلق به کشور چین و طولانی‌ترین شبکه ریلی تندر و متعلق به ایالات متحده آمریکا است.
 (۲) انتقال گاز از ترکمنستان به افغانستان از طریق خطوط لوله در ایران منبع درآمد مهمی برای کشور ما محسوب می‌شود.
 (۳) لوله‌ها در حمل‌ونقل لوله‌ای عمدتاً از فولاد ساخته شده‌اند و باید از زیرزمین یا بستر دریا عبور کنند.
 (۴) ایران طولانی‌ترین خطوط لوله اصلی (فشار قوی) گاز و نفت را در میان کشورهای عضو اوپک دارد.

- ۱۱۶- در کدام گزینه هر سه عامل جزء عوامل مؤثر در وقوع سیل و تشدید آن به شمار می‌رود؟

- ۱۱۷- ویژگی‌های کدام یک از حرکات دامنه‌ای به صورت صحیح در مقابل تصویر آن قرار نگرفته است؟

۱۱۸- کدام گزینه با عبارت زیر مطابقت ندارد؟

- «سامانه موقعیت یاب جهانی یا جی.پی.اس به طور شبانه‌روزی سیگنال‌های حاوی اطلاعات را به زمین می‌فرستد.»
- در کل متشکل از ۲۴ ماهواره است که این ماهواره‌ها در مدار دقیقی در طول شبانه‌روز زمین را دور می‌زنند.
 - ابتدا برای اهداف نظامی ساخته شد و حال برای مسیریابی هم از آن استفاده می‌شود.
 - در این سامانه، سیگنال‌هایی که ماهواره‌ها می‌فرستند توسط Global Positioning System دریافت می‌شود.
 - دستگاه‌های گیرنده دستی دقت بسیار زیادی دارند و از قابلیت‌های آن‌ها، نمایش طول و عرض جغرافیایی مکان‌ها است.

۱۱۹- کدام گزینه شامل مناطقی که احتمال وقوع پدیده ذکر شده زیر در آن زیاد است، نمی‌شود؟

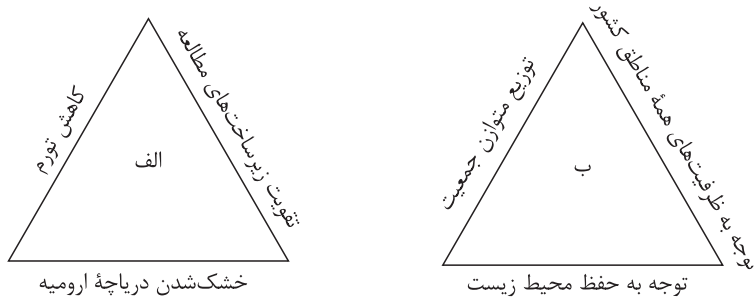
«جنبش ناگهانی و کوتاه‌مدت پوسته زمین»

- جایی که پوسته تشکیل دهنده قاره آسیا - اروپا به پوسته تشکیل دهنده قاره آفریقا و هند برخورد می‌کند.
- گسل‌هایی که در زیر پوشش رسوبی زیرین مدفون شده‌اند و قسمت‌هایی از آن‌ها در سطح زمین دیده نمی‌شود.
- جایی که پوسته بستر اقیانوس اطلس در حال بازشدن و گسترش است.
- محلی که در آن همگرایی صفحات عربستان و اقیانوس هند - اوراسیا دیده می‌شود.

۱۲۰- کدام یک از گزینه‌های زیر با ویژگی‌های مادرشهر مطابقت دارد؟

- در ایران مادرشهر معادل واژه مگاسیتی است و بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت دارد.
- در ایران مادرشهر همان کلان‌شهر است و بیش از ۱ میلیون نفر جمعیت دارد.
- در جهان، مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی است و بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت دارد.
- در جهان، مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی است و بیش از ۱ میلیون نفر جمعیت دارد.

۱۲۱- هر کدام از عبارات زیر به ترتیب در ارتباط با کدام یک از موارد «الف» و «ب» است؟

- جلوگیری از تمرکز ثروت در برخی مناطق و فقر و محرومیت در برخی مناطق دیگر
- دفاع از منابع و سرمایه‌های سرزمین در مقابل دشمنان
- رفع نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان بدون به خطر افتادن منافع نسل بعد
- توجه به همه جنبه‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، دفاعی و محیطی کشور به طور هماهنگ

- ۱) «ب» - «الف» - «ب» - «ب»
- ۲) «الف» - «الف» - «ب» - «ب»
- ۳) «الف» - «الف» - «الف» - «ب»
- ۴) «ب» - «ب» - «الف» - «ب»

۱۲۲- کدام یک از گزینه‌های زیر با عبارت ذکر شده مطابقت ندارد؟

- «مجموعه‌ای از سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای رایانه‌ای که امکان جمع‌آوری، ذخیره، پردازش و تجزیه و تحلیل اطلاعات، نمایش اشکال مختلف داده‌ها و اطلاعات جغرافیایی را فراهم می‌آورد.»
- قابلیت دسته‌بندی و برقراری ارتباط منطقی و ریاضی بین انواع اطلاعات را دارد.
 - اطلاعات به صورت لایه‌لایه در نرم‌افزار قرار می‌گیرند و این سامانه در واقع نقشه‌های هوشمند است.
 - امروزه از این سامانه در ناوبری هواپیماها استفاده می‌شود.
 - به وسیله GIS می‌توان مکان‌یابی انجام داد.

۱۲۳- با توجه به برنامه‌ریزی برای حمل‌ونقل بهینه، کدام مورد به درستی تدوین شده است؟

- ۱) در حمل‌ونقل چندوجهی، برخلاف هزینه، زمان حمل‌ونقل را می‌توان به طور مؤثری کاهش داد.
- ۲) قیمت انرژی مصرف‌شده در یک شیوه حمل‌ونقل با هزینه حمل‌ونقل رابطه عکس دارد.
- ۳) هر چه تعداد نقاط قرارگرفته بر سر راه بیشتر باشد، دسترسی به یک مکان مطلوب‌تر است.
- ۴) میزان و نوع تقاضا در مدیریت حمل‌ونقل به معنای هماهنگ‌کردن میزان تقاضا با درجه اولویت‌هاست.

۱۲۴- کدام مورد از اقدامات بعد از وقوع زمین‌لغزش است؟

- ۱) ساماندهی شبکه زهکشی سطح توده لغزشی
- ۲) انجام مطالعات خاک‌شناسی و پایداری زمین در سطوح شیب‌دار
- ۳) خارج‌شدن از مسیر لغزش و جریان گل‌ولای
- ۴) انجام کارهای ایمن‌سازی مانند مقاوم‌سازی لوله‌های انتقال انرژی

۱۲۵- کدام گزینه از موارد استفاده از «تصاویر ماهواره‌ای در مطالعه و پیش‌بینی مخاطرات طبیعی» نیست؟

- ۱) با آن می‌توانیم جابه‌جایی مواد سطح دامنه‌ها و حرکت توده‌های زمین‌لغزش را به طور دقیق در حد سانتی‌متر اندازه‌گیری کنیم.
- ۲) تصاویر حرارتی ماهواره‌ای می‌توانند تغییرات دمایی را در اطراف خطوط گسل ثبت کنند و هشدارهای لازم را بدهند.
- ۳) می‌توانیم دستورالعمل‌های دقیقی برای تعیین حریم فعالیت‌های انسانی و مرز استقرار سکونت‌گاه‌ها در اطراف رودخانه‌ها تدوین کنیم.
- ۴) می‌توانیم جهت حرکت سامانه‌های باران‌زا و زمان دقیق رسیدن آن‌ها به هر منطقه را حداقل چند ماه قبل پیش‌بینی کنیم.

فلسفه و منطق دوازدهم: کل کتاب

- ۱۲۶- در کدام مورد، با جابه‌جایی موضوع و محمول قضیه، یک حمل نیازمند به دلیل به دست خواهد آمد؟
- (۱) مربع، چهارضلعی است.
(۲) انسان، بشر است.
(۳) گیاه، درخت است.
(۴) علم، تصور است.
- ۱۲۷- اگر بخواهیم نشانه‌ای را برای پذیرش قدم اول درک هستی و چیستی بیان کنیم، کدام گزینه یاری‌رسان ما خواهد بود؟
- (۱) پذیرش واقعیت مستقل از ذهن
(۲) مشاهده امور واقعی با دو جنبه وجود و ماهیت
(۳) برطرف کردن نیازها به وسیله واقعیت‌ها
(۴) عدم مغایرت خارجی وجود و ماهیت
- ۱۲۸- کدام گزینه با تغییر نسبت قضیه از نظر مواد قضایا، شبیه قضیه «شاعر انسان است.» می‌شود؟
- (۱) عدد هشت زوج نیست.
(۲) مثلث‌ها قائم‌الزاویه هستند.
(۳) انسان ناطق است.
(۴) فیلسوفان اروپایی تجربه‌گرا هستند.
- ۱۲۹- کدام عبارت درست است؟
- (۱) فلاسفه‌ای که علیت را پذیرفته‌اند، سنخیت را نیز اصلی عقلی می‌دانند.
(۲) هیوم با بیان نظریه تداعی، در صدد توضیح‌دادن روند تجربی شناخت علیت است.
(۳) دیدگاه دکارت و فلاسفه مسلمان در مورد نحوه شناخت مصادیق علیت، یکسان است.
(۴) اصل علیت و اصل ضرورت را می‌توان با تعبیر جدایی‌ناپذیر بودن علت و معلول بیان کرد.
- ۱۳۰- در صورت تجربی دانستن اصل سنخیت، کدام گزینه درست است؟
- (۱) آب در صد درجه سانتی‌گراد به جوش می‌آید.
(۲) قطع درختان جنگل‌ها باعث جاری‌شدن سیلاب‌ها می‌شود.
(۳) ممکن است آهن و مس در اثر حرارت زیاد منبسط نشوند یا حتی منقبض شوند.
(۴) مراقبت برای بیمارنشدن هزینه اقتصادی کم‌تری نسبت به درمان بیماری خواهد داشت.
- ۱۳۱- کدام گزینه نشان‌دهنده اجزای رابطه علیت در ذهن انسان است؟
- (۱) علت و مدلول (۲) دلیل و نتیجه (۳) علت و معلول (۴) دلیل و معلول
- ۱۳۲- کدام مورد، دقیقاً به نفي معنای دوم اتفاق اشاره دارد؟
- (۱) از قضا سرکنگبین صفرا فزود.
(۲) هر که بامش بیش، برفش بیشتر.
(۳) دیبا نتوان بافت از این پشم که رشتیم.
(۴) کبوتر با کبوتر باز با باز کننده جنس باهم جنس پرواز
- ۱۳۳- چرا فیلسوفان اروپایی درباره خداوند نظرات مختلفی دارند؟
- (۱) چون برخی از روی وجدان اخلاقی و برخی با توجه به شهود معنوی و درونی به بحث درباره خدا پرداخته‌اند.
(۲) چون برخی از فیلسوفان اروپایی به عقل‌گرایی و برخی به تجربه‌گرایی، گرایش پیدا کرده‌اند.
(۳) چون برهان‌های ارسطو درباره اثبات خدا توسط تجربه‌گرایان مورد انکار قرار گرفت.
(۴) چون دیوید هیوم برهان نظم را مهم‌ترین برهان فیلسوفان الهی دانسته است.
- ۱۳۴- تفاوت استدلال ابن سینا و فارابی بر اثبات خداوند، در کدام مورد بهتر بیان شده است؟
- (۱) ابن سینا خداوند را به عنوان وجودی که ذاتاً واجب است، اثبات می‌کند و فارابی به عنوان موجود بی‌نیاز.
(۲) ابن سینا نیازمندی موجودات را در امکان ذاتی آن‌ها پیگیری می‌کند و فارابی در معلولیت آن‌ها.
(۳) ابن سینا بر فقر وجودی این جهان تأکید دارد و فارابی در نیاز آن به وجودبخش.
(۴) ابن سینا واجب‌الوجود بالذات را اثبات می‌کند و فارابی علت غیرمعلول را.

۱۳۵- راهکار فلاسفه اروپایی جدید برای خروج از بحران معناداری زندگی چه تفاوتی با عملکرد فلاسفه مسلمان دارد؟

- ۱) فلاسفه اروپایی یکی از بخش‌های لازمه معنادار شدن زندگی از نظر مسلمین را کنار گذاشتند.
- ۲) اروپاییان هیچ مقاربتی با فلاسفه مسلمان در بحث معنادار شدن زندگی ندارند.
- ۳) آن‌ها به دنبال اثبات عقلانی وجود خدا بودند، اما به تجربه اهمیت نمی‌دادند.
- ۴) برخلاف فلاسفه مسلمان به تجربه معنوی و شهود هیچ توجهی نداشتند.

۱۳۶- کدام گزینه در باب تاریخچه معرفت‌شناسی با دوره پس از اتمام حاکمیت کلیسا، تناسب دارد؟

- ۱) فلاسفه مسیحی از طریق آشنایی با ابن‌سینا و ابن‌رشد به دنبال تبیین عقلانی مسائل دینی بودند.
- ۲) نزاع اصلی بین فلاسفه اروپایی قبول یا عدم قبول شناخت تجربی در شناخت حقیقت بود.
- ۳) هیچ‌کدام از فلاسفه اروپایی اثبات وجود خدا، روح و ... را معتبر و معقول نمی‌دانستند.
- ۴) شناخت‌های عقلی محض، به طور کامل محدود به حوزه دانش ریاضیات شد.

۱۳۷- کدام گزینه را می‌توان نتیجه دیدگاه هراکلیتوس درباره لوگوس دانست؟

- ۱) عقول مجرد حقایق را بی‌واسطه شهود می‌کنند.
- ۲) جهان و اشیاء ظهور عقل متعالی و برتر هستند.
- ۳) حقیقت جهان عقل متعالی است و عقل تفکری هیچ جایگاهی ندارد.
- ۴) عقل انسان با تربیت و تمرین به فعلیت می‌رسد.

۱۳۸- کدام توصیف برای عقل اول درست است؟

- ۱) همان خداوند در ادیان
- ۲) واسطه فیض به عقل انسان‌ها
- ۳) عقل انسانی رشدیافته و تربیت‌شده
- ۴) همان عقل کل در بیان برخی فلاسفه

۱۳۹- چرا در دوره اسلامی، مسلمین نمی‌توانستند به طور صریح با عقل مخالفت کنند؟

- ۱) چون مخالفت با عقل، به معنای زیر سؤال بردن علم و دانش محسوب می‌شد.
- ۲) از آن‌جا که مخالفت با عقل به منزله مخالفت با قرآن و پیامبر (ص) بود.
- ۳) زیرا عقل را در همه محدوددهای دینی و مسائل آن کارآمد نمی‌دانستند.
- ۴) چون کم‌تر شخصیتی در جهان اسلام بود که در تکریم عقل سخن نگفته باشد.

۱۴۰- تفاوت اصلی مدینه فاضله و مدینه جاهله در دیدگاه فارابی کدام است؟

- ۱) تناسب جایگاه‌ها با ویژگی‌ها
- ۲) اهمیت دادن به سعادت
- ۳) داشتن هدف درست
- ۴) کم‌توجهی به امور دنیوی

۱۴۱- کدام گزینه درباره حکمت مشائی نادرست است؟

- ۱) ویژگی اصلی آن تکیه بر روش استدلالی ارسطویی است.
- ۲) صرفاً به استدلال عقلی می‌پردازد و به کمال نفسانی توجهی ندارد.
- ۳) مؤسس اول آن ارسطو است و دلیل نام‌گذاری فلاسفه اسلامی به این نام نیز به همین دلیل است.
- ۴) محصول آشنایی عمیق فارابی با تعالیم اسلام و تلفیق آن با آموزه‌های فلسفی افلاطون و ارسطو و سایر فلاسفه گذشته بود.

۱۴۲- شخصی که برای دیدن یک فیلم به سینما رفته بود، به این‌که صندلی او به پرده سینما خیلی نزدیک بود و نمی‌توانست همه صحنه‌های فیلم را ببیند و درباره فیلم نظر بدهد، معترض بود. حالت این فرد با کدام گزینه مطابقت دارد؟

- ۱) از نظر ابن‌سینا طبیعت مرتبه‌ای از هستی است که رو به مقصدی خاص دارد.
- ۲) از نظر ابن‌سینا، طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می‌دهد.
- ۳) از نظر ابن‌سینا شرّ واقعی وجود ندارد و شرور ظاهری در نظم بخشی از جهان تأثیر مثبت دارند.
- ۴) از نظر ابن‌سینا چون نظام طبیعت، نظام احسن است، نمی‌توان با مشاهده بخش کوچکی از جهان درباره آن داوری کرد.

۱۴۳- مباحث مربوط به «نظام احسن» و «وحدت حقیقی روح و بدن»، به ترتیب باید در کدام یک از بخش‌های کتاب اسفار ملاصدرا جای بگیرند؟

(۱) سوم - چهارم (۲) چهارم - سوم (۳) اول - دوم (۴) دوم - اول

۱۴۴- کدام گزینه با توجه به اصول حکمت متعالیه، بیانگر مطلب درستی است؟

- (۱) جای هیچ‌گونه تعدد و تکثر در عالم نیست چراکه وجود واحد و یگانه است.
- (۲) ماهیت‌ها به طور کامل ساخته و پرداخته ذهن انسان هستند و انتزاعی می‌باشند.
- (۳) نباید به تمثیل‌ها برای نشان دادن وحدت وجود اکتفا کرد و باید برای آن استدلال یافت.
- (۴) اصالت وجود، محل یافتن هویت مشترک «وجود» و «نور» است.

۱۴۵- کدام مورد، با تلاش مرحوم علامه طباطبایی برای ارتباط با مجامع علمی و دانشگاهی مرتبط است؟

- (۱) اصول فلسفه و روش رئالیسم
- (۲) بدایةالحکمه و نهایةالحکمه
- (۳) شیعه و رسالت تشیع
- (۴) المیزان

دوستان عزیز خیلی سبز، سلام؛
فایل پاسخنامه این آزمون را که شامل درس نامه، نکات کنکوری، پاسخ تشریحی و ... است، ساعت ۱۴ امروز از
صفحه شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.
همچنین شما می توانید همین امشب کارنامه اولیه آزمونتان را در صفحه شخصی خود مشاهده فرمایید.
برای دسترسی به صفحه شخصی خود وارد سایت آزمون خیلی سبز به آدرس: azmoon.kheilisabz.com شوید
و کدی را که توسط مدرسه و یا نمایندگی های آزمون های خیلی سبز به شما داده شده، در محل مشخص شده در
سایت ثبت فرمایید.

ویژه
کنکوری‌های
۱۴۰۳

دفترچه
پاسخ
آزمون پانزدهم
حضور

۱۴۰۳/۰۲/۲۰

علوم انسانی

سال تحصیلی
۱۴۰۲ - ۱۴۰۳

آزمون آزمایشی خیلی سبز

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	محمد بهرامی - امیر زاندوز - علی شهبازی - محسن فراهانی - محمد یگانه
زبان و ادبیات فارسی	کوروش بقائی راوری - عصمت بقائی راوری - زهرا صادقی - ابوالفضل قاضی - مهدی کرانی - یعقوب کیانی
جامعه‌شناسی	محمدابراهیم مازنی
زبان عربی	ولی برجی - کیارش پورمهدی - آریا ذوقی - کاظم غلامی - خالد مشیر پناهی - آیدین مصطفی‌زاده
تاریخ	خدیدجه جنت علیپور - علیرضا کاهیدوند - الناز گنجکار
جغرافیا	علیرضا کاهیدوند
فلسفه و منطق	علی‌اکبر آخوندی - سعید رحیمیان - محمدجواد سدهی - مجید قدرتی‌پور

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	مؤلف پاسخ‌نامه	کارشناسان علمی - محتوایی	ویراستاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی	علی شهبازی	علی شهبازی	مرتضی محمدی‌نژاد - زهرا فتحی	امیرحسین ابومحبوب - امیرحسین قنبری - شقایق راهبریان
زبان و ادبیات فارسی	کوروش بقائی راوری	کوروش بقائی راوری	کوروش بقائی راوری	مهدی کرانی - سعید همایونفر	احسان کلاته - صادق محرمی
جامعه‌شناسی	حبیبه صالح‌نژاد	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	محمد کشوری	خدیدجه جنت علیپور - علی سلوکی
زبان عربی	کاظم غلامی	کاظم غلامی	آریا ذوقی	جمال‌الدین هنرور - محمدنوید راست‌خدیدو - حسام حاج‌مؤمن	مختار حسامی - سمانه ریحانی
تاریخ	مریم صالحی	مریم صالحی	مریم صالحی	بهروز یحیی	علیرضا کاهیدوند
جغرافیا	علیرضا کاهیدوند	علیرضا کاهیدوند	علیرضا کاهیدوند	مریم صالحی	وجیهه صادقی مالواجردی - فاطمه موسوی - بهروز یحیی
فلسفه و منطق	محمدجواد سدهی	علی‌اکبر آخوندی	علی‌اکبر آخوندی	علی آقاجانپور - مریم صالحی	محمدحسین بادامه

سرپرست محتوایی: فاطمه آقاجانپور

مشاور محتوایی: محمدابراهیم مازنی

Azmoon.kheilisabz.com

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی و آمار دوازدهم: کل کتاب

تست و پاسخ ۱

با ارقام ۰، ۱، ۲، ۴، ۶، ۷ و ۹ چند عدد چهاررقمی بدون ارقام تکراری می توان نوشت که از ۴۵۰۰ بزرگ تر باشند و ارقامش یکی در میان، فرد و زوج باشد؟

۷۸ (۴)

۷۶ (۳)

۷۴ (۲)

۷۲ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی گام اول: با توجه به این که باید ارقامش یکی در میان، زوج و فرد باشد، دو حالت داریم:

$$\frac{۱}{ه} \times \frac{۲}{ی} \times \frac{۳}{د} \times \frac{۴}{ص} \times \frac{۶}{ز} \times \frac{۷}{ف} = ۱۸$$

(۱) هزارگان زوج باشد:

در این حالت هزارگان ۴ یا ۶ است، چون قرار است عددمان از ۴۵۰۰ بزرگ تر باشد و وقتی هزارگان ۴ است، خانه صدگان محدودیت دارد؛ پس

این حالت را به دو بخش تفکیک می کنیم:

● هزارگان ۶ باشد:

یکی از فردها به جز اونی که در صدگانه

$$\frac{۱}{ه} \times \frac{۲}{ی} \times \frac{۳}{د} \times \frac{۴}{ص} \times \frac{۶}{ز} \times \frac{۷}{ف} = ۱۸$$

● هزارگان ۴ باشد:

$$\frac{۱}{ه} \times \frac{۲}{ص} \times \frac{۳}{د} \times \frac{۴}{ی} \times \frac{۶}{ز} \times \frac{۷}{ف} = ۱۲$$

$$\frac{۱}{ه} \times \frac{۲}{ص} \times \frac{۳}{د} \times \frac{۴}{ی} \times \frac{۶}{ز} \times \frac{۷}{ف} = ۱۲$$

(۲) هزارگان فرد باشد:

هزارگان باید ۷ یا ۹ باشد. یکی از ارقام فرد این جا استفاده می شود (مثلاً ۹) و دوتا رقم فرد (۱ و ۷) برای دهگان می ماند. برای صدگان و یکان

$$\frac{۲}{ص} \times \frac{۳}{د} \times \frac{۴}{ی} \times \frac{۶}{ز} \times \frac{۷}{ف} = ۴۸$$

هم که باید با ۴ رقم زوج پر شوند، به ترتیب ۴ و ۳ حالت داریم:

$$۱۸ + ۱۲ + ۴۸ = ۷۸$$

گام دوم: مجموع تعداد حالات بالا برابر است با:

تست و پاسخ ۲

مجموعه $A = \{1, 2, 3, \dots, 12\}$ چند زیرمجموعه چهار یا پنج عضوی دارد که کوچک ترین عضو ۳ و بزرگ ترین عضو ۱۰ باشد؟

۳۸ (۴)

۳۵ (۳)

۳۲ (۲)

۳۰ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی گام اول: زیرمجموعه چهار عضوی که کوچک ترین عضو ۳ و بزرگ ترین عضو ۱۰ باشد، به صورت زیر است:

$$\{3, 0, 0, 10\}$$

$$\binom{6}{2} = \frac{6 \times 5}{2} = ۱۵$$

دو عضو دیگر این مجموعه باید از بین شش عدد ۴، ۵، ۶، ۷، ۸ و ۹ انتخاب شوند:

گام دوم: زیرمجموعه پنج عضوی که کوچک ترین عضو ۳ و بزرگ ترین عضو ۱۰ باشد، به صورت مقابل است:

$$\binom{6}{3} = \frac{6 \times 5 \times 4}{3! \cdot 3!} = ۲۰$$

سه عضو دیگر این مجموعه باید از بین شش عدد ۴، ۵، ۶، ۷، ۸ و ۹ انتخاب شوند:

$$۱۵ + ۲۰ = ۳۵$$

گام سوم: مجموع دو حالت بالا برابر است با:

تست و پاسخ ۳

مجموع جواب های معادله $0 = 24 + 25(n-4)! - ((n-4)!)^2$ کدام است؟

۱۸ (۴)

۱۷ (۳)

۱۴ (۲)

۱۳ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

خود حل کنی بهتره جای $(n-4)!$ ، t قرار دهید.

پاسخ تشریحی گام اول: چون $(n-4)!$ تکرار شده، پس جایش t قرار می‌دهیم:

$$\underbrace{((n-4)!)^2}_t - 25 \underbrace{(n-4)!}_t + 24 = 0 \Rightarrow t^2 - 25t + 24 = 0$$

گام دوم: معادله بالا را به کمک تجزیه با اتحاد جمله مشترک حل می‌کنیم:

$$t^2 - 25t + 24 = 0 \xrightarrow{\text{جمله مشترک}} (t-1)(t-24) = 0 \Rightarrow \begin{cases} t=1 \\ t=24 \end{cases}$$

گام سوم: یک بار $(n-4)!$ را مساوی با ۱ و یک بار مساوی با ۲۴ قرار می‌دهیم:

$$\begin{cases} (n-4)! = 1 \\ (n-4)! = 24 \end{cases}$$

$$\begin{cases} n-4 = 0 \Rightarrow n = 4 \\ n-4 = 1 \Rightarrow n = 5 \end{cases}$$

$$n-4 = 4 \Rightarrow n = 8$$

$$4 + 5 + 8 = 17$$

از تساوی $(n-4)! = 1$ نتیجه می‌گیریم $n-4$ یا برابر با صفر است یا ۱!

از تساوی $(n-4)! = 24$ نتیجه می‌گیریم $n-4$ برابر با ۴ است:

گام چهارم: مجموع هر سه جواب برابر است با:

پیشامد $A \cap B'$

A و B ، دو پیشامد از فضای نمونه S هستند که به ترتیب ۱۲ و ۱۸ عضو دارند. اگر پیشامد آن که A و B' رخ دهند، ۷ عضو داشته باشد و بدانیم

$A \cup B = S$ ، آن گاه احتمال آن که فقط A رخ دهد، کدام است؟

$P(A-B)$

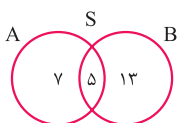
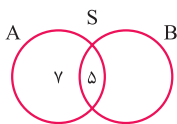
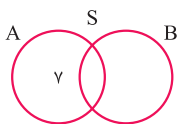
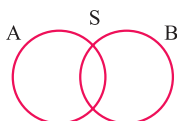
۰/۳۶ (۴)

۰/۳۲ (۳)

۰/۳ (۲)

۰/۲۸ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۲)

$$n(S) = 7 + 5 + 13 = 25$$

گام چهارم: تعداد کل اعضای S برابر است با:

پیشامد آن که فقط A رخ دهد، یعنی پیشامد $A-B$ که ۷ عضو دارد؛ پس احتمال وقوعش برابر است با:

$$P(A-B) = \frac{n(A-B)}{n(S)} = \frac{7}{25} = \frac{7 \times 4}{25 \times 4} = 0/28$$

تست و پاسخ ۴

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی گام اول: نمودار ون مناسب می‌کشیم:

دقت کنید اجتماع A و B برابر با S است.

گام دوم: پیشامد آن که A و B' رخ دهند، به صورت $A \cap B'$ است. با توجه به قوانین مجموعه‌ها، جای $A \cap B'$ می‌توانیم $A-B$ بنویسیم. تعداد اعضای این پیشامد ۷ تا است:

گام سوم: مجموعه A ، کلاً ۱۲ عضو دارد، پس قسمت سمت راست آن (یعنی $A \cap B$) باید $12 - 7 = 5$ عضو داشته باشد:

از طرفی، چون B ، کلاً ۱۸ عضو داشت، پس قسمت سمت راست (یعنی $B-A$)، باید $18 - 5 = 13$ عضو داشته باشد:

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۵

۳ کتاب با موضوع ریاضی، ۲ کتاب با موضوع ادبیات و ۲ کتاب با موضوع تاریخ را در یک قفسه کنار هم قرار می‌دهیم. با چه احتمالی کتاب‌های اول، وسط و آخر هم موضوع هستند؟

$$\frac{1}{42} \quad (۴)$$

$$\frac{1}{40} \quad (۳)$$

$$\frac{1}{35} \quad (۲)$$

$$\frac{1}{30} \quad (۱)$$

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی گام اول: در کل $3 + 2 + 2 = 7$ تا کتاب داریم. تعداد کل حالات قرارگرفتن آن‌ها کنار هم برابر است با: $n(S) = 7!$

گام دوم: می‌خواهیم کتاب‌های اول، وسط و آخر هم موضوع باشند؛ پس باید این ۳ کتاب ریاضی باشند (چون از ادبیات و تاریخ کم‌تر از ۳ کتاب داریم):

برای چینش کتاب‌های ریاضی ۳! حالت داریم و ۴ جای خالی دیگر هم باید با ۴ کتاب پر شوند که ۴! حالت دارند؛ پس تعداد کل حالات مطلوب برابر است با:

$$n(A) = 3! \times 4!$$

↓ ↓
کتاب دیگر ریاضی‌ها

گام سوم: احتمال وقوع این پیشامد برابر است با:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{3! \times 4!}{7!} = \frac{6}{7 \times 6 \times 5} = \frac{1}{35}$$

تست و پاسخ ۶

علی قصد دارد در ۶ ماه ابتدایی سال از بین شهرهای A و B از استان‌های شمالی و شهرهای C و D از استان‌های جنوبی به دو شهر متفاوت در دو ماه متفاوت سفر کند. با چه احتمالی علی در دو ماه متوالی و به دو شهر یکی در شمال و یکی در جنوب کشور سفر می‌کند؟

$$\frac{1}{6} \quad (۴)$$

$$\frac{5}{18} \quad (۳)$$

$$\frac{1}{3} \quad (۲)$$

$$\frac{2}{9} \quad (۱)$$

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی گام اول:

• باید ۲ ماه از بین ۶ ماه را انتخاب کنیم:

$$\binom{6}{2} = \frac{6 \times 5}{2} = 15$$

• در کل ۴ شهر برای سفر دارد؛ پس سفر اول ۴ حالت و سفر دوم ۳ حالت دارد:

$$\frac{4}{\text{سفر اول}} \times \frac{3}{\text{سفر دوم}} = 12$$

$$n(S) = \frac{15}{\text{ماه سفر}} \times \frac{12}{\text{شهر سفر}} = 180$$

• پس تعداد کل حالات برابر است با:

گام دوم:

• برای آن که دو ماه متوالی باشند، حالات مقابل را داریم:

$$\underbrace{(ماه ۶ و ماه ۵), (ماه ۵ و ماه ۴), (ماه ۴ و ماه ۳), (ماه ۳ و ماه ۲), (ماه ۲ و ماه ۱)}_{\text{حالت ۵}}$$

• اگر اول به شهر شمالی برود و بعد به شهر جنوبی، در کل $2 \times 2 = 4$ حالت داریم.

اگر هم برعکس باشد، ۴ حالت داریم.

پس در کل $4 + 4 = 8$ حالت دارد.

• پس تعداد کل حالات مطلوب برابر است با:

$$n(A) = \frac{5}{\text{ماه سفر}} \times \frac{8}{\text{شهر سفر}} = 40$$

گام سوم: احتمال وقوع پیشامد A برابر است با:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{40}{180} = \frac{4}{18} = \frac{2}{9}$$

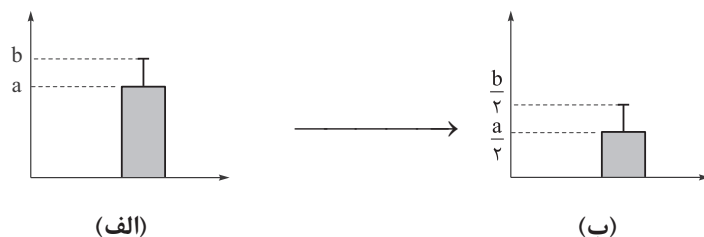

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

تست و پاسخ ۷

در تعدادی از داده‌های نرمال، با تغییراتی در داده‌ها به نموداری جدید رسیده‌ایم:

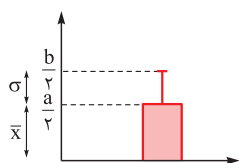
اگر میانگین و انحراف معیار داده‌های جدید (نمودار ب) به ترتیب ۲۰ و ۲ باشند، چند درصد داده‌های اولیه (نمودار الف) بین ۴۰ و ۴۸ قرار دارند؟

(۱) ۹۶٪ (۲) ۶۸٪ (۳) ۵۲٪ (۴) ۴۸٪

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی: گام اول: روی نمودار (ب)، میانگین و انحراف معیار را مشخص می‌کنیم:

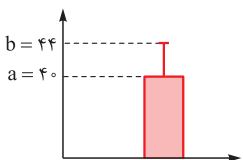
$$\frac{a}{2} = 20 \Rightarrow a = 40$$

میانگین ۲۰ است؛ پس $\frac{a}{2}$ باید ۲۰ باشد:

$$\frac{b}{2} - \frac{a}{2} = 2 \xrightarrow{a=40} \frac{b}{2} - 20 = 2 \Rightarrow \frac{b}{2} = 22 \Rightarrow b = 44$$

• انحراف معیار ۲ است، پس اختلاف $\frac{a}{2}$ و $\frac{b}{2}$ برابر با ۲ است:

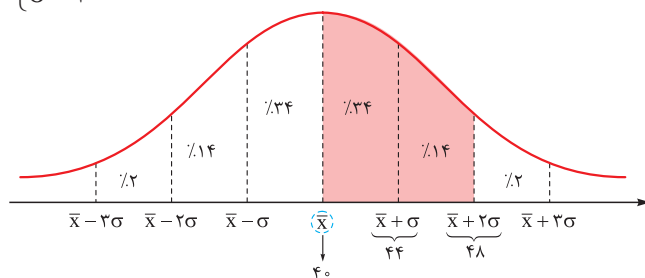
گام دوم: مقدار $a = 40$ و $b = 44$ را روی نمودار (الف) وارد می‌کنیم:

پس میانگین داده‌های اولیه، همان ۴۰ و انحراف معیارش $44 - 40 = 4$ است:

$$\begin{cases} \bar{x} = 40 \\ \sigma = 4 \end{cases}$$

گام سوم: منحنی نرمال مربوط به این داده‌ها به صورت مقابل است:

پس در کل، $34 + 14 = 48$ درصد داده‌ها، بین ۴۰ و ۴۸ هستند.

تست و پاسخ ۸

در دنباله با رابطه بازگشتی $a_{n+1} = \begin{cases} 2a_n & \text{فرد } n \\ \frac{1}{2}a_n + 4 & \text{زوج } n \end{cases}$ اگر $a_1 = 8$ باشد، از بین ۱۰ جمله اول، یکی را انتخاب می‌کنیم. با چه احتمالی، مجموع ارقامش، عددی اول است؟

(۱) ۲/۰ (۲) ۳/۰ (۳) ۴/۰ (۴) ۵/۰

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ تشریحی گام اول: با جای گذاری اعداد ۱ تا ۹ جای n، جملات a_1 تا a_9 را می نویسیم:

- $n = 1 \xrightarrow{\text{فرد}} a_1 = 2a_1 = 2(8) = 16$
- $n = 2 \xrightarrow{\text{زوج}} a_2 = \frac{1}{2}a_2 + 4 = \frac{1}{2}(16) + 4 = 8 + 4 = 12$
- $n = 3 \xrightarrow{\text{فرد}} a_3 = 2a_3 = 2(12) = 24$
- $n = 4 \xrightarrow{\text{زوج}} a_4 = \frac{1}{2}a_4 + 4 = \frac{1}{2}(24) + 4 = 12 + 4 = 16$
- $n = 5 \xrightarrow{\text{فرد}} a_5 = 2a_5 = 2(16) = 32$
- $n = 6 \xrightarrow{\text{زوج}} a_6 = \frac{1}{2}a_6 + 4 = \frac{1}{2}(32) + 4 = 16 + 4 = 20$
- $n = 7 \xrightarrow{\text{فرد}} a_7 = 2a_7 = 2(20) = 40$
- $n = 8 \xrightarrow{\text{زوج}} a_8 = \frac{1}{2}a_8 + 4 = \frac{1}{2}(40) + 4 = 20 + 4 = 24$
- $n = 9 \xrightarrow{\text{فرد}} a_9 = 2a_9 = 2(24) = 48$

گام دوم: از بین این ۱۰ جمله، جملاتی که مجموع ارقامشان عددی اول است را مشخص می کنیم:

جمله	۸	۱۶	۱۲	۲۴	۱۶	۳۲	۲۰	۴۰	۲۴	۴۸
مجموع ارقام	۸	۷	۳	۶	۷	۵	۲	۴	۶	۱۲

گام سوم: پس از این ۱۰ جمله اول، مجموع ارقام ۵ جمله، عددی اول است؛ در نتیجه احتمال وقوع این پیشامد برابر است با:

$$\text{احتمال} = \frac{\text{تعداد حالات مطلوب}}{\text{تعداد کل حالات}} = \frac{5}{10} = 0.5$$

تست و پاسخ ۹

جملات هفتم و سیزدهم دنباله حسابی ۷، ۱۱، ۱۵، ...، به ترتیب جملات دهم و چهاردهم یک دنباله حسابی دیگر هستند. واسطه هندسی مثبت جملات نهم و سیزدهم دنباله حسابی جدید کدام است؟

$$36 \text{ (4)}$$

$$35 \text{ (3)}$$

$$30 \text{ (2)}$$

$$28 \text{ (1)}$$

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی گام اول: در دنباله حسابی ۷، ۱۱، ۱۵، ...، جمله اول $a_1 = 7$ و اختلاف مشترک $d = 4$ است.

$$a_7 = a_1 + 6d = 7 + 6(4) = 31$$

جمله هفتم و سیزدهم آن را به دست می آوریم:

$$a_{13} = a_1 + 12d = 7 + 12(4) = 55$$

گام دوم: دنباله حسابی جدید را b_n در نظر می گیریم. جمله دهم و چهاردهم آن، دو عدد بالا هستند:

$$\begin{cases} b_{10} = 31 \\ b_{14} = 55 \end{cases}$$

با داشتن این دو جمله، اختلاف مشترکش را حساب می کنیم: $b_{14} - b_{10} = (14 - 10)d' \Rightarrow 55 - 31 = 4d' \Rightarrow 24 = 4d' \Rightarrow d' = 6$

گام سوم: اگر از b_{10} ، d' تا عقب برویم به b_9 می رسیم:

$$b_9 = b_{10} - d' = 31 - 6 = 25$$

اگر از b_{14} ، d' تا عقب برویم به b_{13} می رسیم:

$$b_{13} = b_{14} - d' = 55 - 6 = 49$$

گام چهارم: واسطه هندسی دو عدد X و Y، برابر با $\pm\sqrt{XY}$ است؛ پس واسطه هندسی ۲۵ و ۴۹ برابر است با:

$$\pm\sqrt{25 \times 49} = \pm(5 \times 7) = \pm 35$$

پس واسطه هندسی مثبت، ۳۵ است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

تست و پاسخ ۱۰

$$A = 1 + 1/2 + 1/4 + 1/6 + \dots + 1/101$$

حاصل عبارت مقابل کدام است؟

۲۵۵۵۱ (۴)

۲۵۵۰۰ (۳)

۲۵۰۵۰ (۲)

۲۵۰۵۱ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

(۱) جمله n ام دنباله حسابی با جمله اول a_1 و اختلاف مشترک d از رابطه $a_n = a_1 + (n-1)d$ به دست می آید.

(۲) اگر جمله اول و آخر یک دنباله حسابی به ترتیب a و b و اختلاف مشترک جملات آن d باشد، تعداد جملات دنباله از رابطه زیر به دست می آید:

$$n = \frac{b-a}{d} + 1 \quad \text{یا} \quad \text{تعداد} = \frac{\text{اولی} - \text{آخری}}{\text{اختلاف مشترک}} + 1$$

(۳) مجموع n جمله اول یک دنباله حسابی از یکی از دو رابطه زیر قابل محاسبه است:

$$S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n)$$

$$S_n = \frac{n}{2}[2a_1 + (n-1)d]$$

پاسخ تشریحی گام اول: اختلاف بین جملات متوالی این دنباله، $1/2$ است، پس با یک دنباله حسابی روبه‌رو هستیم. با داشتن جمله اول،

جمله آخر و اختلاف مشترک، تعداد جملات را حساب می‌کنیم:

$$\text{تعداد} = \frac{\text{اولی} - \text{آخری}}{\text{اختلاف مشترک}} + 1 = \frac{101 - 1}{1/2} + 1 = \frac{100}{1/2} + 1 = \frac{100}{1/2} + 1 = \frac{100}{1/2} + 1 = \frac{100}{1/2} + 1 = 200 + 1 = 201$$

گام دوم: با داشتن $a_1 = 1$ ، $a_n = 101$ و $n = 201$ ، مجموع جملات را حساب می‌کنیم:

$$S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n) \Rightarrow S_{201} = \frac{201}{2}(1 + 101) = \frac{201}{2} \times 102 = 101 \times 101 = 10201$$

تست و پاسخ ۱۱

طول نقاط برخورد سهمی $f(x) = 2x^2 - 7x - 4$ با محور x ها، جملات دوم و پنجم یک دنباله هندسی هستند. اگر قدرمطلق نسبت مشترک

این دنباله از ۱ بزرگ‌تر باشد، جزء صحیح مجموع جملات اول و هفتم این دنباله کدام است؟

$$|r| > 1$$

۱۶ (۴)

۱۵ (۳)

-۱۶ (۲)

-۱۷ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۳ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی گام اول: برای به دست آوردن طول نقاط برخورد سهمی $f(x) = 2x^2 - 7x - 4$ با محور x ها، باید ضابطه آن را مساوی

صفر قرار دهیم:

$$2x^2 - 7x - 4 = 0$$

$$\Delta = b^2 - 4ac = (-7)^2 - 4(2)(-4) = 49 + 32 = 81$$

دلتای معادله را حساب می‌کنیم:

ریشه‌ها برابر است با:

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{7 \pm \sqrt{81}}{2(2)} = \frac{7 \pm 9}{4} \Rightarrow \begin{cases} x_1 = \frac{16}{4} = 4 \\ x_2 = \frac{-2}{4} = -\frac{1}{2} \end{cases}$$

گام دوم: چون $|r| > 1$ است، پس از بین دو ریشه به دست آمده، باید 4 و $-\frac{1}{2}$ به ترتیب جملات دوم و پنجم دنباله هندسی مورد نظر باشند:

$$\begin{cases} a_2 = -\frac{1}{2} \Rightarrow a_1 r = -\frac{1}{2} \\ a_5 = 4 \Rightarrow a_1 r^4 = 4 \end{cases}$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

$$\frac{a_1 r^4}{a_1 r} = \frac{\frac{1}{4}}{\frac{-1}{2}} \Rightarrow r^3 = -8 \Rightarrow r = -2$$

$$-2a_1 = \frac{-1}{2} \Rightarrow a_1 = \frac{\frac{-1}{2}}{\frac{-2}{1}} = \frac{1}{4}$$

$$a_7 = a_1 r^6 = \frac{1}{4} \times (-2)^6 = \frac{1}{4} \times 64 = 16$$

$$a_1 + a_7 = \frac{1}{4} + 16 = 16\frac{1}{4} = 16\frac{1}{4} = 16\frac{1}{4} = 16\frac{1}{4}$$

گام سوم: از تقسیم طرفین معادله‌های بالا بر هم، داریم:

با جای گذاری $r = -2$ در $a_1 r = \frac{-1}{2}$ ، داریم:

گام چهارم: جمله هفتم را حساب می‌کنیم:

گام پنجم: مجموع جملات اول و هفتم برابر است با: جزء صحیح $16\frac{1}{4}$ برابر با 16 است.

تست و پاسخ ۱۲

در یک دنباله هندسی مجموع سه جمله اول برابر $\frac{19}{3}$ و مجموع سه جمله دوم برابر $\frac{152}{81}$ است. اگر جمله دوم یک واحد کمتر از جمله اول باشد، جمله ششم دنباله کدام است؟

جملات چهارم تا ششم

$$\frac{64}{81} \quad (4)$$

$$\frac{64}{243} \quad (3)$$

$$\frac{32}{81} \quad (2)$$

$$\frac{32}{243} \quad (1)$$

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۳ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

گام اول: مجموع سه جمله اول $\frac{19}{3}$ است. سه جمله را برحسب a_1 و r می‌نویسیم:

$$a_1 + a_2 + a_3 = \frac{19}{3} \Rightarrow a_1 + a_1 r + a_1 r^2 = \frac{19}{3}$$

$$a_1(1+r+r^2) = \frac{19}{3}$$

از a_1 فاکتور می‌گیریم:

گام دوم: مجموع سه جمله دوم یعنی جملات چهارم تا ششم $\frac{152}{81}$ است. هر سه جمله را برحسب a_1 و r می‌نویسیم:

$$a_4 + a_5 + a_6 = \frac{152}{81} \Rightarrow a_1 r^3 + a_1 r^4 + a_1 r^5 = \frac{152}{81}$$

$$a_1 r^3(1+r+r^2) = \frac{152}{81}$$

از $a_1 r^3$ فاکتور می‌گیریم:

گام سوم: طرفین دو تساوی به دست آمده را بر هم تقسیم می‌کنیم:

$$\frac{\text{گام دوم}}{\text{گام اول}} \Rightarrow \frac{a_1 r^3(1+r+r^2)}{a_1(1+r+r^2)} = \frac{\frac{152}{81}}{\frac{19}{3}} \Rightarrow r^3 = \frac{152 \times 3}{19 \times 81} \Rightarrow r^3 = \frac{8}{27} \Rightarrow r^3 = \frac{2^3}{3^3} \Rightarrow r = \frac{2}{3}$$

گام چهارم: جمله دوم، یک واحد از جمله اول کمتر است؛ پس:

$$a_2 = a_1 - 1 \Rightarrow a_1 r = a_1 - 1 \xrightarrow{r = \frac{2}{3}} \frac{2}{3} a_1 = a_1 - 1 \xrightarrow{\times 3} 2a_1 = 3a_1 - 3 \Rightarrow a_1 = 3$$

گام پنجم: با داشتن $a_1 = 3$ و $r = \frac{2}{3}$ ، جمله ششم را حساب می‌کنیم:

$$a_6 = a_1 r^5 = 3 \times \left(\frac{2}{3}\right)^5 = 3 \times \frac{32}{243} = \frac{32}{81}$$

تست و پاسخ ۱۳

بین دو عدد $2\sqrt{2}$ و $162\sqrt{2}$ ، پنج عدد قرار داده‌ایم، به طوری که کل این هفت عدد، دنباله‌ای هندسی و افزایشی تشکیل دهند، مکعب نسبت مشترک کدام است؟

$$r^3$$

$$16 \quad (4)$$

$$8 \quad (3)$$

$$27 \quad (2)$$

$$9 \quad (1)$$

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۳ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

نکته اگر بین دو عدد a و b و k واسطه هندسی درج کنیم، نسبت مشترک از رابطه $r^{k+1} = \frac{b}{a}$ به دست می‌آید.

پاسخ تشریحی گام اول: بین دو عدد $a = 2\sqrt{2}$ و $b = 162\sqrt{2}$ در این جا k واسطه هندسی درج شده است؛ پس:

$$r^{k+1} = \frac{b}{a} \Rightarrow r^{5+1} = \frac{162\sqrt{2}}{2\sqrt{2}} \Rightarrow r^6 = 81$$

$$\sqrt{r^6} = \sqrt{81} \Rightarrow |r^3| = 9$$

$$r^3 = 9$$

گام دوم: از دو طرف تساوی بالا جذر می‌گیریم:

چون دنباله افزایشی است، پس r نمی‌تواند منفی باشد؛ در نتیجه r^3 مثبت است و خودش از قدرمطلق خارج می‌شود:

پس مکعب نسبت مشترک (یعنی r^3) برابر با ۹ است.

تست و پاسخ ۱۴

در یک مستطیل، اعداد مربوط به یکی از اضلاع، قطر و محیط، جملات متوالی یک دنباله هندسی هستند. نسبت دو ضلع این مستطیل کدام می‌تواند باشد؟

$$2 - \sqrt{2} \quad (4)$$

$$\sqrt{2} \quad (3)$$

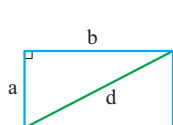
$$2 \quad (2)$$

$$-1 + \sqrt{2} \quad (1)$$

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۳ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی گام اول: اعداد مربوط به یکی از اضلاع، قطر و محیط مستطیل را می‌نویسیم:

ضلع: a

$$\text{قطر (با فیثاغورس): } d = \sqrt{a^2 + b^2}$$

$$\text{محیط: } 2(a + b) = 2a + 2b$$

گام دوم: سه مقدار بالا، سه جمله متوالی دنباله هندسی اند؛ پس:

$$(\sqrt{a^2 + b^2})^2 = a(2a + 2b) \Rightarrow a^2 + b^2 = 2a^2 + 2ab \Rightarrow a^2 + 2ab - b^2 = 0$$

$$\frac{a^2}{b^2} + \frac{2ab}{b^2} - \frac{b^2}{b^2} = 0 \Rightarrow \left(\frac{a}{b}\right)^2 + 2\left(\frac{a}{b}\right) - 1 = 0$$

گام سوم: طرفین تساوی بالا را بر b^2 تقسیم می‌کنیم:

گام چهارم: با فرض $\frac{a}{b} = t$ ، معادله به شکل $t^2 + 2t - 1 = 0$ می‌شود.

$$\Delta = 2^2 - 4(1)(-1) = 4 + 4 = 8$$

دلته را حساب می‌کنیم:

$$t = \frac{-2 \pm \sqrt{8}}{2} = \frac{-2 \pm 2\sqrt{2}}{2} = -1 \pm \sqrt{2}$$

پس:

t باید مثبت باشد، پس فقط $t = -1 + \sqrt{2}$ قبول است.

البته اگر در گزینه‌ها، معکوس $-1 + \sqrt{2}$ هم بود، قابل قبول بود.

تست و پاسخ ۱۵

حاصل ضرب عددی در ریشه سومش برابر با ۴ است. اختلاف ریشه‌های چهارم این عدد کدام است؟

$$\frac{11}{28} \quad (4)$$

$$\frac{7}{24} \quad (3)$$

$$\frac{9}{28} \quad (2)$$

$$\frac{5}{24} \quad (1)$$

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۳ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی گام اول: عدد را x می‌گیریم. ریشه سومش $\sqrt[3]{x}$ یا همان $x^{\frac{1}{3}}$ است.

$$x^{\frac{1}{3}} \cdot x^{\frac{1}{3}} = 4 \Rightarrow x^{\left(\frac{1}{3} + \frac{1}{3}\right)} = 4 \Rightarrow x^{\frac{2}{3}} = 2^2$$

حاصل ضرب x و $x^{\frac{1}{3}}$ برابر با ۴ شده:

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

گام دوم: دو طرف را به توان $\frac{3}{4}$ می‌رسانیم تا توان x برابر با ۱ شود:

$$\left(x^{\frac{3}{4}}\right)^{\frac{4}{3}} = \left(2^{\frac{3}{4}}\right)^{\frac{4}{3}} \Rightarrow x^{\frac{3}{4} \times \frac{4}{3}} = 2^{\frac{3}{4} \times \frac{4}{3}} \Rightarrow x = 2^1 = 2$$

گام سوم: ریشه‌های چهارم عدد x به صورت $\pm x^{\frac{1}{4}}$ هستند که در این جا به صورت زیر می‌شوند:

$$\pm x^{\frac{1}{4}} = \pm \left(2^{\frac{3}{4}}\right)^{\frac{1}{4}} = \pm \left(2^{\frac{3}{4} \times \frac{1}{4}}\right) = \pm 2^{\frac{3}{16}}$$

گام چهارم: اختلاف دو عدد $2^{\frac{3}{8}}$ و $-(2^{\frac{3}{8}})$ را حساب می‌کنیم:

$$2^{\frac{3}{8}} - \left(-\left(2^{\frac{3}{8}}\right)\right) = 2^{\frac{3}{8}} + 2^{\frac{3}{8}} = 2 \times 2^{\frac{3}{8}} = 2^{1+\frac{3}{8}} = 2^{\frac{11}{8}}$$

تست و پاسخ ۱۶

با توجه به تساوی $5^x + 2\sqrt[3]{125} \left(\frac{1}{2}\right)^{-x+1} = 750$ ، حاصل x^{x-1} کدام است؟

۶۲۵ (۴)

۶۴ (۳)

۹ (۲)

۲ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۳ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۳

گام اول: دوتا از عبارات معادله را ساده‌تر می‌نویسیم:

$$2 \times \sqrt[3]{\frac{125}{1000}} = 2 \times \sqrt[3]{\frac{5^3}{10^3}} = 2 \times \frac{5}{10} = \frac{10}{10} = 1$$

$$\left(\frac{1}{2}\right)^{-x+1} = \left(\frac{2}{1}\right)^{-x+1} = \left(\frac{1}{2}\right)^{-x+1} = \left(2^{-1}\right)^{-x+1} = 2^{x-1} = 5^{x-1}$$

$$\sqrt[3]{\frac{125}{1000}} \left(\frac{1}{2}\right)^{-x+1} + 5^x = 750 \Rightarrow 5^{x-1} + 5^x = 750$$

معادله این شکلی شد:

گام دوم: در سمت چپ از 5^x فاکتور می‌گیریم:

$$5^x (5^{-1} + 1) = 750 \Rightarrow 5^x \left(\frac{1}{5} + 1\right) = 750 \Rightarrow 5^x \times \frac{6}{5} = 750 \Rightarrow 5^x = \frac{750}{\frac{6}{5}} = \frac{750 \times 5}{6} \Rightarrow 5^x = \frac{125 \times 5}{1}$$

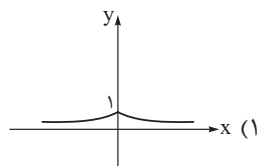
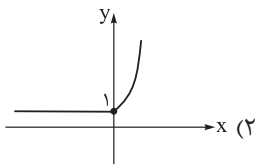
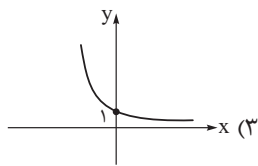
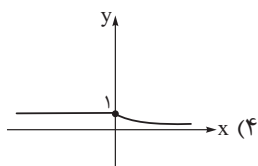
$$\Rightarrow 5^x = 5^4 \Rightarrow x = 4$$

$$x^{x-1} = 4^{4-1} = 4^3 = 64$$

گام سوم: حاصل عبارت خواسته شده برابر است با:

تست و پاسخ ۱۷

توابع $f(x) = \begin{cases} \left(\frac{1}{2}\right)^{-x} & x > 0 \\ 4^x & x \leq 0 \end{cases}$ و $g(x) = \begin{cases} 2^{-2x} & x \leq 0 \\ \left(\frac{1}{8}\right)^x & x > 0 \end{cases}$ مفروض‌اند. نمودار تابع $f \times g$ کدام است؟

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۳ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

گام اول: هر دو تابع، دوضابطه‌ای و دامنه ضابطه‌هایشان $x > 0$ و $x \leq 0$ است. برای تشکیل ضابطه $f \times g$ باید در دامنه‌های

مشترک، ضابطه‌های دو تابع را در هم ضرب کنیم:

• ضابطه مربوط به $x > 0$: در این دامنه، ضابطه f و g به ترتیب $\left(\frac{1}{2}\right)^{-x}$ و $\left(\frac{1}{8}\right)^x$ است که ضربشان برابر است با:

$$\left(\frac{1}{2}\right)^{-x} \times \left(\frac{1}{8}\right)^x = \left(2^{-1}\right)^{-x} \times \left(2^{-3}\right)^x = 2^x \times 2^{-3x} = 2^{x-3x} = 2^{-2x} = \left(2^{-2}\right)^x = \left(\frac{1}{4}\right)^x$$

• ضابطه مربوط به $x \leq 0$: در این دامنه، ضابطه f و g به ترتیب 4^x و 2^{-2x} است که ضربشان برابر است با:

$$4^x \times 2^{-2x} = 2^{2x} \times 2^{-2x} = 2^{2x-2x} = 2^0 = 1$$

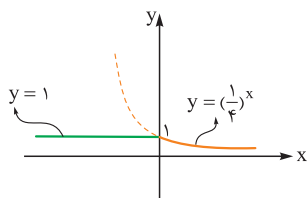

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

$$(f \times g)(x) = \begin{cases} \left(\frac{1}{4}\right)^x & x > 0 \\ 1 & x \leq 0 \end{cases}$$

گام دوم: ضابطه $f \times g$ به شکل مقابل شد:

پس برای $x > 0$ (یعنی سمت راست محور y) باید تابع نمایی $y = \left(\frac{1}{4}\right)^x$ و برای $x \leq 0$ (یعنی سمت چپ محور y) باید تابع ثابت $y = 1$ را بکشیم:

تست و پاسخ ۱۸

نقاط $(2, 3)$ و $(6, 12)$ روی تابع $f(x) = a(b^x)$ قرار دارند. مقدار $b.f(2a)$ کدام است؟

۱۲√۲ (۴)

۶√۲ (۳)

۶ (۲)

۳√۲ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۳ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی گام اول:

● نقطه $(2, 3)$ روی تابع $y = a(b^x)$ است؛ پس:

● نقطه $(6, 12)$ روی تابع $y = a(b^x)$ است؛ پس:

گام دوم: طرفین دو تساوی بالا را بر هم تقسیم می‌کنیم:

گام سوم: با جای‌گذاری $b = \sqrt{2}$ در $3 = a(b^2)$ ، داریم:

ضابطه f به شکل مقابل شد:

$$3 = a(b^2)$$

$$12 = a(b^6)$$

$$\frac{ab^6}{ab^2} = \frac{12}{3} \Rightarrow b^4 = 4 \xrightarrow{b>0} b = \sqrt[4]{4} = \sqrt[4]{2^2} = \sqrt{2}$$

$$3 = a(\sqrt{2}^2) \Rightarrow 3 = 2a \Rightarrow a = \frac{3}{2}$$

$$f(x) = a(b^x) \xrightarrow[\substack{a=\frac{3}{2} \\ b=\sqrt{2}}]{} f(x) = \frac{3}{2}(\sqrt{2})^x$$

گام چهارم: مقدار $b.f(2a)$ را می‌خواهیم:

$$\frac{b}{\sqrt{2}} \cdot f(2a) = \sqrt{2} \times f(3) = \sqrt{2} \times \frac{3}{2} (\sqrt{2})^3 = \sqrt{2} \times \frac{3}{2} \times \underbrace{\sqrt{2} \times \sqrt{2} \times \sqrt{2}}_2 = \underbrace{\sqrt{2} \times \sqrt{2}}_2 \times \frac{3}{2} \times \cancel{2} = 2 \times 3 = 6$$

تست و پاسخ ۱۹

شاخص آلودگی هوا در یک کلان‌شهر ۱۸۰ است. اگر بر اثر وزش باد به طور ثابت شاخص با نرخ ۲۰ درصد در ساعت کاهش یابد، حداقل چند ساعت وزش باد ادامه یابد تا شاخص آلودگی کم‌تر از ۱۰۰ شود؟ (واحد زمان عدد طبیعی فرض می‌شود.)

۵ (۴)

۴ (۳)

۳ (۲)

۲ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۳ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه ●● رشد و زوال نهایی

اگر مقدار اولیه C ، نرخ رشد (برحسب درصد) r و تعداد دوره‌های زمانی t باشد، مقدار جدید بعد از t دوره زمانی برابر است با:

$$\underbrace{f(t)}_{\text{مقدار جدید}} = c(1+r)^t$$

رشد نمایی

اگر مقدار اولیه C ، نرخ زوال (برحسب درصد) r و تعداد دوره‌های زمانی t باشد، مقدار جدید بعد از t دوره زمانی برابر است با:

$$\underbrace{f(t)}_{\text{مقدار جدید}} = c(1-r)^t$$

زوال نمایی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ تشریحی گام اول: اطلاعات سؤال را می‌نویسیم:

$$\begin{cases} r = \frac{20}{100} = \frac{2}{10} = 0.2 \\ c = 180 \end{cases}$$

مقدار آلودگی بعد از t ساعت برابر است با:

$$f(t) = c(1-r)^t = 180(1-0.2)^t = 180(0.8)^t$$

گام دوم: می‌خواهیم مقدار آلودگی کم‌تر از ۱۰۰ شود:

$$f(t) < 100 \Rightarrow 180(0.8)^t < 100 \Rightarrow (0.8)^t < \frac{100}{180} \Rightarrow (0.8)^t < \frac{5}{9}$$

$\frac{5}{9}$ تقریباً ۵۵٪ می‌شود؛ پس:

$$(0.8)^t < 0.55$$

با جای‌گذاری $t=2$ ، به $0.64 < 0.55$ می‌رسیم که نادرست است.

با جای‌گذاری $t=3$ ، به $0.512 < 0.55$ می‌رسیم که درست است؛ پس حداقل t برابر با ۳ است.

تست و پاسخ ۲۰

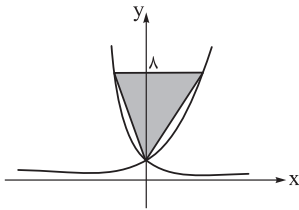
در شکل زیر نمودار تابع $y = (\sqrt[3]{2})^x$ و $y = (\frac{1}{\sqrt{2}})^x$ رسم شده است. مساحت مثلث کدام است؟

(۱) ۵۲/۵

(۲) ۵۶

(۳) ۶۰

(۴) ۶۷/۵

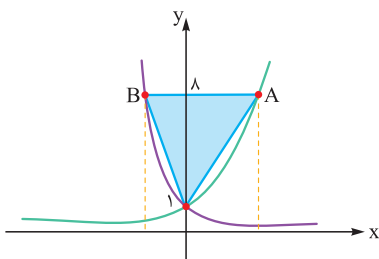

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۳ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی گام اول: مختصات نقطه برخورد دو تابع $(0,1)$ است. نموداری که افزایشی است،

مربوط به $y_1 = (\sqrt[3]{2})^x$ و نموداری که کاهشی است، مربوط به $y_2 = (\frac{1}{\sqrt{2}})^x$ است.

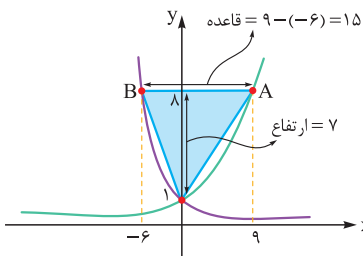

برای به دست آوردن طول نقاط A و B باید به ترتیب ضابطه y_1 و y_2 را برابر با ۸ قرار دهیم:

$$(\sqrt[3]{2})^x = 8 \Rightarrow (2^{\frac{1}{3}})^x = 8 \Rightarrow 2^{\frac{x}{3}} = 2^3 \Rightarrow \frac{x}{3} = 3 \Rightarrow x = 9 \Rightarrow x_A = 9$$

$$(\frac{1}{\sqrt{2}})^x = 8 \Rightarrow (\frac{1}{2^{\frac{1}{2}}})^x = 8 \Rightarrow 2^{-\frac{1}{2}x} = 2^3 \Rightarrow -\frac{x}{2} = 3 \Rightarrow x = -6 \Rightarrow x_B = -6$$

گام دوم: قاعده مثلث از اختلاف طول نقاط A و B به دست می‌آید و ارتفاعش هم ۷ واحد است:

$$\text{مساحت مثلث} = \frac{\text{ارتفاع} \times \text{قاعده}}{2} = \frac{15 \times 7}{2} = \frac{105}{2} = 52.5$$

علوم و فنون ادبی دوازدهم: کل کتاب

تست و پاسخ ۲۱

از دیدگاه تاریخ ادبیات در متن زیر چند «خطا» به چشم می‌خورد؟

از انقراض دولت صفویه تا آغاز سلطنت ناصرالدین شاه قاجار، یعنی در دوران حکومت‌های افشاریه، زندیه و ابتدای دوره قاجار، رشد و شکوفایی قابل توجهی در تاریخ ادبیات ایران دیده می‌شود. در این دوره، شاعران از سبک هندی روی برگردانده‌اند اما هنوز تأثیراتی از سبک عراقی در آثارشان مشاهده می‌شود. مشتاق اصفهانی در زمان نادرشاه و کریم خان زند، با همراهی چند تن دیگر از ادیبان، انجمن ادبی خاقان را اداره می‌کرد.

۵ (۴)

۴ (۳)

۳ (۲)

۲ (۱)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی: صورت صحیح متن به صورت زیر است:

از انقراض دولت صفویه تا آغاز سلطنت فتحعلی شاه قاجار، یعنی در دوران حکومت‌های افشاریه، زندیه و ابتدای دوره قاجار، رشد و شکوفایی قابل توجهی در تاریخ ادبیات ایران دیده نمی‌شود. در این دوره شاعران از سبک هندی روی برگردانده‌اند اما هنوز تأثیراتی از آن سبک و نیز مکتب وقوع در آثارشان مشاهده می‌شود. مشتاق اصفهانی در زمان نادرشاه و کریم خان زند، با همراهی چند تن دیگر از ادیبان، انجمن ادبی اصفهان را اداره می‌کرد.

نکته: مکتب وقوع یکی از جریانات شعری حاکم بر قرن دهم هجری است که نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید بود و بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن دهم بود که البته راه به جایی نبرد.

تست و پاسخ ۲۲

کدام مورد از دیدگاه تاریخ ادبیات، غلط است؟

- ۱) شاعران دوره بازگشت به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی و رخوت حاکم بر ادبیات، به پیروی از اسلوب‌های کهن پرداختند و در سطوح زبانی، ادبی و فکری، سبک خراسانی و عراقی را مورد توجه قرار دادند.
- ۲) گروهی از شاعران دوره بازگشت به قصیده‌سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند؛ افرادی مانند صبا کاشانی، قآنی شیرازی و سروش اصفهانی از این گروه‌اند.
- ۳) گروهی از شاعران دوره بازگشت، غزل‌سرایی به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی را پیش گرفتند. شاعرانی مانند نشاط اصفهانی، فروغی بسطامی و مجمر اصفهانی از این گروه‌اند.
- ۴) مجله «نوبهار» که نشریه‌ای ادبی محسوب می‌شد، در سال‌های مشروطه به وسیله میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی (پدر پروین اعتصامی) منتشر شد.

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی: شکل صحیح ۴) مجله «بهار» که نشریه‌ای ادبی محسوب می‌شد، در سال‌های مشروطه به وسیله میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی (پدر پروین اعتصامی) منتشر شد.

نکته: پس از مجله «بهار»، دو مجله «دانشکده» و «نوبهار» با مدیریت ملک‌الشعراى بهار به عرصه ظهور رسیدند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

دام تستی دقت کنید تا مجله «بهار» را با «نوبهار» اشتباه نکنید.

تست و پاسخ ۲۳

هر یک از ویژگی‌های زیر به ترتیب، مربوط به کدام شاعر یا نویسنده است؟

- فعالیت اصلی‌اش روزنامه‌نگاری بود. شعر او از زندگی سیاسی او جدا نبود. وی در قصیده بیشتر از قالب‌های دیگر طبع آزمایی کرده است.
- او با تغییر سبک نگارش، تکلف را در نثر از بین برد و مسائل عصر را با کاربرد اصطلاحات و شعر و ضرب‌المثل‌های لطیف، به سبک گلستان سعدی نوشت.

- از شعرهای غربی ترجمه‌هایی منظوم پدید آورده است که در نوع خود ابتکاری محسوب می‌شود.

- در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت به کار رفت، نقش مؤثری داشت.

(۱) نشاط اصفهانی - قائم‌مقام فراهانی - ملک‌الشعرا - علامه دهخدا

(۲) ادیب‌الممالک فراهانی - قائم‌مقام فراهانی - ایرج میرزا - علامه دهخدا

(۳) ملک‌الشعرا - میرزا آقاخان کرمانی - میرزاده عشقی - محمدباقر میرزا خسروی

(۴) ادیب‌الممالک فراهانی - علامه دهخدا - ایرج میرزا - قائم‌مقام فراهانی

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

ویژگی‌ها	نام شاعر یا نویسنده
<p>(۱) میرزا محمدصادق امیری فراهانی که بعدها از جانب مظفرالدین شاه به ادیب‌الممالک ملقب شد.</p> <p>(۲) فعالیت اصلی‌اش روزنامه‌نگاری بود. وی سردبیری روزنامه مجلس را بر عهده داشت.</p> <p>(۳) شعر ادیب از زندگی سیاسی او جدا نبود و دیوان او شامل قصاید، ترجیع‌بندها و مسط‌هایی است که بسیاری از حوادث و اوضاع آن روزگار را بیان می‌کنند.</p> <p>(۴) وی در قصیده بیشتر از قالب‌های دیگر طبع آزمایی کرده است.</p> <p>(۵) مضامین وطنی، سیاسی و اجتماعی در شعرش آشکارتر است.</p> <p>(۶) بیت زیر از سروده‌های اوست:</p> <p>جنگ ننگ است در شریعت من جز پی پاس دین و حفظ وطن</p>	ادیب‌الممالک فراهانی
<p>(۱) در به‌کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت بسیار داشت.</p> <p>(۲) در طنز، هجو و هزل چیره‌دست بود.</p> <p>(۳) در شعر وی اگرچه اندیشه‌های نوگرایانه وجود دارد، ولی جایگاه خانوادگی (از نوادگان فتحعلی شاه قاجار) و تفکرات شخصی او، مانع از آن می‌شود که در ردیف شاعران آزادی‌خواه مشروطه قرار گیرد.</p> <p>(۴) ایرج میرزا از شعرهای غربی نیز ترجمه‌هایی منظوم پدید آورده است که در نوع خود ابتکاری محسوب می‌شود؛</p> <p>(۵) قطعه «قلب مادر» یکی از آن نمونه‌هاست که با بیت زیر آغاز می‌شود:</p> <p>داد معشوقه به عاشق پیغام که کند مادر تو با من جنگ</p>	ایرج میرزا

ویژگی‌ها	نام شاعر یا نویسنده
<p>(۱) از معروف‌ترین نویسندگان و سیاستمداران بزرگ دورهٔ بیداری است که علاوه بر خدمات و اقدامات بزرگ سیاسی، در ادبیات نیز بسیار مؤثر بود.</p> <p>(۲) قبل از وی سبک نویسندگان فارسی با تکلف و تصنع همراه بود. او با تغییر سبک نگارش، تکلف را در نثر از بین برد و مسائل عصر را با کاربرد زبان و اصطلاحات رایج و آمیخته به شعر و ضرب‌المثل‌های لطیف، به سبک گلستان سعدی نوشت و موجب اقبال عامه به نثر گردید.</p> <p>(۳) عبارات کوتاه او نیز گاه موزون و مسجع‌اند.</p> <p>(۴) قائم‌مقام احیاکنندهٔ نثر فارسی است و «مُنشآت» مهم‌ترین اثر قائم‌مقام است.</p> <p>(۵) متن زیر از اوست:</p> <p>«مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشتهٔ مراودت حضوری گسسته و شیشهٔ شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیامی، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبهٔ مراودات را در بسته ...»</p>	قائم‌مقام فراهانی
<p>(۱) از پیشگامان نثر جدید فارسی است.</p> <p>(۲) شعر هم می‌سرود.</p> <p>(۳) وی با روزنامهٔ صوراسرافیل همکاری داشت و مجموعهٔ نوشته‌های طنزآمیز سیاسی - اجتماعی او با عنوان «چرند و پرند» در آن روزنامه منتشر می‌شد.</p> <p>(۴) دهخدا بعدها در استانبول روزنامهٔ «سروش» را منتشر کرد.</p> <p>(۵) او در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت به کار رفت، نقش مؤثری داشت.</p> <p>(۶) حاصل پژوهش‌های او در فرهنگ‌نویسی، کتاب ارزشمند «لغت‌نامه» است که مفصل‌ترین کتاب لغت زبان فارسی محسوب می‌شود.</p> <p>(۷) «امثال و حکم» از دیگر آثار اوست.</p> <p>(۸) از نمونه‌های نثر اوست.</p> <p>«ننه، هان! این زمین روی چیه؟ روی شاخ گاو، گاو روی چیه؟ روی ماهی، ماهی روی چیه؟ روی آب، آب روی چیه؟ وای وای! الهی روده‌ات بیره، چقدر حرف میزنی؟! حوصلم سر رفت! آفتابه لگن شش دست، شام و ناهار هیچی! گفت نخور، عسل و خربزه با هم نمی‌سازند! نشنید و خورد. یک ساعت دیگر یارو را دید؛ مثل مار به خودش می‌پیچید. گفت: نگفتم نخور، این دو تا با هم نمی‌سازند؟ گفت: حالا که این دو تا خوب با هم ساخته‌اند که من یکی را از میان بردارند ...»</p>	علامه علی‌اکبر دهخدا

پاسخ تشریحی

- فعالیت اصلی ادیب‌الممالک فراهانی روزنامه‌نگاری بود. شعر او از زندگی سیاسی او جدا نبود. وی در قصیده بیشتر از قالب‌های دیگر طبع آزمایی کرده است.
- قائم‌مقام فراهانی با تغییر سبک نگارش، تکلف را در نثر از بین برد و مسائل عصر را به سبک گلستان سعدی نوشت.
- ایرج میرزا از شعرهای غربی ترجمه‌هایی منظوم پدید آورده است که در نوع خود ابتکاری محسوب می‌شود.
- علامه دهخدا در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت به کار رفت، نقش مؤثری داشت.

تست و پاسخ ۲۴

با توجه به سبک عصر بیداری همه موارد درست است، به جز:

- (۱) نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون تغییر یافت و از جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی به کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی تغییر کرد.
- (۲) توجه به قالب‌های قصیده و مثنوی در شعر ملک‌الشعراى بهار و ادیب‌الممالک فراهانی بیشتر است.
- (۳) گرایش اغلب شاعران به محتوا و برخی مسائل دیگر، باعث کم‌توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دوره بیداری شده است.
- (۴) گروهی از شاعران مانند سید اشرف‌الدین گیلانی و عارف قزوینی از واژه‌ها و اصطلاحات موسیقی عامیانه و حتی واژه‌های فرنگی بهره بردند.

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه ●● عوامل مؤثر در کم‌توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دوره بیداری:

- (۱) اغلب شاعران صرفاً به محتوا گرایش داشتند.
 - (۲) برخی شاعران تسلط کافی بر ادبیات کهن نداشتند.
 - (۳) شاعران برای آگاه‌سازی مردم و انتشار آثار در روزنامه‌ها ناگزیر بودند به شتاب شعر بسرایند و ویژگی‌های ادبی شعر در دوره بیداری:
 - (۱) قالب‌های شعری در عصر بیداری کم‌وبیش مانند گذشته ادامه یافت و تغییر چندانی نداشت. توجه به قالب‌های قصیده و مثنوی در شعر ملک‌الشعراى بهار و ادیب‌الممالک فراهانی بیشتر است؛ اما دیگر شاعران این دوره که به زبان مردم کوچه و بازار شعر می‌گفتند، به قالب‌هایی مانند مستزاد، چهارپاره و نیز سرودن ترانه و تصنیف رغبت بیشتری داشتند. این گرایش به قالب‌های کم‌کاربرد یا نو به تدریج زمینه را برای ظهور شعر نو فراهم کرد.
 - (۲) شاعرانی که بیشتر به زبان مردم عادی شعر می‌گفتند، به آرایه‌های بیانی و بدیعی و سنت‌های ادبی کم‌تر پایبند بودند و شعر را وسیله‌ای برای بیان مقاصد خود می‌دانستند.
 - (۳) شاعران دوره بیداری تخیلات سراینده‌گان پیشین را در نظر داشتند و گاه با تأثیرپذیری از اوضاع اجتماع، نوآوری‌هایی در عرصه تخیل پدید آوردند. نمونه این تخیلات را در پاره‌ای از اشعار میرزاده عشقی می‌توان دید.
 - (۴) از نظر موسیقی و عروض نیز گروه سنت‌گرا بسیار پایبند به سنت‌های ادبی بودند؛ اما گروهی که مطابق زبان کوچه و بازار شعر می‌سرودند، پایبندی و التزام کم‌تری به آن داشتند.
- دو گروه شاعران دوره بیداری:
- (۱) گروهی مانند ملک‌الشعراى بهار و ادیب‌الممالک فراهانی با آگاهی از سنت‌های ادبی به زبان پرصلابت گذشته وفادار ماندند.
 - (۲) گروهی دیگر به زبان ساده و صمیمی کوچه و بازار روی آوردند و از واژه‌ها و اصطلاحات موسیقی عامیانه و حتی واژه‌های فرنگی بهره‌بردند؛ سید اشرف‌الدین گیلانی و عارف قزوینی از این دسته‌اند.

پاسخ تشریحی در دوره بیداری نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون تغییر یافت و از کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی به جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی تغییر کرد.

تست و پاسخ ۲۵

در میان عبارات زیر، کدام مورد از دیدگاه تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی «درست» است؟

- (۱) در دوره معاصر، ابتدا نیما یوشیج و سپس افرادی مانند ابوالقاسم لاهوتی و جعفر خامنه‌ای تلاش‌هایی در تغییر شعر فارسی از نظر قالب و محتوا داشتند.
- (۲) نثر داستانی معاصر در سال ۱۳۰۱ با کتاب «تهران مخوف» مرتضی مشفق کاظمی آغاز شد.
- (۳) تقی مدرسی، محمود اعتمادزاده، غلامحسین ساعدی و محمدباقر میرزا خسروی از نویسندگان سبک تلفیقی هستند.
- (۴) در ادبیات دوره معاصر، نوآوری‌ها، اندیشه‌های باستان‌گرایانه و گاهی گرایش به شعرهای ترجمه‌ای مورد توجه قرار گرفت.

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه ●●

نثر در دوره معاصر تا انقلاب اسلامی	
نویسندگان نسل اول (سبک نوین)	نویسندگان نسل دوم (سبک تلفیقی)
صادق هدایت: سگ ولگرد	جلال آل احمد: مدیر مدرسه
بزرگ علوی: چشم‌هایش	سیمین دانشور: سووشون
صادق چوبک: تنگسیر	تقی مدرّسی
	محمود اعتمادزاده
	غلامحسین ساعدی
	جمال میرصادقی

نکته اولین رمان اجتماعی را در سال ۱۳۰۱ با نام «تهران مخوف» مرتضی مشفق کاظمی منتشر کرد.

پاسخ تشریحی در ادبیات دوره معاصر، نوآوری‌ها، اندیشه‌های باستان‌گرایانه و گاهی گرایش به شعرهای ترجمه‌ای مورد توجه قرار گرفت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) در دوره معاصر ابتدا تقی رفعت و افرادی مانند بانو شمس کسایی، ابوالقاسم لاهوتی، جعفر خامنه‌ای و در نهایت نیما یوشیج تلاش‌هایی در تغییر شعر فارسی از نظر قالب و محتوا داشتند که آن‌ها را پیشگامان شعر نو خوانده‌اند.

۲) نثر داستانی معاصر نیز با مجموعه داستان کوتاه «یکی بود، یکی نبود» از سید محمدعلی جمال‌زاده در سال ۱۳۰۱ آغاز شد.

۳) تقی مدرّسی، محمود اعتمادزاده، غلامحسین ساعدی و جمال میرصادقی از نویسندگان سبک تلفیقی هستند. محمدباقر میرزا خسروی، نویسنده رمان «شمس و طغرا» از نویسندگان دوره بیداری است، نه سبک تلفیقی.

تست و پاسخ ۲۶

پدیده‌آوردندگان آثار: «خسی در میقات، ظهور، زمین سوخته» به ترتیب خالق کدام آثار نیز هستند؟

- (۱) دید و بازدید، صدای سبز، گوشواره عرش
(۲) ضیافت، از آسمان سبز، مدار صفردرجه
(۳) خواب ارغوانی، دلاویزتر از سبز، دری به خانه خورشید
(۴) زیارت، دلاویزتر از سبز، مدار صفردرجه

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۴

خودت حل کنی بهتره ابتدا نویسنده آثار صورت سؤال رو پیدا کن و بعد با ردگزینه دنبال جواب بگرد.

درس نامه ●●

شاعر یا نویسنده	قرن یا دوره	آثار
جلال آل احمد	معاصر تا انقلاب اسلامی	خسی در میقات، ارزیابی شتاب‌زده، دید و بازدید، زیارت، سه‌تار، مدیر مدرسه
علی مؤذنی	عصر انقلاب اسلامی	دلاویزتر از سبز، سفر ششم، ظهور، ملاقات در شب آفتابی
احمد محمود	معاصر تا انقلاب اسلامی	زمین سوخته، همسایه‌ها، مدار صفردرجه
سید مهدی شجاعی	عصر انقلاب اسلامی	بدوک، جای پای خون، «دو کبوتر، دو پنجره، یک پرواز» ضیافت، کشتی پهلوگرفته
سید علی موسوی گرماردی	عصر انقلاب اسلامی	برآشفتن گیسوی تاک، خواب ارغوانی، صدای سبز، گوشواره عرش
سلمان هراتی	عصر انقلاب اسلامی	از آسمان سبز، از این ستاره تا آن ستاره، دری به خانه خورشید

پاسخ تشریحی «خسی در میقات» و «زیارت» اثر جلال آل احمد، «ظهور» و «دلاویزتر از سبز» اثر علی مؤذنی و «زمین سوخته» و «مدار

صفردرجه» اثر احمد محمود است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۲۷

از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام یک از قسمت‌های مشخص شده، نادرست است؟
 بعد از خردادماه ۱۳۴۲ دوران مقاومت در ادبیات داستانی فارسی شکل گرفت. در این دوران مضمون رمان‌ها و داستان‌ها غالباً مبارزه و پایداری است. بر اغلب داستان‌های این دوره اضطراب سیاسی و ترس ناشی از بدمرگ‌های و زندان حاکم است. از ویژگی‌های نثر دوره مقاومت روی آوردن به خاطره‌نگاری و زندگی‌نامه‌نویسی و کثرت نویسندگان، آشکار است.

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ ۴ (۴) ۳ (۳) ۴ (۴)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره متن صورت سؤال مربوط به دور ان مقاومت در ادبیات داستانی است که پیشنهاد می‌شود حتماً مطالعه کنید.

نکته در دهه هفتاد و پس از آن گرایش به خاطره‌نگاری و زندگی‌نامه‌نویسی رشد چشمگیری داشت.

پاسخ تشریحی بعد از خردادماه ۱۳۴۲ دوران مقاومت در ادبیات داستانی فارسی شکل گرفت. شروع این مقاومت در مبارزات ملی‌شدن صنعت نفت و بعد هم قیام ۱۵ خرداد است. در این دوران مضمون رمان‌ها و داستان‌ها غالباً مبارزه و پایداری است. بر اغلب داستان‌های این دوره اضطراب سیاسی و ترس ناشی از بدمرگ‌های و زندان حاکم است. از ویژگی‌های نثر دوره مقاومت روی آوردن به داستان کوتاه، ترجمه آثار داستانی آمریکای لاتین و همدردی با ستم کشیدگان دنیا و کثرت نویسندگان، آشکار است.

تست و پاسخ ۲۸

کدام یک از ویژگی‌های سبک نثر انقلاب در متن زیر دیده نمی‌شود؟
 «آفتاب، چشم‌هایتان را می‌زد، برای همین دستتان را بر چشم‌های درشتتان که در نور آفتاب جمع شده بود، حمایل کرده بودید. دست دیگران را هم به هنگام صحبت کردن تکان می‌دادید. با یک سال و نیم پیش فرق زیادی نکرده بودید. جز ریش‌هایتان که برتر و بلندتر شده بود. لباس نظامی به تنتان برانزده بود، شکیل‌تر از همیشه که کت و شلوار می‌پوشیدید.»

- ۱) ساده‌نویسی در ادامه ساده‌نویسی دوره‌های قبل
- ۲) استقبال از فرهنگ ایثار و دفاع از وطن
- ۳) گرایش به برخی قالب‌ها مانند خاطره‌نویسی، سفرنامه و ...
- ۴) بیان اندیشه‌های سیاسی در داستان، پس از پیروزی انقلاب

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱۰)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی زبان متن ذکر شده، ساده است که از ویژگی‌های نثر داستان‌های پس از انقلاب است (رد ۱)؛ بر تن کردن لباس نظامی به جای کت و شلوار همیشگی، نشان از فرهنگ ایثار و دفاع از وطن دارد (رد ۲)؛ هم‌چنین قالب ادبی این متن، همان‌طور که از مفهوم آن پیداست، «خاطره‌نویسی» است (رد ۳) و فقط اندیشه‌های سیاسی در آن نیامده است.

نکته یکی از ویژگی‌های نثر داستانی پس از انقلاب، این است که «در دهه نخست پس از پیروزی انقلاب، اندیشه حاکم بر داستان‌ها، بیشتر سیاسی بود و بعدها اجتماعی» اما این بدان معنا نیست که همه ویژگی‌های سبکی در همه آثار به یک اندازه وجود داشته باشند (در مورد سبک‌های پیشین نیز همین‌طور است).

تکنیک هر یک از گزینه‌ها را بخوانید و دنبال مصداق آن در متن باشید، اگر بود که آن گزینه پاسخ سؤال نیست؛ پس رد گزینه کنید و بروید سراغ گزینه بعدی. این کار را تا رسیدن به پاسخ ادامه دهید.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۲۹

آرایه‌های بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«چو عود هر که ز عشاق دم زند خواجه

- ز سوز فارغ و از ساز بی‌نیاز آید»
- (۱) تشبیه، حسن تعلیل، لَف و نشر، جناس
(۲) ایهام، کنایه، جناس، استعاره
(۳) ایهام، مجاز، حسن تعلیل، تشبیه
(۴) مجاز، ایهام، استعاره، لَف و نشر

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۹)

ایهام: عشاق: (۱) عاشقان (۲) گوشه‌ای در موسیقی / ساز: (۱) آلت موسیقی (۲) وسایل و تجهیزات
کنایه: دم زدن، کنایه از سخن گفتن است.
جناس: سوز و ساز
استعاره: دم زدن عود تشخیص و استعاره است.

تکنیک بررسی آرایه ایهام در این بیت دشوار است و احتمال خطا در آن کم نیست. به جای آن که با بررسی ایهام و مجاز و استعاره به دنبال جواب باشیم، ابتدا با لَف و نشر و حسن تعلیل (۱)، (۲) و (۳) را حذف می‌کنیم، سپس دنبال اثبات (۲) می‌رویم.

دام تستی در این بیت «تشبیه» هم وجود دارد و شاید بعضی از دانش‌آموزان با توجه به این که کاربرد تشبیه در بیت نمایان است، گمان کنند که جواب یا باید (۱) باشد و یا (۲)؛ در حالی که نباید اشتباه کنید. وجود یک آرایه، دلیل بر درست بودن گزینه شامل آن نیست. دلیلی وجود ندارد که همه آرایه‌های بیت، در گزینه جواب دیده شوند.

تست و پاسخ ۳۰

نوع «لَف و نشر» در کدام بیت با ابیات دیگر، «متفاوت» است؟

- (۱) بر سرو قامت گل و بادام روی و چشم
(۲) اشک و رویم همچو سیم و زر بماند
(۳) بسیار بود سرو روان و گل خندان
(۴) زلف و زُخت از شام و سحر باز ندانم
- نشنیده‌ام که سرو، چنین آورد بری
عمر رفت و سیم و زر شد، چون کنم؟
لیکن نه بدین صورت و بالا که تو داری
خال و لب از مشک و شکر باز ندانم

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

لَف و نشر آن است که دو یا چند لفظ در بخشی از کلام بیاورند؛ سپس در بخش دیگر کلام، دو یا چند لفظ دیگر بیاورند که هر کدام از آن‌ها به یکی از الفاظ پیشین، مربوط باشد؛ این ارتباط ممکن است رابطه‌ای دستوری، تشبیه‌ای یا معنایی باشد.

افروختن و سوختن و جامه دیدن پروانه ز من، شمع ز من، گل ز من آموخت

یعنی: پروانه سوختن، شمع افروختن و گل جامه‌دیدن را از من آموخت

واژه‌های افروختن، سوختن و جامه‌دیدن، «لَف» و واژه‌های پروانه، شمع و گل، نشر هستند.

نمونه‌ای دیگر:

منع مکن از دیدن قد و رخ و چشمش من انیس به سرو و گل و بادام گرفتم

در تشبیهی نهفته، قد به سرو، رخ به گل و چشم به بادام مانند شده است؛ بنابراین واژه‌های قد، رخ و چشم، «لَف» و واژه‌های سرو، گل و بادام، «نشر» هستند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

نکته اگر نشرها به ترتیب لفها آمده باشند، لف و نشر را مرتب و اگر نشرها به ترتیب لفها نیامده باشند، لف و نشر را مشوش یا نامرتب می‌گویند. نمونه‌ای از لف و نشر مرتب:

دل و کشورت جمع و معمور باد ز ملکوت، پراکندگی دور باد
دلت، جمع (آسوده) و کشورت، معمور (آباد) باد، (واژه‌های دل و کشور «لف» و واژه‌های جمع و معمور، «نشر» هستند).
نمونه‌ای از لف و نشر نامرتب (مشوش):

آن نه زلف است و بناگوش که روز است و شب است و آن نه بالای صنوبر که درخت رطب است
زلف به شب و بناگوش به روز تشبیه شده است (واژه‌های زلف و بناگوش، «لف» و واژه‌های روز و شب «نشر» هستند)

پاسخ تشریحی منظور از «نوع لف و نشر» لف و نشر مرتب یا نامرتب است؛ بنابراین در هر بیت، بررسی می‌کنیم که آیا «نشرها» به ترتیب «لفها» آمده‌اند و مرتب‌اند یا بدون رعایت ترتیب یعنی مشوش‌اند.

در بیت ۱) واژه‌های «گل» و «بادام» (لفها) به ترتیب با واژه‌های «روی» و «چشم» (نشرها) ارتباط تشبیهی دارند؛ در واقع شاعر دو اضافه تشبیهی «گل روی» و «بادام چشم» را به صورت «گل و بادام روی و چشم» به کار برده و «لف و نشر مرتب» ایجاد کرده است.

در بیت ۲) واژه‌های «اشک» و «روی» (لفها) به ترتیب با واژه‌های «سیم» و «زر» (نشرها) ارتباط تشبیهی دارند؛ به عبارت دیگر، «اشک» به «سیم» و «روی» به «زر» تشبیه شده و «لف و نشر مرتب» پدید آمده است.

در بیت ۳) دو ترکیب «سرو روان» و «گل خندان» (لفها) به طور نامرتب با واژه‌های «صورت» و «بالا قامت» (نشرها) ارتباط تشبیهی دارند؛ به عبارت دیگر: «سرو روان» با «بالا» و «گل خندان» با «صورت» ارتباط دارد و «لف و نشر نامرتب» پدید آمده است.

در بیت ۴) واژه‌های «زلف» و «رخ» به ترتیب با «شام» و «سحر» و واژه‌های «خال» و «لب» به ترتیب با «مُشک» و «شکر» ارتباط تشبیهی و «لف و نشر مرتب» دارند.

تست و پاسخ ۳۱

در کدام ابیات، هر دو آرایه «تلمیح» و «ایهام تناسب» مشهود است؟

الف) بر مهر چرخ و شیوه او اعتماد نیست	ای وای بر کسی که شد ایمن ز مکر وی
ب) به مهلتی که سپهرت دهد ز راه مرو	تو را که گفت که این زال، ترک دستان گفت
ج) صحبت ناسازگاران، خار پیراهن بود	می‌کنم از سینه بیرون، این دل غمناک را
د) وصال آن لب شیرین به خسروان دادند	تو را نصیب، همین بس که کوهکن باشی
- (۱) الف - ج (۲) ج - د (۳) ب - د (۴) الف - ب

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۳ و ۹)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه...

تلمیح آن است که گوینده در سخن خود، به طور غیرمستقیم به داستان، آیه، حدیث یا باوری عامیانه اشاره کند، به گونه‌ای که با خواندن یا شنیدن سخن او، به یاد آن داستان، آیه، حدیث و ... بیفتیم. در مصراع دوم بیت زیر، شاعر به طور غیرمستقیم به داستان «حضرت سلیمان و بلقیس، ملکه سرزمین سبا» اشاره کرده است:

مژده ای دل که دگر باد صبا باز آمد هدهد خوش‌خبر از طرّف سبا باز آمد
و در بیت زیر:

گلستان کند آتشی بر خلیل گروهی بر آتش برد ز آب نیل

مصراع اول به داستان «در آتش افکندن حضرت ابراهیم» و مصراع دوم به داستان «غرق شدن مخالفان حضرت موسی در رود نیل» اشاره دارد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

پاسخ تشریحی برای پاسخ‌گویی به این سؤال، وجود دو آرایه «تلمیح» و «ایهام تناسب» را در همه ابیات بررسی می‌کنیم و کنار بیت‌هایی که هر دو آرایه را دارند، علامت تیک می‌گذاریم.

در بیت «الف» تلمیح دیده نمی‌شود؛ ولی واژه «مهر» در معنی «محبت» به کار رفته و در معنی دیگر (خورشید) با واژه «چرخ» (= آسمان) ایهام تناسب دارد. در بیت «ب» واژه‌های «زال» و «دستان» به داستان زال در شاهنامه تلمیح دارند و از طرفی ایهام تناسب پدید آورده‌اند، زیرا این واژه‌ها در معانی دیگر خود یعنی «پیر» و «حیله و نیرنگ» به کار رفته‌اند.

معنی بیت: به فرصتی که آسمان و روزگار به تو می‌دهد، فریب نخور، زیرا کسی نگفته است که این آسمان پیر، حیله و نیرنگ را ترک کرده و کنار گذاشته است (همان‌طور که این مهلت را به تو داده، می‌تواند آن را از تو بگیرد).

در بیت «ج» تلمیح وجود ندارد و در مصراع اول، «صحبت (دوستی و همدمی) با ناسازگاران» به «خار درون پیراهن» تشبیه شده است. هیچ واژه‌ای در این بیت، ایهام تناسب پدید نیاورده است.

معنی بیت: این دل غمناک و ناسازگار را از سینه بیرون می‌آورم، زیرا همراهی با ناسازگاران، مانند خاری که درون پیراهن است و بدن را می‌آزارد، آزاردهنده است.

در بیت «د» واژه‌های «شیرین» و «خسروان» و «کوهکن» به داستان «خسرو و شیرین» تلمیح دارند. واژه «شیرین» در معنی «مزه شیرین» و «خسروان» به معنی «شاهان» است؛ اما در معانی تلمیحی خود با واژه «کوهکن» ایهام تناسب می‌سازند.

تست و پاسخ ۳۲

آرایه‌های «ایهام، اغراق، حسن تعلیل و اسلوب معادله» به ترتیب، در کدام بیت‌ها یافت می‌شوند؟

الف) رواست نرگس مست ار فکند سر در پیش	که شد ز شیوه آن چشم پرعتاب، خجل
ب) چرخ آهن‌دل ز سوز دردمندان فارغ است	نیست در مجمر سرایت آه و دود عود را
ج) مقیم زلف تو شد دل که خوش سوادی دید	وز آن غریب بلاکش خبر نمی‌آید
د) دور از رخ تو دم به دم از گوشه چشمم	سیلاب سرشک آمد و طوفان بلا رفت

۱) ج - د - الف - ب

۲) ج - الف - د - ب

۳) د - ب - الف - ج

۴) د - الف - ب - ج

(علو ۳ و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۹ و ۱۲)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

حسن تعلیل، آوردن علتی تخیلی و غیرواقعی؛ اما زیبا و شاعرانه برای یک موضوع است؛ مثلاً در بیت زیر، شاعر برای موضوع «باریدن باران از ابر بهاری»، یک علت غیرواقعی و تخیلی بیان کرده است:

رسم بدعه‌دی ایام چو دید ابر بهار گریه‌اش بر سمن و سنبل و نسرين آمد

شاعر علت «بارش باران» را این می‌داند که «ابر بهاری رسم بدعه‌دی روزگار را دیده و دلش برای گل‌های سمن، سنبل و نسرين سوخته و به حال آن‌ها گریه کرده است!»

بنابراین، در حسن تعلیل، شاعر علت اصلی و واقعی موضوع را بیان نمی‌کند، بلکه علتی تخیلی و غیرواقعی برای آن می‌آورد که زیبا و هنرمندانه است.

نمونه دیگر:

باران همه بر جای عرق می‌چکد از ابر پیداست که از دست کریم تو حیا کرد

معنی: بارانی که از ابر می‌بارد، عرق شرم است که به سبب حیا از دست کریم تو از ابر می‌چکد.

موضوع: باریدن باران از ابر

علت تخیلی: حیا کردن ابر از دست کریم ممدوح (ممدوح: کسی که مورد ستایش واقع شده است).

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

برای تشخیص حسن تعلیل:

(۱) بیت را معنی می‌کنیم.

(۲) موضوع و علت تخیلی آن را مشخص می‌کنیم.

اسلوب معادله آن است که شاعر برای موضوع ذهنی، مثالی عینی بیان کند؛ بنابراین، اسلوب معادله دو بخش دارد: موضوع و مثال. در بیتی

که اسلوب معادله دارد، موضوع در یک مصراع و مثال در مصراع دیگر بیان می‌شود:

(الف) عیب پاکان زود بر مردم هویدا می‌شود (موضوع) / موی اندر شیر خالص زود پیدا می‌شود (مثال)

(ب) شانه می‌آید به کار زلف در آشفستگی (مثال) / آشنایان را در ایام پریشانی بپرس (موضوع)

اگر به بیت‌های بالا توجه کنیم، می‌بینیم که:

(۱) رابطه موضوع و مثال، بر پایه تشبیه است، یعنی می‌توانیم میان دو مصراع از «همان‌طور که» استفاده کنیم.

(۲) هر یک از موضوع و مثال، در یک مصراع و یک جمله مستقل به کار می‌رود.

(۳) معمولاً موضوع، ذهنی و مثال، عینی است (هدف شاعر، تبیین موضوع بوده است).

(۴) موضوع و مثال، هر یک، در ظاهر از امری جداگانه سخن می‌گوید.

پاسخ تشریحی پاسخ‌گویی به این سؤال را با آرایه «اغراق» شروع می‌کنیم. با توجه به گزینه‌ها، «اغراق» برای ابیات «الف»، «ب» و «د» پیشنهاد

شده است، پس این بیت‌ها را بررسی می‌کنیم:

بیت «الف»، برای شکل ظاهری گل نرگس که گویی سر به زیر انداخته، این علت ادبی را بیان کرده که از چشم یار، شرمسار شده است؛ پس حسن تعلیل دارد؛ نه اغراق.

بیت «ب» در مصراع اول، موضوعی (فارغ بودن روزگار بی‌رحم از درد دردمندان) را آورده و در مصراع دوم مثالی (سرایت نکردن آه و دود عود در مجمر یعنی آتشدان) را برای آن ذکر کرده است؛ پس اسلوب معادله دارد؛ اما اغراق ندارد.

در بیت «د»، تشبیه کردن «سرشک (اشک)» به «سیلاب» و «بلا» به «طوفان» دیده می‌شود و بیان عبارت «دم به دم از گوشه چشم سیلاب سرشک آمد و طوفان بلا رفت» اغراق است.

با توجه به مشخص شدن حسن تعلیل در بیت «الف» و اسلوب معادله در بیت «ب» و اغراق در بیت «د» می‌توانیم (۱) را پاسخ احتمالی تست بدانیم و وجود «ایهام» را در بیت «ج» بررسی کنیم:

در بیت «ج» از واژه «سواد» دو معنی «سیاهی زلف» و «شهر و دیار» دریافت می‌شود؛ پس ایهام در بیت «ج» وجود دارد. البته در بیت «د» که اغراق دارد، نیز از عبارت «دور از رخ تو» دو معنی دریافت می‌شود:

(۱) در دوری و جدایی از روی تو

(۲) از رخ تو دور باد (دور از جان تو)

تکنیک برای پاسخ دادن به این‌گونه سؤالات، با آرایه ساده‌تر شروع می‌کنیم تا با رد گزینه به پاسخ برسیم یا به آن نزدیک شویم.

تست و پاسخ ۳۳

آرایه‌های بیت زیر، کدام‌اند؟

ز زهد خشک، ملولم کجاست باده ناب

که بوی باده مدامم دماغ، تر دارد

(۱) ایهام، حسن تعلیل، حس آمیزی

(۲) ایهام، پارادوکس، مراعات نظیر

(۳) ایهام تناسب، حسن تعلیل، تضاد

(۴) حس آمیزی، ایهام تناسب، تضاد

پاسخ: گزینه ۴

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۶، ۹، ۱۲)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

مشاوره برای تسلط بر آرایه‌های ادبی، درس‌نامه آرایه‌ها را در کتاب «علوم و فنون ادبی جامع» یا «هفت‌خان آرایه» یا «جمع‌بندی علوم و فنون» خیلی سبز مطالعه کنید.

پاسخ تشریحی در ترکیب «زهد خشک»، حس آمیزی وجود دارد. واژه «مدام» در این بیت، به معنی «همیشه» است و معنی دیگرش (شراب) با واژه «باده» ایهام تناسب ایجاد می‌کند بین واژه‌های «خشک» و «تر» تضاد دیده می‌شود. ← (۴) پاسخ درست است. از واژه «بوی» دو معنی «آرزو» و «رایحه» دریافت می‌شود؛ پس ایهام نیز در بیت یافت می‌شود.

تکنیک برای پاسخ دادن به این‌گونه سؤالات، با نگاهی به گزینه‌ها، با انتخاب آرایه‌های ساده‌تر، آن‌هایی را که در بیت وجود ندارد، در گزینه‌ها خط می‌زنیم تا با ردّ گزینه به پاسخ برسیم یا به آن نزدیک شویم. آرایه‌های حسن تعلیل و پارادوکس در بیت وجود ندارد. ← (۱)، (۲) و (۳) رد می‌شوند.

تست و پاسخ ۳۴

در ابیات زیر به ترتیب، کدام آرایه‌ها یافت می‌شوند؟

الف) پا منہ بیرون ز حدّ خویش تا بینا شوی	نیست حاجت با عصا در خانه خود کور را
ب) کام‌جویی، غیرناکامی ندارد حاصلی	در کف گلچین ز گلشن، خار می‌ماند به جا
ج) موج را سرگشته سازد حلقه گرداب بیش	می‌کند جمعیت خاطر، پریشان‌تر مرا
د) نیست حرف نرم را تأثیر در آهن‌دلان	ناوک از پولاد می‌باید نشان سخت را

(۲) اسلوب معادله، مراعات نظیر، تضمین، اغراق

(۱) ایهام تناسب، تضاد، حسن تعلیل، اسلوب معادله

(۴) تضاد، اسلوب معادله، پارادوکس، حس آمیزی

(۳) تلمیح، پارادوکس، اسلوب معادله، مراعات نظیر

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۶ و ۱۲)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی برای پاسخ دادن به این سؤال، هر بیت را می‌خوانیم و وجود آرایه‌های پیشنهادی را در آن بررسی می‌کنیم:

بیت «الف»:

(۱) ایهام تناسب در بیت، دیده نمی‌شود (۱) رد می‌شود.

(۲) مصراع دوم مثال و مصداقی برای مصراع اول است و اسلوب معادله دارد.

(۳) تلمیح در بیت یافت نمی‌شود (۳) رد می‌شود.

(۴) بین واژه‌های «بینا» و «کور»، تضاد وجود دارد.

بیت «ب»:

(۱) بین واژه‌های «گل» و «خار»، تضاد وجود دارد.

(۲) واژه‌های «گلچین»، «گلشن» و «خار» مراعات نظیر دارند.

(۳) در مصراع اول، نوعی پارادوکس دیده می‌شود.

(۴) مصراع اول، موضوع و مصراع دوم، مثال و مصداقی برای آن است، پس اسلوب معادله دارد.

بیت «ج»:

(۱) حسن تعلیل در بیت، دیده نمی‌شود (۱) را قبلاً رد کرده بودیم.

(۲) تضمین در بیت، وجود ندارد (۲) رد می‌شود و به جواب می‌رسیم.

(۳) مصراع اول مثال و مصداقی برای مصراع دوم است و اسلوب معادله دارد.

(۴) در عبارت «جمعیت (آسودگی) خاطر مرا پریشان‌تر می‌کند»، پارادوکس وجود دارد.

بیت «د»:

(۱) مصراع دوم مثال و مصداقی برای مصراع اول است و اسلوب معادله دارد.

(۲) اغراق در بیت وجود ندارد.

(۳) واژه‌های «آهن»، «پولاد» و «ناوک (تیر)» مراعات نظیر دارند.

(۴) در ترکیب «حرف نرم»، حس آمیزی وجود دارد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تکنیک برای پاسخ دادن به این گونه سؤالات، به ترتیب هر بیت را می‌خوانیم و با توجه به آرایه‌های پیشنهادی در هر گزینه، آن را بررسی می‌کنیم و با رد آرایه‌های نادرست به جواب می‌رسیم.

تست و پاسخ ۳۵

کدام گزینه آرایه‌های به کار رفته در بیت زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

«ای لب لعلت ز آب زندگانی برده آب / ما ز چشم می‌پرستت مست و چشمت مست خواب»

- (۱) تلمیح - ایهام - کنایه - استعاره
(۲) تشبیه - جناس - لَف و نشر - واج‌آرایی
(۳) تشبیه - تلمیح - واژه‌آرایی - حسن تعلیل
(۴) اغراق - تشخیص - ایهام - لَف و نشر

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۳ و ۹)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی آرایه‌های ۱) تلمیح: «آب زندگانی» اشاره به داستان خضر دارد. / ایهام: آب (دوم) در دو معنی: ۱) اعتبار و ارزش؛ ۲) طراوت و شادابی، آب کسی (یا چیزی) را بردن: کنایه از بی‌ارزش کردن آن. استعاره: می‌پرست بودن چشم ← استعاره و تشخیص بررسی گزینه‌های دیگر:

۲) با لَف و نشر رد می‌شود. / تشبیه ← لب لعل (اضافه تشبیهی) / جناس: آب (مایع نوشیدنی) و آب (ارزش و آبرو) ← جناس همسان / واج‌آرایی ← تکرار صامت «ب» و «ت»

۳) با «حسن تعلیل» رد می‌شود. / تشبیه و تلمیح ← بررسی شد / واژه‌آرایی ← چشم و مست

۴) با «لَف و نشر» رد می‌شود. / اغراق ← بزرگ‌نمایی در حیات بخشی لب معشوق / ایهام ← بررسی شد.

تکنیک از هر گزینه، آرایه‌ای را که برایتان ساده‌تر است، انتخاب و در صورت امکان، ردّ گزینه کنید. این کار را ادامه دهید تا به جواب برسید.

تست و پاسخ ۳۶

آرایه‌های درج شده در مقابل کدام ابیات، تماماً درست است؟

- الف) به سیم و زر بودش میل دل ولی خواجه / سرشک و گونه زرد است وجه سیم و زرش (لَف و نشر - ایهام)
ب) نه همین لاله به دل داغ تو دارد ای گل / داغ سودای رخت بر جگری نیست که نیست (حسن تعلیل - استعاره مکنیه)
ج) ز جوش لاله خاک کوهکن کان بدخشان شد / برای بی‌کسان شمع مزاری می‌شود پیدا (اسلوب معادله - تلمیح)
د) به اشک تلخ بشویم ز چشم انجم خواب / به آه گرم رخ ماه پرستاره کنم (متناقض‌نما - تشخیص)

- (۱) ب - ج
(۲) الف - ج
(۳) ب - د
(۴) الف - د

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۳، ۶، ۹، ۱۲)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

الف) لَف و نشر: سرشک (۱) و گونه زرد (۲) - نشر: سیم (۱) و زر (۲): لَف و نشر مرتب / ایهام: ندارد. ب) حسن تعلیل: دلیل داغ داشتن لاله، داشتن سودای رخ یار بر دل دانسته شده است. / استعاره مکنیه: داغ بر دل داشتن لاله
ج) اسلوب معادله: همه شرایط اسلوب وجود دارد: دو مصراع مستقل‌اند؛ مصراع اول تمثیلی برای مصراع دیگر است و اجزای متناظر نیز بین دو مصراع وجود دارد («کوهکن» با «بی‌کسان» و «کان بدخشان» با «شمع مزار» متناظر است). / تلمیح: به جان باختن فرهاد در عشق شیرین اشاره شده است.

د) متناقض‌نما: ندارد. / تشخیص: چشم انجم

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۳۷

وزن کدام گزینه، نادرست است؟

- (۱) چون نبود خویش را دیانت و تقوا (مفتعلن فاعلات مفتعلن فع)
- (۲) گویی رگ جان می‌گسلد زخمه ناسازش (مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن)
- (۳) از دست تو مشت بر دهان خوردن (مفعول مفاعیل مفاعیلن)
- (۴) با کم ز خویش هر که نشیند به دوستی (مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره برای تشخیص وزن در صورتی که به طور سماعی نمی‌توانید وزن را تشخیص دهید، توصیه می‌شود وزن خواسته شده هر گزینه را به شکل خط و یو (-U) در آورید و سپس مصراع مربوطه را با آن مطابقت دهید. فقط در چنین سؤالاتی به اختیارات شاعری هم باید توجه داشته باشید.

پاسخ تشریحی

گو	یی	ر	گ	جان	می	گ	س	لد	رَخ	م	ی	نا	سا	رَش
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-
مفعول				مفاعیل				مفاعیل				مفاعیلن		

نکته این وزن را می‌توان به صورت «مستفعل مستفعل مستفعل مفعولن» نیز تقسیم‌بندی هجایی کرد.

توجه سعی کنید گزینه‌های دیگر را از طریق سماعی یا تقطیع تأیید کنید.

تست و پاسخ ۳۸

وزن کدام گزینه به دو صورت همسان و ناهمسان، تقسیم‌بندی هجایی می‌شود؟

- (۱) دائم که فارغی تو از حال و درد سعدی
- (۲) سرهاست در این سودا چون حلقه‌زنان بر در
- (۳) وقت است اگر از پای درآیم که همه عمر
- (۴) می‌گویند و جان به رقص می‌آید

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

وزن‌هایی که با رکن «مفعول» شروع می‌شوند قابلیت تقسیم‌بندی دوگانه هجایی دارند و این گونه وزن‌ها به همسان یا ناهمسان تقسیم می‌شوند؛ مثلاً وزن «مفعول فاعلات مفاعیلن» به صورت «مستفعلن مفاعل مستفعلن» هم تقسیم‌بندی می‌شود؛ اما هر دو صورت آن ناهمسان است، در صورتی که وزن «مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن» به صورت «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» هم تقسیم‌بندی می‌شود که شکل اول ناهمسان و شکل دوم همسان است.

پاسخ تشریحی وزن ۳ «مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن» یا «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» است که ملاحظه می‌کنید قابلیت تقسیم‌بندی به همسان و ناهمسان دارد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

سایر گزینه‌ها:

- ۱ «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن» یا «مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن» (هر دو صورت همسان دولختی)
 ۲ «مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن» یا «مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن» (هر دو صورت همسان دولختی)
 ۴ «مفعول مفاعیلن مفاعیلن» یا «مستفعل فاعلاتن مستفعل» (هر دو صورت ناهمسان)

تست و پاسخ ۳۹

در کدام گزینه، اختیار شاعری «تغییر مصوت بلند به کوتاه» وجود دارد؟

- ۱) هزار آینه طوفان حیرت است این‌جا
 ۲) ای دل نگفتمت که مریز آبروی خویش
 ۳) ذوق خودداری ز ما جز پستی همت نخواست
 ۴) یاد آن سرگشتی کز نسبتش چون گردباد
 که چشم سوی تو داریم و هیچ سوی تو نیست
 پیش رخساری کز زو آبرود آبروی آب
 خاک اگر تمکین نچیند آسمانی می‌کند
 در زمین خاکساری آسمانی داشتیم

پاسخ: گزینه ۳

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۵)

مشاوره بهتر است برای پاسخ‌گویی به چنین سؤالاتی، ابتدا تمام گزینه‌ها را از نظر قابلیت‌های تغییر مصوت بلند به کوتاه بررسی کنید. شاید گزینه یا گزینه‌هایی قابلیت تغییر نداشته باشند.

درس نامه ..

هجاهای بلندی که به مصوت بلند «ی» یا «و» ختم می‌شوند در صورتی که صامت میانجی بعد از آن‌ها بیاید قابلیت کوتاه شدن دارند؛ مثلاً هجای «رو» در ترکیب «ابروی یار»

پاسخ تشریحی

تغییر مصوت بلند به کوتاه			تغییر مصوت کوتاه به بلند											
دو	ق	خُد	دا	ری	ز	ما	جُز	پس	تی	ی	هِم	مَت	نَ	خاست
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	U	-	-	U	-
خا	ک	گَر	تَم	کین	نَ	چی	نَد	آ	س	ما	نی	می	کُ	ند
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
	فاعلاتن		فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن

بررسی گزینه‌های دیگر:

در ۱ «سو» از کلماتی است که قابلیت کوتاه تلفظ شدن دارد؛ اما در این‌جا، هر دو مورد آن، بلند تلفظ می‌شوند. در ۲ «آبرو» ممکن است کوتاه تلفظ شود؛ ولی در این بیت در هر دو مورد بلند تلفظ می‌شود. در ۴ واژه‌های «سرگشتگی»، «خاکساری» و «آسمانی» هجای آخرشان به مصوت بلند «ی» ختم شده؛ اما هیچ‌کدام، قابلیت کوتاه تلفظ شدن ندارند، چون بعد از آن‌ها مصوت نیامده است.

نکته کوتاه تلفظ شدن مصوت بلند، در صورتی امکان‌پذیر است که بعد از آن، (صامت میانجی و پس) مصوت بیاید. منظور از صامت میانجی، یکی از حرف‌های صامت «ی» یا «و» است که بین دو مصوت قرار می‌گیرد؛ مانند: ابروی یار، زانوانم.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۴۰

در کدام ابیات، همهٔ اختیارات زبانی وجود دارد؟
 الف) ساقیا آمدن عید، مبارک بادت
 ب) برسان بندگی دختر زز، گو به درآی
 ج) شادی مجلسیان در قدم و مقدم توست
 د) حافظ از دست مده دولت این کشتی نوح

۱) الف - ب ۲) ج - د

وان مواعید که کردی، مرواد از یادت
 که دم و همت ما کرد ز بند، آزادت
 جای غم باد، مر آن دل که نخواهد شادت
 ورنه طوفان حوادث ببرد بنیادت

۳) الف - د ۴) ب - ج

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی وزن این شعر «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است.

بررسی اختیارات زبانی در ابیات:

الف) حذف همزه: در رکن سوم مصراع دوم (مَرَوادَ) / تغییر مصوت کوتاه به بلند: رکن دوم مصراع اول (أَمَدِن) تغییر مصوت بلند به کوتاه: ندارد.
 ب) حذف همزه: رکن آخر مصراع اول (دَرای) و رکن سوم مصراع دوم (بِنَدازادَت) / تغییر مصوت کوتاه به بلند: در هجای سوم رکن دوم مصراع اول (بِنَدگی) و رکن اول مصراع دوم (دَم) تغییر مصوت بلند به کوتاه: هجای دوم رکن دوم مصراع اول (بِنَدگی)
 ج) حذف همزه: رکن دوم مصراع دوم (مَرانِ دل) / تغییر مصوت کوتاه به بلند: هجای سوم رکن اول (شادی) و رکن سوم مصراع اول (قَدَم)
 تغییر مصوت بلند به کوتاه: هجای دوم رکن اول مصراع اول (شادی)

د) حذف همزه: رکن اول مصراع اول (حَافِظَ) تغییر مصوت کوتاه به بلند: ندارد. / تغییر مصوت بلند به کوتاه: رکن آخر مصراع اول (کشتی)

دام تستی در بیت «الف» در کلمه «ساقیا» هجای دوم باید کوتاه تلفظ شود و این موضوع، اختیار زبانی نیست؛ بلکه یک الزام است. در واقع

این کلمه، فقط به یک شکل تقطیع می‌شود (ساقِ یا) نه دو شکل، تا انتخاب یکی از آن دو حالت را اختیار بدانیم.

-U-

تست و پاسخ ۴۱

کدام گزینه، «فاقد» اختیار شاعری وزنی است؟

- ۱) ای نظر آفتاب هیچ زبان داردت
- ۲) در حلقه کارزار جان دادن
- ۳) چو دوستان تو را بر تو دل بیازارم
- ۴) هر که را باغچه‌ای هست به بستان نرود

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره برای پاسخ‌گویی به چنین سوالاتی بهتر است با اختیارات شاعری ساده‌تر وارد گزینه‌ها شویم که اختیارات شاعری وزنی

به‌ترتیب ساده به سخت این‌گونه است.

۱) بلند در نظر گرفتن هجای پایانی ۲) آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن ۳) ابدال ۴) قلب

پاسخ تشریحی وزن ۲) «مفعول مفاعیلن مفاعیلن» یا «مستعمل فاعلات مفعولن» است و هیچ اختیار شاعری وزنی ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) وزن این بیت «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» است و در وزن دوری، نیم‌مصراع حکم پایان مصراع را دارد و در مصراع اول، هجای کشیده «تاب» باید بلند محسوب شود.

۳) وزن این بیت «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلن» است و در پایان هر دو مصراع این بیت به جای «فاعلن»، «فاعلن» آمده است و دو ابدال دارد.

۴) وزن بیت «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است و در هر دو مصراع در رکن اول به جای «فاعلاتن»، «فاعلاتن» آمده است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۴۲

در ابیات زیر به ترتیب «چند شعر در بحر رمل، چند شعر محذوف، چند شعر مثنی و چند شعر در بحر هزج» سروده شده‌اند؟

- (الف) ای باد سحرگاهی گر این شب روز می خواهی
 (ب) در تفکر عقل مسکین پایمال عشق شد
 (ج) غافل مباش ار عاقلی، دریاب اگر صاحب دلی
 (د) خواهم اندر پایش افتادن چو گوی
 (ه) چه شهر آشوبی ای دل‌بند خودرای
- از آن خورشید خرگاهی برافکن دامن محمل
 با پریشانی دل شوریده چشم خواب داشت
 باشد که نتوان یافتن دیگر چنین ایام را
 و به چوگانم زند هیچش مگوی
 چه بزم‌آزایی ای گلبرگ خودروی
- (۱) دو، سه، دو، سه
 (۲) سه، دو، سه، دو
 (۳) یک، دو، دو، یک
 (۴) دو، سه، سه، دو

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی ابتدا وزن و نام بحر همه ابیات را می‌نویسیم و بعد گزینه درست را انتخاب می‌کنیم:

- (الف) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن: هزج مثنی سالم
 (ب) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن: رمل مثنی محذوف
 (ج) مستفعلمن مستفعلمن مستفعلمن مستفعلمن: رجز مثنی سالم
 (د) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن: رمل مسدس محذوف
 (ه) مفاعیلن مفاعیلن فاعلن: هزج مسدس محذوف

تست و پاسخ ۴۳

نام وزن کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) پیامی که داری به پیک دگر ده
 (۲) وصفت نیامد در بیان یک از هزاران
 (۳) تا برآمد صبح پیری پام از رفتار ماند
 (۴) برآر ای ساز آوایی که گردون
- به امید من هرگز این ره نیویی (مقارب مثنی سالم)
 چندان که گفتند اهل بینش داستان‌ها (رجز مسدس سالم)
 کیست تا برگردد و در سایه تاکم برد (رمل مثنی محذوف)
 طریبق سازگاری پیش گیرد (هزج مسدس محذوف)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

بحر رمل از تکرار «فاعلاتن»، بحر هزج از «مفاعیلن»، بحر رجز از «مستفعلمن» و بحر مقارب از «فاعولن» تشکیل می‌شود. اگر تعداد ارکان در بیت هشت تا باشد «مثنی» و اگر شش تا باشد «مسدس» و به ابیات چهاررکنی «مرتع» می‌گوییم. نکته بعدی که در نام‌گذاری وزن باید دقت کنیم سالم یا محذوف بودن آن است؛ اگر رکن پایانی مصراع، یک هجا نسبت به ارکان قبل کم‌تر داشت، به آن «محذوف» می‌گوییم و اگر همه ارکان مانند هم بودند، آن را «سالم» می‌نامیم.

پاسخ تشریحی

- ۱) فاعولن فاعولن فاعولن فاعولن (مقارب مثنی سالم)
 ۲) مستفعلمن مستفعلمن مستفعلمن فاع (نام این وزن در کتاب درسی نیامده است. فقط باید بدانید که بحر رجز است؛ اما «سالم» نیست و در عین حال مسدس هم نیست.)
 ۳) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (رمل مثنی محذوف)
 ۴) مفاعیلن مفاعیلن فاعولن (هزج مسدس محذوف)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۴۴

با توجه به قطعه شعر نیمایی زیر، کدام گزینه درست است؟

- «نگاهی یا که لبخندی/ فشار گرم دست دوست ماندی / او می‌بیند صدایی نیست، نور آشنایی نیست، حتی از نگاه مرده‌ای هم رد پای نیست»
- (۱) شعر در بحر «مقارب» است.
 (۲) در این قطعه، چهار بار تغییر مصوت کوتاه به بلند وجود دارد.
 (۳) در شعر، یک «ابدال» رخ داده است.
 (۴) در کل شعر، هیچ اختیار شاعری رخ نداده است.

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱۱)

مشاوره بهتر است شعر نیمایی را تا قبل از این‌که به‌طور سماعی، بر وزن‌ها تسلط پیدا نکرده‌اید، تقطیع کنید و به پایه آوایی تکرار شونده در شعر دقت کنید. گاهی اوقات یک پایه آوایی تکرار می‌شود و گاهی مانند شعر سنتی از ترکیب پایه‌های آوایی مختلف تشکیل شده است.

پاسخ تشریحی وزن شعر از تکرار «مفاعیلن» و بحر آن «هزج» است.

هجاهای کوتاهی که بلند می‌شوند (۱) «ر» در کلمه «فشار» (۲) «ت» در کلمه «دست»، «ر» در کلمه «نور» و «ه» در کلمه «نگاه»

توجه حتماً شعر را تقطیع کنید و به وزن برسید و ۳ و ۴ را رد کنید.

تست و پاسخ ۴۵

با توجه به ابیات زیر، کدام گزینه نادرست است؟

- گر بکشی مرا به بند سر نکشم ز بند تو
 • کار با مطربۀ زهره‌نهادی دارم
- (۱) وزن هر دو بیت از اوزان «همسان» است.
 (۲) در یکی از ابیات اختیار شاعری قلب به کار رفته است.
 (۳) در هر دو بیت مجموعاً یک ابدال وجود دارد.
 (۴) هر دو بیت تغییر مصوت بلند به کوتاه دارند.

پاسخ: گزینه ۴

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۲، ۵ و ۸)

مشاوره برای پاسخ گفتن به چنین سؤالات جامعی بهتر است با گزینه‌ای که شناخت و تسلط بیشتری داریم، شروع کنیم؛ مثلاً در این سؤال همسان یا ناهمسان بودن بر ای شروع پاسخگویی، گزینه مناسبی است.

پاسخ تشریحی ۴ در بیت اول تغییر مصوت کوتاه به بلند وجود ندارد و دوبار کلمه «تو» بلند محسوب می‌شود؛ در مصراع اول چون هجای پایانی مصراع است و در مصراع دوم به دلیل این که هجای پایانی نیم‌مصراع دوری است و می‌دانیم طبق اختیار شاعری وزنی «بلند در نظر گرفتن هجای پایان مصراع»، بلند تلفظ می‌شوند.

نکته در وزن‌های دوری، هجای پایانی نیم مصراع دوری اگر کوتاه یا کشیده باشد، طبق اختیار وزنی، بلند محسوب می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ وزن بیت اول «مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن» و وزن بیت دوم «فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلمن» است که هر دو همسان هستند (اولی همسان دولختی و دومی همسان تک‌لختی).

۲ در بیت اول در مصراع دوم «قلب» رخ داده است و شاعر در رکن سوم به جای مفتعلن از مفاعلن استفاده کرده است.

۳ در بیت دوم، در رکن آخر مصراع اول به جای «فعلن»، «فعلمن» آمده که ابدال است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۴۶

مفهوم کدام گزینه با سایر ابیات، متفاوت است؟

- (۱) دو هفته می‌گذرد کان مه دو هفته ندیدم
- (۲) چشم خود را گفتم آخر یک نظر سیرش بین
- (۳) تا برفتی همچو آب از چشم دریا بار من
- (۴) از هجر آن پری که خمیرم ز خاک اوست

به جان رسیدم از آن تا به خدمتش نرسیدم
گفت می‌خواهی مگر تا جوی خون راند ز من
پیش جیحون سرشکم می‌رود آب فرات
خاک جهان ز خون دو چشمم خمیر شد

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ تشریحی در ۲۲ سخن از این است که «دیدن یار، اشک بسیار از دیده‌ی عاشق روان می‌سازد»؛ اما در سایر گزینه‌ها مفهوم اصلی حال

خراب عاشق و گریه و زاری او در جدایی معشوق است و همگی با بیت زیر تناسب مفهومی دارند:

«تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان بین کس واقف ما نیست که از دیده چه‌ها رفت»

تست و پاسخ ۴۷

همه‌ی ابیات با بیت زیر، تناسب مفهومی دارند به‌استثنای:

«یار بی‌پرده از در و دیوار در تجلی است یا اولی‌الابصار»

- (۱) هیچ جا در عالم وحدت تهی از یار نیست
- (۲) همه‌جا جلوه‌گه لیلی صحرایی ماست
- (۳) هر کجا نقاش نقش قامت و لعلش کشید
- (۴) مردان خدا پرده‌ی پندار دریدند

نامه‌ی هر ذره‌ای این‌جاست مضمون آفتاب
هر کجا چشم غزالی است سیه خانه‌ی اوست
جلوه‌ی طوبی نگر سرچشمه‌ی کوثر بین
یعنی همه‌جا غیر خدا یار ندیدند

پاسخ: گزینه ۳

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۳)

پاسخ تشریحی در ۱، ۲ و ۴ همانند بیت سؤال سخن از جلوه کردن خداوند در همه‌جا است و مفهوم ۳ متفاوت است و در آن، شاعر

قد یار و لب او را به درخت طوبی و چشمه‌ی کوثر تشبیه کرده است.

تست و پاسخ ۴۸

مفهوم کدام گزینه با ابیات دیگر، قرابت کم‌تری دارد؟

- (۱) کبوتری که دگر آشیان نخواهد دید
- (۲) هر دانه که چیدیم هله دام بلا بود
- (۳) سدهزاران دام و دانه است ای خدا
- (۴) فریاد که در رهگذر آدم خاکی

قضا همی بَرَدش تا به سوی دانه و دام
سوی تو پراشکسته و تن‌خسته پریدیم
ما چو مرغان حریص بی‌نوا
بس دانه فشاندند و بسی دام تنیدند

پاسخ: گزینه ۱

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۵)

پاسخ تشریحی ابیات «۲» تا «۴» بیانگر وجود دام‌های بسیار بر سر راه آدمی است و از وجود دام‌ها و فریب انسان با دانه‌های عالم خاکی

سخن می‌گوید؛ اما بیت ۱ بر «تأثیر قضا و قدر» تأکید دارد و این نکته را بیان می‌کند که وقتی قضا و سرنوشت موجودی مرگ باشد، همه‌چیز

او را به سمت سرنوشتش می‌برد.

تست و پاسخ ۴۹

مفهوم کدام گزینه با ابیات دیگر، متفاوت است؟

- (۱) ما ز آغاز و ز انجام جهان بی‌خبریم
 - (۲) من و تو غافلیم و ماه و خورشید
 - (۳) حدیث از مطرب و می‌گوی و راز دهر کم‌تر جو
 - (۴) چیست این سقف بلند ساده بسیار نقش؟
- اول و آخر این کهنه‌کتاب افتاده است
براین‌گردون‌گردان نیست غافل
که کس نگشود و نگشاید به حکمت این معما را
هیچ دانا زین معما در جهان آگاه نیست

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی مفهوم ۲ بر «غفلت و بی‌خبری انسان در زندگی» تأکید دارد اما سایر گزینه‌ها مجهول و ناشناخته بودن اسرار عالم را بازگو می‌کند و راز آن را بر همه موجودات پوشیده می‌داند.

تست و پاسخ ۵۰

مفاهیم «ارزش بخشی عشق، جاودانگی عشق، تقابل عقل و عشق، دلپذیر بودن سختی‌های راه عشق و پاکبازی عاشقانه» به ترتیب در کدام ابیات دیده می‌شود؟

الف) عجب مدار که در عین درد خاموشم	ب) بگفتا عشق شیرین بر تو چون است	ج) عرضه کردم دو جهان بر دل کارافتاده	د) پرستش به مستی است در کیش مهر	ه) چون شبنم اوفتاده بدم پیش آفتاب
که درد یار پری‌چهره عین درمان است	بگفت از جان شیرینم فزون است	به جز از عشق تو باقی همه فانی دانست	برون‌اند زین جرگه هشیارها	مهرم به جان رسید و به عیوق برشدم
(۱) ه - ج - الف - ب - د	(۲) ه - ج - د - الف - ب	(۳) ج - ه - د - الف - ب	(۴) د - ج - ه - ب - الف	

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۶، ۷ و ۹)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

- ارزش بخشی عشق ← بیت «ه»: عشق قطره‌ای ناچیز را تا خورشید بالا می‌برد و به آن ارزش می‌دهد.
- جاودانگی عشق ← بیت «ج»: عشق در هر دو جهان از همه چیز برتر است و باقی و جاودان است.
- تقابل عقل و عشق ← بیت «د»: هشیار نماد عقل است که در برابر عشق قرار گرفته است.
- دلپذیر بودن سختی‌های راه عشق ← بیت «الف»: درمان بودن عشق در عین درد، بیانگر دلپذیر بودن آن است.
- پاکبازی عاشقانه ← بیت «ب»: برتری عشق بر جان، بیانگر پاکبازی عاشقانه است.

جامعه‌شناسی دوازدهم: کل کتاب

تست و پاسخ ۵۱

کدام گزینه در ارتباط با رویکردهای مختلف جامعه‌شناسی درست است؟

- (۱) جامعه‌شناسی تفسیری، سیاست و قدرت را صرفاً توصیف می‌کند و امکان داوری آن‌ها را ندارد. - با غلبه رویکرد تبیینی، دانش قلمرو تبیین و ارزش قلمرو تفسیر معرفی شد.
- (۲) علت این‌که روش مطالعه جامعه و طبیعت در رویکرد تبیینی متفاوت دانسته می‌شود، اختلاف موضوع این پدیده‌هاست. - با غلبه رویکرد تفسیری علوم انسانی و اجتماعی دیگر دغدغه نزدیک شدن به علوم طبیعی را نداشت.
- (۳) روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری پیامد توجه اندیشمندان به ویژگی اراده و آگاهی کنش است. - موفقیت دانشمندان علوم طبیعی باعث شد جامعه‌شناسان تبیینی شباهت جامعه و طبیعت را برجسته کنند.
- (۴) جامعه‌شناسی تبیینی که می‌خواست انسان را بر جامعه مسلط کند، او را مغلوب جامعه ساخت. - از دیدگاه جامعه‌شناسی تبیینی، داوری درباره ارزش‌ها باعث می‌شود جامعه‌شناس با نام علم، کار غیرعلمی کند.

پاسخ: گزینه ۱

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۳، ۴، ۵، ۶ و ۷)

پاسخ تشریحی

جامعه‌شناسی تفسیری، سیاست و قدرت را پدیده‌هایی معنادار و ارزشی می‌داند، اما صرفاً به توصیف ارزش‌های سیاسی مختلف بسنده می‌کند و نمی‌تواند برای مقایسه آن‌ها با یکدیگر و تشخیص درست از غلط یا خوب از بد (داوری کردن)، ملاک و معیاری به دست آورد. غلبه رویکرد تبیینی در جامعه‌شناسی موجب می‌شد که کار داوری درباره ارزش‌ها خارج از قلمرو علوم اجتماعی قرار گیرد و غیرعلمی قلمداد شود. در این نگاه انتقاد از وضعیت موجود و تجویز راه حل برای بهتر شدن آن کار علم نبود. این اعتقاد با عنوان جدایی دانش از ارزش بیان می‌شد؛ یعنی دانش و ارزش دو قلمرو متمایز و متقابل دارند؛ دانش، قلمرو تبیین و در مقابل، ارزش قلمرو تفسیر معرفی می‌شد. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) نادرست (در رویکرد تبیینی، پدیده‌های اجتماعی مانند پدیده‌های طبیعی و جامعه همانند طبیعت در نظر گرفته می‌شود (وحدت موضوع)، بنابراین روش مطالعه آن‌ها نیز یکسان انگاشته می‌شود). - درست
- (۳) نادرست (نظریه پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا، مطالعه می‌کنند. این جامعه‌شناسان، ویژگی‌های دیگر کنش یعنی اراده و ارزش را مهم می‌دانند، ولی آن‌ها را برخاسته از آگاهی و تابع آن می‌بینند. همین نگاه، مسیر را برای عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری هموار ساخت). - درست
- (۴) درست - نادرست (مربوط به جامعه‌شناسی تفسیری است).

تست و پاسخ ۵۲

در اوایل قرن بیستم میلادی عده‌ای در جهان غرب به جای موضوع بر روش علوم تأکید کردند. موارد کدام گزینه بیانگر عقاید این اندیشمندان است؟

الف) سایر علوم مانند فلسفه، اخلاق و علوم دینی را غیرعلمی می‌دانستند و به این برداشت دامن زدند که فقط علم تجربی علم است.

ب) دانش ریاضی علمی فراتر از مشاهده و تجربه است و اگر تجربه ما برخلاف اصول اولیه آن باشد تجربه خودمان را نادرست نمی‌دانیم.

ج) علوم انسانی و اجتماعی تنها در صورتی که از موضوع علوم تجربی پیروی کنند، علم تلقی می‌شوند.

د) روش تجربی تنها روش کسب علم است و همه علوم باید از روش علمی یا روش تجربی استفاده کنند.

- (۱) د - ج (۲) ب - ج (۳) الف - د (۴) الف - ب

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره این سؤال از پاورقی کتاب درسی طراحی شده است؛ در کنکور هم طراحی سؤال مستقل از پاورقی‌ها سابقه داشته است.

پاسخ تشریحی در اوایل قرن بیستم میلادی عده‌ای در جهان غرب پیدا شدند که به جای موضوع بر روش علوم تأکید کردند. آن‌ها روش تجربی را تنها روش کسب علم دانستند و گفتند که همه علوم باید از یک روش یعنی روش تجربی استفاده کنند (د). آن‌ها با این گفته به تدریج به این برداشت دامن زدند که فقط علم تجربی علم است. آنان سایر علوم مانند فلسفه، اخلاق و علوم دینی را غیر علمی دانستند (الف) و علوم انسانی و اجتماعی را فقط در صورتی که از روش تجربی استفاده کنند، علم تلقی کردند.

دام‌تستی • این رویکرد، علوم انسانی و اجتماعی را فقط در صورتی که از روش تجربی (نه موضوع علوم تجربی) استفاده کنند، علم تلقی می‌کرد. (نادرستی عبارت ج)

• این رویکرد از نیمه دوم قرن بیستم با چالش‌های متعددی مواجه شد و کم‌کم در محافل علمی از رونق افتاد. یکی از این چالش‌ها، علم ریاضی بود؛ علمی که فراتر از مشاهده و تجربه است و اگر تجربه ما برخلاف اصول اولیه آن باشد، ما تجربه خودمان را نادرست می‌دانیم نه آن‌چه علم ریاضی می‌گوید. (نادرستی عبارت ب)

تست و پاسخ ۵۳

در ارتباط با رویکرد تبیینی، علت هر یک از موارد زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- در اوایل قرن نوزدهم میلادی صرفاً تبیین‌های تجربی به رسمیت شناخته می‌شد.
- جامعه‌شناسی قدرت پیش‌بینی و کنترل جامعه را به انسان می‌دهد.
- برخی جوامع با تطمیع و تهدید پیش‌بینی رفتارها را تضمین می‌کنند.
- برخی جوامع در رفع نیازهای خود تواناترند و به همین دلیل پیشرفته‌ترند.

- ۱) محدوددانستن دانش علمی به دانش تجربی - شناخت نظم اجتماعی - برقراری نظم اجتماعی از طریق مناسبات بیرونی - تفاوت‌های کمی بین جوامع
- ۲) معتبر محسوب کردن دانش علمی و تجربی - نگاه از بیرون به پدیده‌های اجتماعی - افزایش حجم قواعد نظارتی - مسیر یکسان جوامع به سوی پیشرفت
- ۳) نزدیکی جامعه‌شناسی به علوم عقلانی - شناخت پدیده‌های اجتماعی - تأمین قواعد جامعه براساس قرارداد، ترس و اجبار - پیچیده‌تر بودن برخی جوامع از برخی دیگر
- ۴) بسنده کردن به دانش تجربی به عنوان علم - کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی - جلب مشارکت افراد براساس میل و رغبت - نگاه طولی به تاریخ جوامع

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی • در اوایل قرن نوزدهم میلادی، با محدوددانستن دانش علمی به دانش تجربی (علت)، صرفاً تبیین‌های تجربی به رسمیت شناخته می‌شد (پیامد).

• مطابق با جامعه‌شناسی تبیینی همان‌طور که علوم طبیعی با شناخت نظم موجود در طبیعت، امکان پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل طبیعت را برای انسان‌ها فراهم می‌کند، جامعه‌شناسی نیز با شناخت نظم اجتماعی (علت)، به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه را می‌دهد (پیامد)، لذا در این رویکرد هدف جامعه‌شناسی نیز همانند هدف علوم طبیعی است.

• جامعه‌شناسی تبیینی جامعه و نظم اجتماعی را براساس مناسبات بیرونی توضیح می‌دهد و این روابط و مناسبات را مبتنی بر قرارداد، ترس و اجبار می‌داند (علت). جوامعی که نظم اجتماعی را از این منظر برقرار می‌سازند، شاید با تطمیع و تهدید و اجبار قادر باشند پیش‌بینی رفتارها را تضمین کنند، اما در جلب مشارکت و همکاری افراد براساس میل، رضایت و رغبت موفق عمل نمی‌کنند. از این رو هر روز باید بر حجم قواعد و قوانین نظارتی، نیروها و ابزارهای کنترل‌کننده خود بیفزایند (پیامد).

• جامعه‌شناسی تبیینی، جامعه را صرفاً یک پدیده طبیعی پیچیده می‌داند و تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوت کمی می‌بیند (علت). از این منظر برخی جوامع از برخی دیگر پیچیده‌ترند، در رفع نیازهای خود تواناترند و به همین دلیل پیشرفته‌ترند (پیامد).

تست و پاسخ ۵۴

پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- علوم اجتماعی با داوری درباره پدیده‌های اجتماعی، چه فرصتی را برای دانشمندان فراهم می‌کند؟
- در ارتباط با رویکردهای مختلف نسبت به ارتباط دانش عمومی و دانش علمی، کدام دیدگاه به دانش‌های فراتجربی قائل است؟
- آشنایی‌زدایی از امور مأنوس چه کارکردی دارد؟

- (۱) فهم متقابل انسان‌ها و جوامع از یکدیگر - دیدگاهی که ادعا دارد دانش علمی راه کشف واقعیت است. - رسیدن به عمق موقعیت اجتماعی
- (۲) موضع‌گیری اجتماعی مناسب و درست - دیدگاهی که دانش علمی را به دانش تجربی محدود می‌کند. - پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آن‌ها
- (۳) فهم متقابل انسان‌ها و جوامع از یکدیگر - دیدگاهی که معتقد است هر دانش علمی با هر دانش عمومی سازگار نیست. - کشف نظم‌های پنهان
- (۴) موضع‌گیری اجتماعی مناسب و درست - دیدگاهی که دانش عمومی را دانش غیرموتق و نامعتبر نمی‌داند. - شناخت نظم در کنار بی‌نظمی

(پایانه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۱، ۲ و ۳)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

- (۱) شناخت پدیده‌های اجتماعی ← پیش‌بینی آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی
نکته به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.
- (۲) کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی ← توضیح تأثیر اجتماعات در زندگی‌ها توسط دانشمندان
- (۳) فراهم‌ساختن زمینه فهم متقابل انسان‌ها و جوامع از یکدیگر ← کمک به افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها
- (۴) داوری درباره ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آن‌ها ← فراهم‌آوردن فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح توسط دانشمندان
- (۵) داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن
نکته علوم اجتماعی درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهد و به آن‌ها کمک می‌کند که از طبیعت و علوم اجتماعی طبیعی به شیوه صحیح استفاده کنند ← از این‌رو علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیشتری برخوردار است.
- (۶) شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن
- (۷) شناخت فضیلت، عدالت، سعادت و راه صحیح زندگی و داوری درباره کنش‌های خوب و بد انسان‌ها
- (۸) رهاکردن و آزادسازی انسان‌ها از ظلم‌ها و اسارت‌هایی که در اثر کنش‌های انسان‌ها پدید می‌آید.

فواید علوم اجتماعی
تفهیمی و انتقادی

پاسخ تشریحی

- علوم اجتماعی ظرفیت داوری درباره ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آن‌ها را دارند. علوم اجتماعی با داوری درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌آورد.
- رویکرد سوم درباره ارتباط دانش عمومی و دانش علمی:

دانش علمی: به دانش تجربی محدود نمی‌شود، بلکه دانش عقلانی و وحیانی را نیز شامل می‌شود.
دانش عمومی: غیرموتق و نامعتبر نیست و در آن، کم و بیش، دانش‌های حقیقی و صحیح وجود دارد.

دانش علمی، به دلیل امکان اعتباریابی، نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است.
دانش علمی، ضمن ریشه داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد و تصحیح آن را دارد.

- در زندگی ما انسان‌ها نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیزی وجود دارد که با هنر آشنایی‌زدایی از امر مأنوس، می‌توان آن‌ها را کشف کرد. با آشنایی‌زدایی می‌توان نظم را در کنار بی‌نظمی شناخت.

تست و پاسخ ۵۵

هر یک از عبارات‌های زیر، پیامد نادیده گرفتن کدام ویژگی‌های کنش است؟

- بزرگ‌ترین کشتار جهان در جنگ‌های جهانی اول و دوم
- محدود شدن بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف رفتارهای قابل مشاهده
- سرکوب روحیه خلاق انسان‌ها در عرصه هنر
- عمیق تر شدن فجایع انسانی با پیشرفت‌های جهان غرب

- (۱) هدفدار - آگاهانه - آگاهانه - معنادار
(۲) معنادار - معنادار - آگاهانه - هدفدار
(۳) هدفدار - معنادار - ارادی - هدفدار
(۴) معنادار - آگاهانه - ارادی - معنادار

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۳

تکنیک هر یک از پیامدهای نادیده گرفتن کنش، پیامد نادیده گرفتن یکی از ویژگی‌های کنش است:

پیامد نادیده گرفتن ارادی بودن کنش	رکود اراده‌ها
پیامد نادیده گرفتن هدفدار بودن کنش	سقوط ارزش‌ها
پیامد نادیده گرفتن آگاهانه و معنادار بودن کنش	افول معانی

پاسخ تشریحی عبارات‌های اول و چهارم، نشان‌دهنده سقوط ارزش‌ها و بیانگر نادیده گرفتن هدفدار بودن کنش است.

عبارت دوم، نشان‌دهنده افول معانی و بیانگر نادیده گرفتن آگاهانه و معنادار بودن کنش است.

عبارت سوم، نشان‌دهنده رکود اراده‌ها و بیانگر نادیده گرفتن ارادی بودن کنش است.

تست و پاسخ ۵۶

کدام‌یک، از انتقادات وارد به رویکرد تبیینی است؟

- (۱) جامعه‌شناسی تبیینی بر این باور است که کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند دست به عمل می‌زنند؛ بنابراین برای شناخت آن باید از ظاهر پدیده‌های اجتماعی عبور کرد.
- (۲) از دیدگاه تبیینی روش مطالعه جامعه همان روشی است که در علوم طبیعی به کار گرفته می‌شود؛ بنابراین هم در علوم طبیعی و هم در جامعه‌شناسی به دنبال پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل پدیده‌ها هستیم.
- (۳) جامعه‌شناسی تبیینی در آغاز شکل‌گیری خود سعی کرد به علوم طبیعی به‌ویژه علم فیزیک نزدیک شود؛ به همین دلیل این رشته را در زمره علوم تجربی و ابزاری قرار می‌دهد.
- (۴) اگر جامعه را همچون طبیعت تصور کنیم و آن را دستاوردی انسانی ندانیم، در آن صورت فقط می‌توانیم از دانش ابزاری خود استفاده کنیم و جامعه و پدیده‌های اجتماعی را بشناسیم.

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۳، ۴ و ۵)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره مشابه این سؤال در کنکور ۱۴۰۲ طرح شده بود. ابتدا در بین گزینه‌ها باید موارد مربوط به جامعه‌شناسی تبیینی را مشخص کنید، سپس تعیین کنید که آیا جزء عقاید این رویکرد است یا از انتقادات وارد بر آن.

پاسخ تشریحی جامعه‌شناسی تبیینی، جامعه و طبیعت را یکسان می‌پندارد. اگر جامعه را همچون طبیعت تصور کنیم و آن را دستاوردی انسانی

ندانیم، یعنی آن را واقعیتی بیرونی تصور کنیم که با قوانینی به استحکام قوانین طبیعت، اداره می‌شود، در آن صورت ما فقط می‌توانیم از دانش‌های ابزاری خود استفاده کنیم و جامعه و پدیده‌های اجتماعی را بشناسیم، اما قادر نخواهیم بود، تغییری بنیادین در جامعه به وجود آوریم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

① مربوط به دیدگاه تفسیری است.

② و ③ از عقاید و ویژگی‌های جامعه‌شناسی تبیینی است، نه از انتقادات مربوط به این رویکرد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

تست و پاسخ ۵۷

هر یک از موارد زیر، به ترتیب چه پیامدی به همراه دارد؟

- خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تولید معانی
- پیدایش معانی گوناگون
- تنوع و تکثر معانی

- (۱) پدید آمدن خرده‌فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف - ضرورت استفاده از روش‌های کیفی - پدید آمدن خرده‌فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف
- (۲) پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف - پدید آمدن خرده‌فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف - پیچیدگی کنش‌های انسانی
- (۳) شکل‌گیری معانی ذهنی و فرهنگی متفاوت - خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تولید معانی - ضرورت عبور از ظاهر پدیده‌های اجتماعی
- (۴) دشواری تبیین کنش‌های انسانی - پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف - دشواری رسیدن به هدف کنش

پاسخ: گزینه ۲

(پایه‌شناسی دوازدهم - درس ۵)

پاسخ تشریحی خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تولید معانی (علت)، موجب پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود (پیامد). خلاقیت و فعالیت کنشگران، موجب پیدایش معانی گوناگون (علت) و در نتیجه آن، پدید آمدن خرده‌فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف، درون هر جهان اجتماعی می‌شود (پیامد). تنوع و تکثر معانی (علت)، موجب پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معانی آن‌ها می‌شود (پیامد).

تست و پاسخ ۵۸

در ارتباط با مفهوم «قدرت»:

- الف) «تشویق» به عنوان یکی از ابزارهای اعمال قدرت، با کدام یک از ارزش‌های واسطه‌ای ارتباط بیشتری دارد؟
- ب) کدام رویکرد جامعه‌شناسی به دلیل تمرکز بر ذهنیت‌ها، توان مطالعه و بررسی قدرت را ندارد؟
- ج) وجه مشترک قدرت تنبیهی و قدرت تشویقی چیست؟
- د) اعمال قدرت در نظام سیاسی جمهوری اسلامی به چه صورتی است؟

- (۱) ثروت - تبیینی - تغییر در نگرش افراد تابع قدرت - شناخت قوانین و مقررات با عقل و وحی
- (۲) دانش - تفسیری - تغییر در نگرش افراد تابع قدرت - سازمان‌یافتن فعالیت‌ها براساس اسلام
- (۳) دانش - تبیینی - آگاهی افراد از تبعیت و پیروی خود - تعیین قوانین و مقررات با خواست مردم
- (۴) ثروت - تفسیری - آگاهی افراد از تبعیت و پیروی خود - تعیین سرنوشت سیاسی توسط خود مردم

(پایه‌شناسی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۲

درس‌نامه • میان «منابع و عوامل قدرت»، «ابزارهای قدرت» و «مزایای اجتماعی (ارزش‌های واسطه‌ای)» ارتباط وجود دارد:

منابع یا عوامل قدرت	ابزار اعمال قدرت	ارزش‌های اجتماعی
شخصیت	تنبیهی	قدرت
مالکیت	تشویقی	ثروت
سازمان	اقتناعی	دانش

پاسخ تشریحی • تشویق، با ارزش ثروت ارتباط بیشتری دارد.

- سیاست و قدرت خارج از ذهن مردم و مستقل از ادراک آن‌ها، وجوهی محسوس و واقعی دارد که رویکرد تفسیری به علت تمرکز بر ذهنیت‌ها، توان مطالعه و بررسی آن‌ها را ندارد.
- وجه مشترک قدرت تنبیهی و قدرت تشویقی این است که در هر دو، پیروی‌کننده نسبت به تبعیت و پیروی خود، آگاهی دارد.

نکته قدرت اقماعی برخلاف این دو با تغییر نگرش و اعتقاد فرد تابع قدرت، اعمال می‌شود.

در ترکیب جمهوری اسلامی، «جمهوری» به این معناست که مردم خودشان سرنوشت سیاسی خود را تعیین می‌کنند و «اسلامی» نشانگر این است که فعالیت مردم و نظام سیاسی بر اساس عقاید و ارزش‌های اسلامی سازمان می‌یابد. قوانین و مقررات این نظام با خواست مردم و براساس احکام الهی و اسلامی تعیین می‌گردند. جمهوری اسلامی نظام سیاسی سازگار با فرهنگ توحیدی که در جهان اسلام مورد توجه و اقبال قرار گرفته است. در این نظام، ارزش‌های سیاسی و قوانین و مقررات اقماعی با عقل و وحی شناخته و معین می‌شوند؛ مردم نیز مسئولیت شناخت و اجرای آن‌ها را به عهده دارند.

تست و پاسخ ۵۹

در متن زیر، به ترتیب به کدام نوع از تفاوت‌ها و نابرابری‌ها اشاره شده است؟

«شایسته‌سالاری در جوامعی تحقق می‌یابد که اعضای آن بر این باور باشند که کاملاً براساس هوش خود به ثروت و درآمد بهتر می‌رسند و عواملی مانند جنسیت و نژاد در آن بی‌تأثیر باشد.»

- ۱) تفاوت رتبه‌ای - نابرابری اقماعی - نابرابری اجتماعی - تفاوت اسمی - تفاوت اسمی
- ۲) نابرابری طبیعی - تفاوت رتبه‌ای - نابرابری اجتماعی - تفاوت اسمی - نابرابری طبیعی
- ۳) تفاوت اسمی - تفاوت رتبه‌ای - تفاوت رتبه‌ای - نابرابری طبیعی - تفاوت اسمی
- ۴) تفاوت اسمی - نابرابری اجتماعی - تفاوت رتبه‌ای - نابرابری طبیعی - نابرابری طبیعی

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره ابتدا تفاوت‌ها یا نابرابری‌ها را پیدا کنید، سپس نوع آن را مشخص کنید.

درس نامه

افراد از جنبه‌های مختلف با یکدیگر متفاوت‌اند. با دقت در تفاوت‌های میان افراد مشخص می‌شود که همه تفاوت‌ها از یک نوع نیستند.

تفاوت‌هایی است که افراد را براساس آن نمی‌توان رتبه‌بندی کرد. (مثلاً جنسیت یا نژاد، عامل برتری رتبه یک گروه خاص نمی‌شود.)

تفاوت‌های اسمی

مثال: جنسیت، رنگ پوست، زبان و...

تفاوت‌هایی است که افراد را براساس آن می‌توان رتبه‌بندی کرد.

تفاوت‌های رتبه‌ای

مثال: قد، ضریب هوشی، ثروت، تحصیلات و ...

به این تفاوت‌های رتبه‌ای، چون باعث نابرابری میان افراد می‌شوند، نابرابری نیز می‌گویند. تفاوت‌های رتبه‌ای یا نابرابری‌ها نیز به دو دسته تقسیم می‌شوند:

- الف) نابرابری‌های اجتماعی: در جامعه ایجاد می‌شوند؛ مثل نابرابری در ثروت و تحصیلات.
- ب) نابرابری‌های طبیعی: در جامعه ایجاد نمی‌شوند؛ مانند نابرابری در سن، قد و هوش.

پاسخ تشریحی هوش: تفاوت رتبه‌ای - نابرابری طبیعی / ثروت و درآمد: تفاوت رتبه‌ای - نابرابری اجتماعی / جنسیت و نژاد: تفاوت اسمی

تست و پاسخ ۶۰

«نادیده‌گرفتن امکان رقابت افراد طبقه پایین جامعه»، «از بین رفتن انگیزه رقابت» و «برقراری عدالت با توزیع برابر ثروت» به ترتیب نشان‌دهنده موارد کدام گزینه هستند؟

- ۱) انتقاد رویکرد عادلانه به رویکرد لیبرال - نتیجه رویکرد کمونیستی - عقیده رویکرد کمونیستی
- ۲) عقاید موافقان قشربندی اجتماعی - رویکرد کمونیستی - رویکرد عدالت اجتماعی
- ۳) از انتقادات مربوط به رویکرد کمونیستی - عقاید موافقان قشربندی اجتماعی - نتیجه رویکرد کمونیستی
- ۴) انتقاد به مخالفان قشربندی اجتماعی - از انتقادات رویکرد عادلانه به رویکرد لیبرالی - رویکرد لیبرالی

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

درس نامه ●● رویکردهای مختلف نسبت به نابرابری:

<ul style="list-style-type: none"> ● معتقدند که نابرابری اجتماعی برای بقای جامعه ضرورت دارد. ● نابرابری اجتماعی از تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی ناشی می‌شود. ● طرفدار قشربندی اجتماعی هستند و معتقدند که از گذشته تا حال هیچ جامعه‌ای بدون قشربندی اجتماعی نبوده است؛ یعنی قشربندی پدیده‌ای است که در همهٔ زمان‌ها و مکان‌ها وجود داشته است. 	<p>عقاید</p>	<p>رویکرد اول (رویکرد لیبرالی)</p>
<p>(۱) چنین می‌پندارند که نابرابری‌های اجتماعی نتیجهٔ تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی هستند؛ بنابراین عادلانه‌اند، اما آن‌ها این واقعیت را نادیده می‌گیرند که نابرابری‌های اجتماعی همیشه نتیجهٔ نابرابری‌های طبیعی نیستند.</p> <p>(۲) طرفداران قشربندی با طبیعی دانستن قشربندی اجتماعی، نقش انسان‌ها و جوامع در پدید آمدن و ادامه یافتن آن را نادیده می‌گیرند و تغییر در آن را چندان امکان‌پذیر نمی‌دانند. به علاوه با تأکید بر کارکردهای قشربندی، آن را تأیید و تثبیت می‌کنند.</p> <p>(۳) با این‌که طرفداران قشربندی اجتماعی رقابت را در زندگی اجتماعی، ضروری می‌دانند، اما از این نکتهٔ مهم غفلت می‌کنند که در رقابت عادلانه باید نقطهٔ شروع رقابت یکسان باشد.</p>	<p>انتقادات به این رویکرد</p>	<p>حوزهٔ رقابت</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● مخالف قشربندی اجتماعی هستند و معتقدند قشربندی اجتماعی توسط انسان‌ها پدید آمده و تداوم یا تغییر آن نیز به دست آن‌هاست. ● معتقدند که نابرابری‌های اجتماعی، ناشی از تفاوت‌ها و نابرابری‌های طبیعی نیست، بلکه نتیجهٔ روابط سلطه‌جویانه میان انسان‌هاست و باید با آن مبارزه کرد. ● عدالت اقتصادی را مهم می‌دانند و معتقدند که با توزیع برابر ثروت، عدالت برقرار خواهد شد. ● مالکیت خصوصی موجب برقراری روابط ظالمانه میان افراد و در نتیجه، نابرابری اجتماعی شده است؛ بنابراین برای ایجاد برابری، باید مالکیت خصوصی را از میان برداشت. مخالفان قشربندی گمان می‌کنند، اگر مالکیت خصوصی از بین برود، دیگر طبقهٔ پایین نخواهیم داشت و بدین ترتیب همگان شرایط یکسان خواهند داشت. 	<p>عقاید</p>	<p>رویکرد دوم (رویکرد کمونیستی)</p> <p>حوزهٔ برابری</p>
<p>(۱) با حذف مالکیت خصوصی، انگیزهٔ رقابت از بین می‌رود؛ زیرا این امر سبب می‌شود تلاش و شایستگی افراد کوشا و توانمند نادیده گرفته شود.</p> <p>(۲) در این رویکرد، نقطهٔ شروع رقابت‌ها یکسان می‌شود، اما به دلیل این‌که انگیزهٔ رقابت از بین می‌رود، راه پیشرفت مادی مسدود می‌گردد.</p>	<p>انتقاد به این رویکرد</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ● مالکیت خصوصی لغو نمی‌شود، اما جامعه وظیفه دارد امکان رقابت را برای همگان فراهم کند و نقطهٔ شروع رقابت را یکسان نماید. بدین منظور دولت به نمایندگی از جامعه موظف است، نیازهای ضروری همهٔ افراد مانند، خوراک، پوشاک و مسکن را تأمین کند. ● دولت تلاش می‌کند برای کاهش نابرابری‌های اجتماعی تدابیر بیشتری ببیند؛ مثلاً از ثروتمندان مالیات بگیرد و از آن برای رفع فقر در جامعه استفاده کند. ● نه با رهاسازی مطلق موافق است و نه با کنترل مطلق، نه اجرای عدالت را به دست نامرئی بازار می‌سپارد و نه دخالت همه‌جانبهٔ دولت را می‌پذیرد. ● به دنبال برقراری عدالت اجتماعی هستند، اما به بهانهٔ عدالت اجتماعی، آزادی‌های افراد و امکان رقابت میان آن‌ها را از بین نمی‌برند. 	<p>عقاید</p>	<p>رویکرد سوم (رویکرد عادلانه)</p>
<p>رویکرد اول عادلانه نیست، چون این واقعیت را نادیده می‌گیرد که افرادی که در طبقهٔ اجتماعی پایین متولد می‌شوند، حتی با داشتن شایستگی و تلاش برابر با افرادی که در طبقهٔ اجتماعی بالا متولد می‌شوند به سادگی امکان رقابت ندارند. نتیجه: رویکرد اول، در نقطهٔ آغاز رقابت عادلانه نیست.</p>	<p>انتقاد نسبت به رویکرد اول</p>	<p>حوزهٔ رقابت</p> <p>حوزهٔ برابری</p>
<p>رویکرد دوم عادلانه نیست، زیرا در آن افراد توانمند و کوشا، به اندازهٔ استحقاقی که دارند، از مزایای اجتماعی برخوردار نمی‌شوند. نتیجه: رویکرد دوم در نقطهٔ پایان رقابت عادلانه نیست.</p>	<p>انتقاد نسبت به رویکرد دوم</p>	

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

پاسخ تشریحی طرفداران عدالت اجتماعی معتقدند رویکرد اول (لیبرالی یا موافقان قشربندی اجتماعی) عادلانه نیست؛ چون این واقعیت را نادیده می‌گیرد که افرادی که در طبقه اجتماعی پایین متولد می‌شوند، حتی با داشتن شایستگی و تلاش برابر با افرادی که در طبقه اجتماعی بالا متولد می‌شوند، به سادگی امکان رقابت ندارند.

در رویکرد کمونیستی (رویکرد مخالفان قشربندی اجتماعی) با حذف مالکیت خصوصی (علت)، انگیزه رقابت از بین می‌رود (پیامد). مخالفان قشربندی اجتماعی (رویکرد کمونیستی) عدالت اقتصادی را مهم می‌دانند و معتقدند که با توزیع برابر ثروت، عدالت برقرار خواهد شد.

تست و پاسخ ۶۱

هیچ فرهنگ و هویتی نمی‌پسندد موضوع نظریه‌هایی باشد که در زمینه فرهنگی و تاریخی دیگری شکل گرفته‌اند. علت این موضوع چیست؟

- ۱) هر گروه، جامعه و فرهنگی می‌خواهد هم از چشم خودش به خود بنگرد و هم از چشم دیگران.
- ۲) هر فرهنگ و هویتی می‌تواند نظریه‌های متناسب با خود را تولید کند.
- ۳) آن‌چه تا به امروز به اسم علوم اجتماعی مطرح بوده است، دانشی جهان‌شمول نیست.
- ۴) تأکید بر تکثر و تنوع هویت‌ها به معنای انکار اشتراک و وحدت انسان‌ها است.

پاسخ: گزینه ۲

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۸)

پاسخ تشریحی هر نظریه‌ای درون فرهنگ و تاریخ خود تولید می‌شود و هر فرهنگ و هویتی می‌تواند نظریه‌های متناسب با خود را تولید کند (علت)، از این رو هیچ فرهنگ و هویتی نمی‌پسندد که موضوع نظریه‌هایی باشد که در زمینه فرهنگی و تاریخی دیگری شکل گرفته‌اند (پیامد).

تست و پاسخ ۶۲

در ارتباط با پیشینه و افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، عبارتهای کدام گزینه درست است؟

- ۱) ابن خلدون به روش عقلی توجه چندانی نداشت، به همین دلیل از جامعه آرمانی سخن نگفت؛ در مقابل یکی از کارکردهای علوم اجتماعی جهان اسلام این است که با تبیین پدیده‌های اجتماعی، به جامعه آرمانی می‌رسد.
- ۲) از دیدگاه علامه طباطبایی، عقل نظری به کمک استدلال عقلی، هستی‌های طبیعی را می‌شناسد؛ در مقابل به کمک حس و روش تجربی، علوم طبیعی و متافیزیک را شکل می‌دهد.
- ۳) ابوریحان بیرونی با استفاده از روش عقلی به ارزیابی انتقادی فرهنگ هند پرداخت، پس او از روش انتقادی نیز بهره می‌برد؛ در مقابل رویکرد ابن خلدون غیرانتقادی و محافظه‌کارانه است.
- ۴) ابن عربی و ابن رشد از مهم‌ترین علمای گذشته و محمد عبدالجباری و طه عبدالرحمن، از برجسته‌ترین روشنفکران غرب جهان اسلام‌اند. محمد عبدالجباری نظریه کنش دینی و نظریه مقاومت را ارائه داد.

پاسخ: گزینه ۲

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۹ و ۱۰)

پاسخ تشریحی ابوریحان بیرونی با روش تجربی و تفهیمی، فرهنگ جامعه هند را توصیف کرد و با استفاده از روش عقلی، به ارزیابی انتقادی این فرهنگ نیز پرداخت؛ پس او در مطالعات خود به روش انتقادی توجه داشت. در مقابل رویکرد ابن خلدون، انتقادی نیست و جامعه‌شناسی او در مقایسه با جامعه‌شناسی فارابی محافظه‌کارانه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) تبیین، موجب سخن گفتن از جامعه آرمانی نمی‌شود؛ بلکه انتقاد، دآوری و اصلاح باعث سخن گفتن از جامعه آرمانی می‌شود.

۲) علامه طباطبایی از دو سطح عقل نظری و عقل عملی سخن می‌گوید:

عقل نظری	عقل عملی
به شناخت «هست»ها می‌پردازد و به کمک حس و با روش تجربی، هستی‌های طبیعی را می‌شناسد. هم‌چنین با استدلال عقلی، احکام ریاضی و متافیزیکی را در می‌یابد و علم طبیعی، ریاضی و فلسفه (متافیزیک) را شکل می‌دهد.	بایدها و نبایدها و احکام ارزشی را می‌شناسد و درباره ارزش‌های فردی و اجتماعی دآوری می‌کند؛ مثلاً عدالت را خوب و ظلم را بد ارزیابی می‌کند.
	از نظر علامه طباطبایی، عقل عملی به انسان در انجام عملش یاری می‌رساند و در این مسیر پدیده‌هایی را ایجاد می‌کند که در علوم اجتماعی بررسی می‌شوند. او چنین پدیده‌هایی را که با قرارداد و اعتبار عقل عملی ایجاد می‌شوند «اعتباریات» می‌نامد؛ مانند گروه، خانواده، قانون و جامعه. اعتباریات دو ویژگی دارند: ۱) به خواست و اراده انسان به وجود می‌آیند. ۲) دارای آثار و پیامدهای غیرارادی هستند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

۴) همانند شرق جهان اسلام، در غرب جهان اسلام نیز، اندیشمندان مهمی مطرح بوده‌اند. ابن عربی و ابن رشد از مهم‌ترین علمای گذشته و محمد عبدالجباری و طه عبدالرحمن نیز از برجسته‌ترین روشنفکران معاصرند. طه عبدالرحمن در کنار پژوهش‌های زبان‌شناختی و نقد سکولاریسم، «نظریه نوگرایی اسلامی»، «نظریه کنش دینی» و «نظریه مقاومت» را ارائه داد.

تست و پاسخ ۶۳

هر یک از عبارات‌های زیر، نشان‌دهنده تفاوت علوم اجتماعی جهان اسلام، با کدام رویکرد علوم اجتماعی جهان متجدد است؟

- اندیشمندان مسلمان با شناخت تفاوت پدیده‌های اعتباری و پدیده‌های تکوینی، علوم اجتماعی را شبیه علوم طبیعی نمی‌دانند.
- اندیشمندان مسلمان، هر تفسیر را نوعی تبیین به شمار می‌آورند.
- علوم اجتماعی اسلام، از عقل نظری، عقل عملی و وحی برای داوری ارزش‌ها استفاده می‌کند.

- (۱) تفسیری - تبیینی - انتقادی
(۲) تبیینی - تفسیری - انتقادی
(۳) تبیینی - تبیینی - تفسیری
(۴) تفسیری - تفسیری - انتقادی

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۱۰)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

علوم اجتماعی جهان متجدد	علوم اجتماعی جهان اسلام
تبیینی	<ul style="list-style-type: none"> • از سطوح مختلف عقل استفاده می‌کند و تبیین را به تبیین تجربی محدود نمی‌داند. • اندیشمندان مسلمان با شناخت تفاوت پدیده‌های اعتباری و پدیده‌های تکوینی، علوم اجتماعی را شبیه علوم طبیعی نمی‌دانند؛ به همین دلیل علوم اجتماعی آنان از نوع تبیینی نیست.
تفسیری	<ul style="list-style-type: none"> • تفسیر را نوعی تبیین و استدلال عقلانی می‌شمارد و به همین دلیل تفسیر و تبیین در تقابل با هم قرار نمی‌گیرند. • اندیشمندان مسلمان دانش علمی را به دانش حسی و تجربی محدود نمی‌کنند. از این رو، برخلاف رویکرد تفسیری، تفسیر را در تقابل با تبیین نمی‌دانند بلکه هر تفسیر را نوعی تبیین به شمار می‌آورند؛ زیرا تفسیر را هم نیازمند استدلال می‌دانند.
انتقادی	<ul style="list-style-type: none"> • از ظرفیت جهان‌شمول عقل نظری، عقل عملی و وحی برای داوری ارزش‌ها استفاده می‌کند. • از نظر اندیشمندان مسلمان، تبیین، تفسیر و تجویز، استدلال‌های ویژه خود را دارند و در هر سه سطح، پژوهشگر اجتماعی به دنبال کشف واقعیت‌ها و حقایق است.

تست و پاسخ ۶۴

به ترتیب، کدام اندیشمند «معتقد است گردشگران غربی وقتی نخستین بار صدای اذان را می‌شنوند شگفت‌زده می‌شوند»، «نام فیزیک اجتماعی را برای جامعه‌شناسی برگزید»، «گاهی می‌توان به نحو مفیدی از روش آزمایش در جامعه‌شناسی استفاده کرد» و «درباره علت انقلابی بودن کشور ایران سخن گفته است»؟

- (۱) گیدنز - ویلهلم دیلتای - گافمن - چارلز هندی
(۲) لمبروزو - آگوست کنت - گافمن - نیکی کدی
(۳) گیدنز - آگوست کنت - زیمباردو - نیکی کدی
(۴) لمبروزو - ویلهلم دیلتای - زیمباردو - چارلز هندی

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۳، ۵ و ۱۰)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره همیشه این شکلی نیست که از مهم‌ترین نظریات کتاب درسی سؤال طرح بشود، بلکه گاهی از نظریات موجود در زیرنویس عکس‌ها، فعالیت‌های کتاب درسی و پاورقی‌ها و ... سؤال طرح می‌شود.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

پاسخ تشریحی ● به گفته گیدنز، گردشگران غربی وقتی نخستین بار از یک کشور مسلمان دیدن می‌کنند، از صدای اذان که روزی پنج مرتبه از مناره‌ها به گوش می‌رسد، شگفت‌زده می‌شوند. این صدای زیبا و گیرا برای اکثر غربی‌ها نامأنوس است، اما برای ساکنان محلی جزئی از زندگی روزمره است.

● جامعه‌شناسی در آغاز شکل‌گیری خود سعی کرد به علوم طبیعی به‌ویژه علم فیزیک نزدیک شود. به همین دلیل، آگوست کنت، بنیانگذار جامعه‌شناسی، ابتدا نام فیزیک اجتماعی را برای این رشته برگزید.

● گاهی به ندرت می‌توان به نحو مفیدی از روش آزمایش استفاده کرد. آزمایش فیلیپ زیمباردو در ایجاد یک زندان ساختگی، در سال ۱۹۷۲ مثال خوبی از کاربرد آزمایش در جامعه‌شناسی بود.

● نیکی کدی، پژوهشگر آمریکایی، با توجه به دو انقلابی که طی یک قرن، یعنی قرن بیستم، در ایران واقع شده، مقاله‌ای درباره ایران با این عنوان نوشته است: «چرا ایران کشور انقلابی است؟»

تست و پاسخ ۶۵

درستی یا نادرستی عبارتهای زیر در کدام گزینه آمده است؟

• علوم ابزاری درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به آن‌ها کمک می‌کنند از طبیعت به شیوه صحیح استفاده کنند.

• از آن‌جا که انسان‌ها صرفاً مجریان نظم هستند، قادرند با توجه به آرمان‌ها و ارزش‌های خود از مشکلات احتمالی ساختارهای اجتماعی بکاهند.

• در گذشته، خود قدرت صرف نظر از این‌که وسیله تحقق اهداف و غایات اخلاقی باشد، مستقلاً دارای اهمیت بود.

• در دوره پسامدرن بر هویت ملی، وحدت، ثبات و استمرار همراه با آن تأکید می‌شود.

(۱) د - د - ن - ن - ن - ن

(۳) ن - ن - د - ن - د

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۲، ۴، ۶ و ۸)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی همه عبارتهای نادرست هستند! 😊

عبارت اول: نشان‌دادن شیوه صحیح استفاده از طبیعت، از کارکردهای علوم اجتماعی و انسانی است، نه علوم ابزاری (طبیعی).
عبارت دوم: انسان‌ها صرفاً مجریان نظم نیستند؛ بلکه قادرند با توجه به آرمان‌ها و ارزش‌های خود، نظم اجتماعی را تغییر دهند و از مشکلات احتمالی ساختارهای اجتماعی بکاهند.

عبارت سوم:

قدرت وجه عینی و محسوس سیاست و جنبه الزام‌آور آن است.

← در گذشته هرگز قدرت مسئله اول و اصلی سیاست نبوده است؛ بلکه قدرت وسیله و ابزاری برای تحقق اهداف و فضیلت‌های اخلاقی قلمداد می‌شده است. سیاستمداران و قدرتمندان نیز حداقل در ظاهر، ناگزیر از توجه به چنین معنایی از سیاست و قدرت بودند. رواج سیاست‌نامه‌نویسی و سیاست‌نامه‌ها، شاهد این واقعیت است. (میل به قدرت برای اعمال خیر)

← در قرون اخیر در اندیشه و عمل جهان مدرن، خود قدرت صرف نظر از این‌که وسیله تحقق چه اهداف و غایاتی است، مستقلاً دارای اهمیت شده است. به عبارتی، قدرت به مسئله اصلی سیاست و جوهر آن تبدیل شده است. (میل به قدرت برای خود قدرت)

عبارت چهارم: در دوره پسامدرن، تکثر، تنوع و حتی بی‌ثباتی و تغییرات مدام هویت‌ها، مطلوب دانسته شد و هویت ملی و وحدت و ثبات و استمرار همراه با آن، نامطلوب پنداشته شد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی، زبان قرآن دوازدهم: کل کتاب

• عَيْنِ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٦٦ - ٧٣):

تست و پاسخ ٨١

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ * لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ * وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ﴾: بگو...

- ١) هان ای کافرین، نمی پرستم هر آن چه را که شما می پرستید، و شما نیز نمی پرستید آن چه را که من می پرستم!
- ٢) ای کافرین، نمی پرستم آن چه را که شما می پرستید، و نه شما می پرستید آن چه را که من پرستنده آن هستم!
- ٣) هان ای کافران، هر آن چه را که شما می پرستید من نمی پرستم، و شما نیز هر آن چه را من می پرستم، نمی پرستید!
- ٤) ای کافران چیزی را که شما می پرستید من نمی پرستم، و نه شما پرستنده چیزی هستید که من می پرستم!

(عربی دوازدهم - درس ٥)

پاسخ: گزینه ٤

مشاوره در آزمون‌ها غالباً سؤال اول عربی یکی از آیات قرآن داخل کتاب هست پس حتماً از قبل معنای آیات رو با دقت یاد بگیرید

چون گاهی ممکنه نکاتی داشته باشن که نیاز به بررسی شدن قبل از آزمون دارن!

خودت حل کنی بهتره «عابدون» اسمه یا فعل؟ «أنتم عابدون» رو بررسی کنی تمومه!

پاسخ تشریحی کلمات مهم: «لا أَعْبُدُ»: نمی پرستم / «و ما تَعْبُدُونَ»: چیزی را که شما می پرستید / «عابدون ما أَعْبُدُ»: پرستنده

چیزی که من می پرستم.

خطاهای سایر گزینه‌ها:

١) هان (اضافی است!): هر آن چه «ما» در این عبارت ادات شرط نیست، پس بهتر است به شکل «چیزی» یا «آن چه که» ترجمه شود! -

نمی پرستید («عابدون» اسم است، نه فعل!)

٢) می پرستید («عابدون» اسم است، نه فعل) - من پرستنده آن هستم («أَعْبُدُ» فعل است، نه اسم)

٣) هان (مانند ١) - هر آن چه (مانند ١) - نمی پرستید. (مانند ١)

تست و پاسخ ٨٢

﴿إِنَّ الَّذِي يُضْعَفُ عَزْمَهُ لَنْ يَنَالِ أَهْدَافَهُ عَالِيَةً فَإِنَّهُ لَا شَيْءَ يَقْدِرُ فِي مَسَاعِدَتِنَا فِي هَذَا الطَّرِيقِ إِلَّا الْإِرَادَةُ﴾:

١) کسی که اراده‌اش ضعیف می‌شود به اهدافش در حالی که بلند هستند نخواهد رسید، زیرا چیزی که می‌تواند در این مسیر ما را یاری کند، فقط اراده است!

٢) قطعاً اگر کسی اراده‌اش ضعیف شود به اهداف بلندش نخواهد رسید، زیرا هیچ چیزی جز اراده نیست که در این مسیر قادر به یاری کردن ما باشد!

٣) اگر کسی اراده‌اش را ضعیف کند به اهدافش در حالی که بلند هستند نخواهد رسید، چراکه چیزی نیست که در این مسیر ما را یاری کند، مگر اراده!

٤) قطعاً کسی که اراده‌اش ضعیف می‌شود به اهداف بلند خود نخواهد رسید، زیرا تنها چیزی که می‌تواند در این مسیر به ما کمک کند، اراده است!

(عربی دوازدهم - درس ٣)

پاسخ: گزینه ١

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید!

خودت حل کنی بهتره «إِنَّ»: معنی «اگر» می‌دهد؟ / به جایگاه «إِلَّا» هم دقت کن!

درس نامه ●●

وقتی در جمله‌ای «إلا» داشته باشیم می‌توانیم آن را به شکل «به‌جز» یا «فقط» ترجمه کنیم. حال اگر در همان جمله، لای نفی جنس هم داشته باشیم باید به دو نکته زیر توجه کنیم:

● اگر «إلا» را به شکل «به‌جز» ترجمه کنیم باید جمله قبلش را بدون هیچ تغییری در «مثبت / منفی» بودن جمله ترجمه کنیم، پس در این حالت باید «هیچ» را ترجمه کنیم:

● اگر «لا» را به شکل «فقط» ترجمه کنیم باید جمله قبلش را مثبت ترجمه کنیم، پس در این حالت اصلاً نمی‌توانیم از «هیچ» استفاده کنیم و اشکالی ندارد.

مثال: «لا شيء يُفقدنا من الجهل إلا الكتاب»:

هیچ چیزی جز کتاب ما را از نادانی نجات نمی‌دهد. ✓

چیزی جز کتاب نیست که ما را از نادانی نجات می‌دهد. ✗

چیزی که ما را از نادانی نجات می‌دهد، فقط کتاب است. ✓

پاسخ تشریحی کلمات مهم: «إِنَّ»: قطعاً (می‌تواند ترجمه نشود) / «يُضَعَفُ عزمه»: اراده‌اش ضعیف می‌شود / «لَنْ يَنَالُ»: نخواهد رسید / «أهدافه عالیة»: اهدافش در حالی که بلند هستند / «لا شيء يقدر على مساعدتنا ... إلا الإرادة»: چیزی که می‌تواند ما را یاری کند، فقط اراده است. / «في هذا الطريق»: در این مسیر.

خطاهای سایر گزینه‌ها:

۲) اگر (اضافی است!) - اهداف بلندش («عالیة» حال است ولی به شکل صفت ترجمه شده و اشتباه است!)

۳) اگر «إِنَّ: قطعاً» - ضعیف کند («يُضَعَفُ» مجهول است ولی «ضعیف کند» معلوم است!) - چیزی نیست («لا» در «لا شيء» از نوع نفی جنس است و چون جمله به شکل منفی ترجمه شده است باید حتماً «هیچ» را در ترجمه ذکر کنیم، بنابراین «هیچ چیزی» نیست صحیح است!) - باری کند («يقدر» ترجمه نشده است!)

۴) اهداف بلند خود (مانند ۲) - تنها چیزی که («إلا» بر سر «الإرادة» آمده است، پس در ترجمه هم حتماً باید در کنار آن ترجمه شود، ولی در این گزینه «إلا: تنها» در کنار «شيء» ترجمه شده است!)

تست و پاسخ ۸۳

«قد حاول الإنسان دائماً أن يعرف باستخدام علمه أسرار هذه الطبيعة التي تحقّق توازنها بقوة خالقها و ينتفع من ميزاتها المختلفة في حياته اليومية»:

(۱) انسان که همواره تلاش کرده است با به‌کارگیری علمش اسرار این طبیعت را که تعادل آن با قدرت خالق خود تحقق یافته، بشناسد و از خصوصیت‌های گوناگون آن در زندگی روزانه سود ببرد!

(۲) انسان همیشه در تلاش این بوده است که با استفاده از دانشش رازهای طبیعتی را بشناسد که توازن آن با قدرت خالق تحقق یافته است و از ویژگی‌های مختلف آن در زندگی روزمره بهره‌مند شود!

(۳) انسان همواره تلاش کرده است که با به‌کارگیری دانش خود رازهای این طبیعت را بشناسد که توازن آن با قدرت آفریننده آن تحقق یافته است و از ویژگی‌های مختلفش در زندگی روزانه خود بهره ببرد!

(۴) انسان دائماً سعی کرده است که با استفاده از علم خود رازهای این طبیعت را که تعادل آن با قوت آفریننده خود تحقق می‌یابد، بشناسد و از خصوصیات گوناگونش در زندگی روزمره خود بهره‌مند شود!

(عربی دوازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید!

خودت حل کنی بهتره «حیاته اليومية» یعنی چی؟ / «تحقّق» ماضیه یا مضارع؟

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ تشریحی کلمات مهم: «قد حاول»: تلاش کرده است / «أن يعرف»: که بشناسد / «باستخدام علمه»: با به کارگیری دانش خود / «أسرار هذه الطبيعة»: رازهای این طبیعت / «التي»: که / «تَحَقَّق توازنها»: توازن آن تحقق یافته / «بقوة خالقها»: با قدرت آفریننده آن / «يَنْتَفِع»: بهره ببرد / «من ميزاتها المختلفة»: از ویژگی‌های مختلفش / «حياته اليومية»: زندگی روزانه خود. خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) انسان که («که» اضافی است!) - زندگی روزانه (ضمیر «ه» در «حياته» ترجمه نشده است!)
- ۲) در تلاش این بوده است (معادل «قد حاول» نیست!) - طبیعتی («هذه» ترجمه نشده است!) - خالق (ضمیر «ها» در «خالقها» ترجمه نشده است!) - زندگی روزمره (ضمیر «ه» در «حياته» ترجمه نشده است!)
- ۳) تحقق می‌یابد («تَحَقَّق» ماضی باب تفاعل است، نه مضارع!)

تذکر در ترکیب‌های اضافی وصفی ابتدا باید صفت و سپس مضاف الیه را ترجمه کنیم! باید حواسمان باشد که اگر این مضاف‌الیه یک ضمیر متصل باشد ترجمه‌کردنش را فراموش نکنیم! (مانند «ه» در «حياته اليومية» و «ها» در «ميزاتها المختلفة»!)

تست و پاسخ ۸۴

«يا اولاد؛ إنه أمرٌ قبيح أن تستقبحوا قول الآخرين و أنتم لم تفهموا قصدهم، استمعوا أولاً إلى أقوالهم جيداً ثم قَرُّوا أن تقبلوها أم لا!»:

- ۱) ای فرزندان؛ کار زشتی است این که سخن همدیگر را زشت بدانید در حالی که منظور یکدیگر را نفهمیده‌اید، اول خوب به سخنان همدیگر گوش دهید، بعد تصمیم بگیرید که آن‌ها را قبول کنید یا نه!
- ۲) ای فرزندان من؛ کار زشتی است که سخن دیگران را زشت بدانید حال آن که منظور آن‌ها را نفهمیده‌اید، نخست خوب به سخنان آنان گوش فرا دهید، سپس تصمیم بگیرید که آن‌ها را بپذیرید یا نه!
- ۳) ای فرزندان؛ کار بدی است که سخن دیگران را زشت بشمارید، وقتی که منظورشان را نمی‌فهمید، ابتدا خوب به سخنان آن‌ها گوش فرادهید، سپس تصمیم به قبول یا رد آن‌ها بگیرید!
- ۴) ای فرزندان من؛ کاری زشت است این که صحبت دیگران را زشت حساب کنید، زمانی که قصد آن‌ها را نفهمیده‌اید، نخست صحبت‌هایشان را خوب بشنوید، آن‌گاه تصمیم بگیرید که آن‌ها را بپذیرید یا نه!

(عربی دوازدهم - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید!

خودت حل کنی بهتره «يا اولاد» چرا کسر گرفته؟ ترجمه‌ش چی می‌شه؟ / «و» در «و أنتم لم تفهموا» چه طوری معنی می‌شه؟

درس نامه

۱) اگر یک منادا به ضمیر «ي: من» اضافه بشود، می‌توانیم «ي» را حذف کنیم و به جاش در آخر منادا «کسر» بگذاریم. این کسر در هیچ حالت دیگری در آخر منادا وجود ندارد، پس اگر آخر منادا کسر داشت یعنی یک ضمیر «ي» داشتیم که حذف شده و منادا مضاف است با این که بعدش مضاف‌الیه دیده نمی‌شود!

مثال: يا رَبِّ = يا رَبِّي

يا صَدِيقٍ = يا صَدِيقِي

با توجه به نکته بالا به فرق بین ضمّه گرفتن یا کسر گرفتن آخر یک منادی بسیار دقت کنید!

يا صَدِيقُ ← منادای غیرمضاف (یعنی «ای دوست»)

يا صَدِيقِي ← منادای مضاف (در اصل «یا صَدِيقِي» هست و یعنی «ای دوست من»)

۲) در ساختار «جمله + و + مبتدا و خبر» به «و» واو حالیه می‌گویند و به «مبتدا و خبر» جمله حالیه گفته می‌شود.

دقت کنید که واو حالیه را به شکل «در حالی که، حال آن که» ترجمه می‌کنیم.

مثال: «هناك معوقون يعملون أعمالاً عجيبةً و هم يواجهون مشاكل!» ← معلولانی وجود دارند که کارهای عجیبی انجام می‌دهند در حالی که با مشکلاتی روبه‌رو می‌شوند. (در این عبارت «و» حالیه و «هم يواجهون...» جمله حالیه است.)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

پاسخ تشریحی کلمات مهم: «یا اولاد»: ای فرزندان من / «أن تستقبحوا»: که زشت بدانید / «قول الآخرين»: سخن دیگران / «و أنتم لم تفهموا»: حال آن که نفهمیده‌اید / «أقولهم»: سخنان آنان / «قرروا»: تصمیم بگیرید / «أن تقبلوها أم لا»: که آن‌ها را بپذیرید یا نه. خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱) فرزندان («أولاد» در اصل («أولادي» بوده و به معنی «فرزندان من» است) - همدیگر (معادل «الآخرین» نیست) - یکدیگر (معادل ضمیر «هم» در «قصدهم» نیست) - همدیگر (معادل ضمیر «هم» در «أقولهم» نیست).

۲) ای فرزندان (مانند ۱) / وقتی که («أنتم لم تفهموا...» جمله حالیه است و «و» قبلش حالیه است، پس ترجمه آن به شکل «در حالی که / حال آن که» انجام می‌شود) - نمی‌فهمید («لم تفهموا» معادل ماضی منفی است، ولی «نمی‌فهمید» مضارع منفی است) - قبول («أن تقبلوها» فعل است نه اسم) - رد (معادل «أم لا: یا نه» نیست)

۳) زمانی که (مانند توضیحات برای «وقتی که» در ۳)

تست و پاسخ ۸۵

لا تقرب أختي الفهامة من نفسها تقريباً إلا صاحبةً تضيف إليها شيئاً و إن لم تكن كذلك لا تسمح لنفسها مجالستها!

۱) به خواهر بسیار فهیم من فقط دوستی نزدیک می‌شود که به او چیزی اضافه کند و اگر این‌طور نباشد، همنشینی با او را بر خویش مجاز نمی‌شمارد!

۲) خواهر فهیمه من به خودش بی‌شک نزدیک نمی‌کند به‌جز دوستی که چیزی به او اضافه کند و اگر این‌طور نباشد، همنشینی با او را به خود اجازه نمی‌دهد!

۳) خواهر بسیار فهیم من به خودش بی‌گمان نزدیک نمی‌کند، به‌جز دوستی را که به او چیزی اضافه کند که اگر این‌طور نباشد، به او اجازه نمی‌دهد همنشینی کند!

۴) به خواهر فهیمه من فقط دوستی بی‌گمان نزدیک می‌شود که به او چیزی را بیفزاید و اگر همین‌طور نشود، به خویش اجازه نشستن با او را نمی‌دهد!

پاسخ: گزینه ۲ (عربی دوازدهم - درس ۳)

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید!

خودت حل کنی بهتره «لا تقرب» در این جمله یعنی چی؟ / «لنفسها» یعنی چی؟

درس نامه

کلمه «إلا: به‌جز، مگر» را می‌توانیم به شکل «فقط، تنها» ترجمه کنیم به شرط آن که همه کلمات جمله ترجمه شده باشند! ضمناً در این حالت جمله به صورت مثبت ترجمه می‌شود.

مثال:

«لا يقول المؤمن إلا الحق»

مؤمن چیزی جز حق نمی‌گوید. ✓

مؤمن فقط حق می‌گوید. ✓

«لا يقول المؤمن كلاماً إلا الحق»:

مؤمن کلامی جز حق نمی‌گوید. ✓

مؤمن فقط حق می‌گوید * (نادرست است، زیرا کلمه «كلاماً» ترجمه نشده است!)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ تشریحی

کلمات مهم: «لا تُقَرَّبُ»: نزدیک نمی کند / «أختي الفَهامة» خواهر فهیمده من / «من نفسها»: به خودش / «تقريباً»: بی شک (مفعول مطلق تأکیدی) / «إلا»: به جز / «صاحبة تُضيف إليها»: دوستی که به او اضافه کند / «إن لم تكن كذلك»: اگر این طور نباشد / «لا تسمح لنفسها»: به خود اجازه نمی دهد / «مجالستها» همنشینی با او.
خطاهای سایر گزینه ها:

- ۱) نزدیک می شود («تَقَرَّبُ» به معنی «نزدیک کردن» است نه «نزدیک شدن»، ضمناً «تقريباً» که مفعول مطلق تأکیدی است ترجمه نشده!)
- ۲) که اگر «که» ترجمه درستی برای «و» نیست - به او «لنفسها» یعنی «به خودش» - همنشینی کند (ضمیر «ها» در «مجالستها» ترجمه نشده است!)
- ۳) نزدیک می شود (مانند ۱) - اگر ... نشود (إن لم تكن: اگر نباشد) - نشستن («مجالسة» یعنی «همنشینی»! «جلوس» معادل «نشستن» است!)

تست و پاسخ ۸۶

عین الصحیح:

- ۱) أُنْكَ لست جرمًا صغيراً كما تزعم لعلك تعرف عالماً أكبر قد انطوى فيك: بی گمان تو پیکر کوچکی نیستی آن طوری که می پنداری، امید است دنیای بزرگتری را که در تو به هم پیچیده شده است، بشناسی!
- ۲) جلس الشیاح ساعةً على الكرسي في الصلاة و هم ينتظرون الدليل لكنه ما أتى: گردشگران، ساعتی بر روی صندلی در سالن نشستند، در حالی که انتظار راهنما را می کشند، اما او نیامد!
- ۳) لما انتشر الديناميت في العالم قام الفرد بإنشاء عشرات المصانع و المعامل: هنگامی که دینامیت را در دنیا پخش کردند، آلفرد اقدام به ساخت ده ها کارخانه و کارگاه کرد!
- ۴) كان النبوي ينزع دائماً من التفريق بين الأبناء و البنات انزعاجاً بالغاً: پیامبر از فرق گذاشتن دائمی میان پسران و دختران، بسیار خشمگین می شد!

پاسخ: گزینه ۱

(عربی دوازدهم - درس ۴)

مشاوره برای حل کردن این نوع تست ها به تمرین و تکرار زیادی نیاز دارید پس حتماً قبل از آزمون ها برای تمرین کردن این مدل

تست ها وقت کافی بگذارید!

خودت حل کنی بهتره سریعاً ترجمه تمام کلمات رو بررسی کن!

پاسخ تشریحی

خطاهای سایر گزینه ها:

- ۱) صندلی («الكراسي»: صندلی ها» جمع است، نه مفرد) - می کشند («ينتظرون» مضارع است، ولی چون قبلش یک فعل ماضی (جلس) به کار رفته است، به شکل ماضی استمراری ترجمه می شود و «می کشیدند» صحیح است!)
- ۲) پخش کردند («انتشر»: پخش شد» لازم و مفرد است، ولی به شکل متعددی و جمع ترجمه شده است!)
- ۳) دائمی («دائماً» مربوط به بخش اول جمله است و در جای درستی ترجمه نشده است. ترجمه صحیح: پیامبر (ص) همواره از فرق گذاشتن میان پسران و دختران بسیار خشمگین می شد!)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

تست و پاسخ ۸۷

عین الصحیح:

- ۱) جَدِّي مزارع و يشتغل في الحقل و هو يعلم كيف يعمل حتَّى لا يتعدَّى على البيئَة!؛ پدر بزرگم کشاورز است و در کشتزار کار می کند و او می داند چگونه عمل کند تا به محیط زیست دست درازی نشود!
- ۲) لماذا لا تحسنين إلى الآخرين كما تحبين أن تحسن صديقاتك إليك؟؛ چرا به دیگران نیکی نمی کنی، همان گونه که دوست داری دوستانت به تو نیکی کنند؟!؛
- ۳) إلهي هو الذي يعينني في مصائبي و هو القادر الوحيد الذي يحميني أمام الحوادث!؛ پروردگرم همان کسی است که در مشکلاتم به من یاری می رساند و اوست که فقط توانایی دارد در مقابل حوادث از من پشتیبانی کند!
- ۴) أتعلم أن السمك المدفون يدفن نفسه تحت الطين ثم ينام نوماً عميقاً أكثر من سنة؟؛ آیا می دانی که قطعاً ماهی پنهان، خودش را زیر خاک دفن می کند، سپس بیشتر از یک سال به خواب عمیقی می رود؟!؛

(عربی دوازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره برای حل کردن این نوع تست ها به تمرین و تکرار زیادی نیاز دارید، پس حتماً قبل از آزمون ها برای تمرین کردن این مدل تست ها وقت کافی بگذارید!

خودت حل کنی بهتره سریعاً ترجمه تمام کلمات رو بررسی کن!

پاسخ تشریحی خطاهای سایر گزینه ها:

- ۱) دست درازی نشود («حتَّى لا يتعدَّى» یعنی «تا دست درازی نکند»!)
- ۲) پروردگرم («إله» به معنای «خدا» است، نه «پروردگار») - فقط توانایی دارد («القادر الوحيد الذي» یعنی «توانایی است که ...»!)
- ۳) خاک («الطين» یعنی «گل» و «تراب» یعنی «خاک»!) - به خواب عمیقی می رود («ينام نوماً عميقاً» یعنی «به طور عمیقی می خوابد»!)

تست و پاسخ ۸۸

«از مدیر پرسیده شد: چه کسی با اراده خودش به نظافت مدرسه مانند شهروند فهمیده توجه کرده است؟! عین الصحیح:

- ۱) سئل المدير: من يهتمّ بنظافة المدرسة بارادة اهتمام المواطن الفهيم؟!
- ۲) سأل المدير: من اهتمّ بنظافة المدرسة بارادته كمواطن فهيم؟!
- ۳) سئل المدير: من اهتمّ بنظافة المدرسة بارادته اهتمام المواطن الفهيم؟!
- ۴) سأل المدير: من يهتمّ بنظافة المدرسة بارادة كالمواطن الفهيم؟!

(عربی دوازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در این مدل سوالات به تفاوت گزینه ها مثل بودن یا نبودن ضمیر، جمع یا مفرد بودن کلمات، «ال» داشتن یا نداشتن اسم ها و ... خیلی دقت کن!

خودت حل کنی بهتره «توجه کرده است» ماضیه یا مضارع؟ / «شهروند فهمیده» معرفه است یا نکره؟

پاسخ تشریحی کلمات مهم: پرسیده شد: «سئل» / با اراده خودش: «بارادته» / مانند شهروند فهمیده توجه کرده است: «اهتمّ ... اهتمام المواطن الفهيم»
خطاهای سایر گزینه ها:

- ۱) يهتمّ «توجه کرده است» ماضی نقلی است، ولی «يهتمّ» مضارع است! - بارادة (معادل ضمیر «خودش» در «ارادة خودش» در عبارت عربی به کار نرفته است!)
- ۲) سأل (این فعل یعنی «پرسید» نه «پرسیده شد»!) - مواطن فهيم («شهروند فهمیده» معرفه است، ولی «مواطن فهيم» نکره است!)
- ۳) سأل (مانند ۲) - يهتمّ (مانند ۱) - ارادة (مانند ۱)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

• اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يَنْسَابُ النَّصَّ (٧٤ - ٧٦):

كان هناك شيخ معمرٍ إيراني في مدينة «أبدانان» - من المدن التابعة لمحافظة «إيلام» - يبلغ عمره أكثر من مئة و عشرين سنة و هو في سلامة تامة حيث يمارس مهنته كمزارع في حقله. يُقال إنه قضى أكثر من ثمانين بالمئة من عمره في قرية وُلد فيها مُشْتَغلاً بالزراعة و تربية الأغنام و الأبقار. كان سرّ طول عمره و تمتّعه بسلامته التامة هو العمل المستمرّ و ممارسة المشي عبر الجبال و السهول و اكتفائه بالحليب و مشتقاته كغذاء يوميّ و عدم استخدام الأدوية الكيماوية طوال هذه السنين حيث لم يُراجع إلى الأطباء مراجعةً. يقول أحد مواطنيه أنه كان يذهب يومياً إلى حقله الذي يبعد عن مكان عيشه في «أبدانان» مسافة كيلومترين و بعد أن يتمّ عمله يعود إلى بيته ماشياً دون أن يستفيد من وسائل النقل أو حتّى الدوابّ.

ترجمه متن «یک پیرمرد سالخورده ایرانی در شهر «آبدانان» - از توابع استان ایلام - وجود داشت که عمرش به بیش از صد و بیست سال می‌رسید و او در سلامت کامل بود تا جایی که به شغلش مانند یک کشاورز در کشتزار ادامه می‌داد. گفته می‌شود که او بیش از هشتاد درصد عمرش را در روستایی که در آن متولد شده بود در حالی گذراند که به کشاورزی و پرورش گوسفندان و گاوها مشغول بود. راز طول عمر و بهره‌مندیش از سلامتی کامل کار مستمر و زیاد راه رفتن از طریق کوه‌ها و دشت‌ها و اکتفا کردنش به شیر و مشتقاتش به عنوان غذایی روزانه و استفاده نکردن از داروهای شیمیایی در طول این سال‌ها بوده است تا جایی که اصلاً به پزشکان مراجعه نکرده است. یکی از همشهری‌هایش می‌گوید که او روزانه به کشتزارش می‌رفت که از محل زندگی در «آبدانان» دو کیلومتر فاصله داشت و بعد از این که کارش تمام می‌شد پیاده به خانه‌اش بازمی‌گشت بدون این که از وسایل نقلیه و یا حتی چارپایان استفاده کند!»

تست و پاسخ ۸۹

کم مسافة كان الشَّيْخُ يمشي يومياً و كم سنة عاش في مدينة آبدانان؟

- ١) أكثر من أربع كيلومترات - مئة سنة إلا أربع سنوات!
- ٢) ما يُقارب كيلومترين - أكثر من مئة سنة!
- ٣) أقلّ من كيلومترين - مئة سنة إلا أربع سنوات!
- ٤) ما يُقارب أربع كيلومترات - أكثر من مئة سنة!

پاسخ: گزینه ١

(عربی دوازدهم - درس ٢)

مشاوره در مورد حل سوالات درک متن چند نکته رو در نظر داشته باشین:

- ١) سوالات درک متن رو در آخر سوالات عربی جواب بدین.
- ٢) متن رو باید با دقت، ولی با سرعت بخونین. این کار نیاز به تمرین و تکرار زیاد داره. خوندن نصف و نیمه متن خیلی فایده‌ای نداره.
- ٣) توی متن و گزینه‌ها به کلماتی که معنای «هیچ، همه، گاهی، اصلاً، فقط، همیشه، بعضی، قطعاً، ممکنه...» دارن، دقت کنین.
- ٤) در سوالات درک مطلب برای تشخیص گزینه صحیح یا خطا عجله نکنید و حتماً همه گزینه‌ها رو بخوانید، سپس بهترین گزینه رو انتخاب کنید!

پاسخ تشریحی آن پیرمرد روزانه چه مسافتی را راه می‌رفت و چند سال در شهر آبدانان زندگی کرد؟

ترجمه گزینه‌ها:

- ١) بیشتر از چهار کیلومتر (٢ کیلومتر می‌رفت و ٢ کیلومتر هم برمی‌گشت) - نود و شش سال (٨٠ درصد از ١٢٠ سالی که عمر کرد می‌شه ٩٦ سال!)
- ٢) چیزی نزدیک به دو کیلومتر - بیشتر از صد سال
- ٣) کم‌تر از دو کیلومتر - نود و شش سال
- ٤) چیزی نزدیک به چهار کیلومتر - بیشتر از صد سال

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

تست و پاسخ ۹۰

ما هو الصحيح عن سرّ سلامة الشيخ المعمر؟

- (۱) إنّه لم يكن يراجع الأطباء مراجعة لأنّه ما كان قد أصيب بمرض في حياته الطويلة!
- (۲) سرّ سلامته كان عيشه بين الجبال و السّهول و التمتع من هوائها و طبيعتها!
- (۳) ما كان يتغذى إلّا على الحليب لأنّ الحليب كان غذاءً كاملاً يوفّر جميع ما يحتاج إليه!
- (۴) كان يشتغل بالزراعة دائماً في حقله و ممارسة المشي اليومي و أكل الأطعمة الطبيعية!

(عربی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی درباره راز سلامتی پیرمرد سالخورده کدام صحیح است؟

ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) او اصلاً به پزشکان مراجعه نمی‌کرد، زیرا در زندگی طولانی خود دچار بیماری نشده بود! (مگه می‌شه آدم مریض نشده؟)
- ۲) راز سلامت او زندگی او بین کوه‌ها و دشت‌ها و بهره‌مندی از هوا و طبیعت آن بود!
- ۳) فقط از شیر تغذیه می‌کرد، زیرا شیر غذای کاملی است که همه آن‌چه را که به آن نیاز داشت، مهیا می‌کرد! (متن گفته شیر و مشتقاتش مثل کره، پنیر، ماست و ...! نگفته فقط شیر می‌خورد!)
- ۴) همواره در کشتزارش مشغول کشاورزی بود و ممارست در پیاده‌روی روزانه و خوردن غذاهای طبیعی! (دقیقاً)

تست و پاسخ ۹۱

عین الصحيح عما يُستنتج من النص:

- (۱) إذا كان الإنسان يتبع طريقاً صحيحاً لعيشه فلن يقدر الموت على أن يُدرکه!
- (۲) العمل المستمرّ في المزارع و الحقول عاملٌ رئيسي لدوام حياة كلّ من يقوم به!
- (۳) المخترعات الحديثة و التّقنيّة كلاهما تسبّب بتقليل عمر الإنسان المعاصر!
- (۴) الإكثار في استخدام الأجهزة الحديثة و أكل الأطعمة الصناعيّة يقصر عمر الإنسان!

(عربی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) اگر انسان راه درستی را برای زندگی خود دنبال کند مرگ قادر نخواهد بود او را به دست آورد! (واضح که غلطه دیگه!)
- ۲) کار مستمر در مزرعه‌ها و کشتزارها عامل اصلی دوام یافتن زندگی هر کسی است که به آن می‌پردازد! (اصلی‌ترین دلیل نیست!)
- ۳) اختراعات جدید و تکنولوژی هر دویشان سبب کاهش عمر انسان معاصر شده است! (از متن چنین برداشتی نمی‌شه! تازه تکنولوژی باعث درمان خیلی از بیماری‌ها هم شده!)
- ۴) زیاده‌روی در استفاده از ابزارهای جدید و خوردن خوراکی‌های صنعتی عمر انسان را کوتاه می‌کند! (بله دقیقاً)

• عین الخطأ عن الإعراب و التحليل الصرفي للكلمات (۷۷ - ۷۸):

تست و پاسخ ۹۲

«يُمَارَس - مُشْتَغَلًا - يُقَال - الأَدْوِيَّة»:

- (۱) مُشْتَغَلًا: مفرد مذکر - اسم فاعل مأخوذ من فعل «اشتغل - يشتغل» - معرب / حال و منصوب بالفتحة
- (۲) يُمَارَس: فعل مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي بزياة حرف واحد - مجهول / نائب فاعله «مهنة»
- (۳) يُقَال: فعل مضارع - للمفرد المذکر - حروفه الأصلية «ق و ل» / ليس له حرف زائد / فعل و فاعله محذوف
- (۴) الأَدْوِيَّة: جمع تذكير و مفردة «دواء» و هو مذکر - معرّف بال - معرب / مضافٌ إليه و مجرور بالكسرة

(عربی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

مشاوره در این مدل تست‌ها حتماً حتماً دقت کنید که صحیح رو می‌خواد یا خااارو!!!

خودت حل کنی بهتره اول موارد سمت راست رو بررسی کن چون نیاز به بررسی جمله ندارن بعد اگر سؤال حل نشد موارد سمت چپ رو بررسی کن!

پاسخ تشریحی خطای این گزینه:

مجهول و نائب فاعله «مهنه» («یُمارس: ادامه می‌دهد» معلوم و «مهنه» مفعول آن است!)

تست و پاسخ ۹۳

«مُعَمَّر - لم يُرَاجِع - يَبْلِغ - أن يَتَمَّ»:

- (۱) مُعَمَّر: مفرد مذکر - اسم مفعول من فعل مزید مصدره علی وزن تفعیل - نكرة / صفة و موصوفها «شیخ»
- (۲) یبلیغ: فعل مضارع - للمفرد الغائب - مجرد ثلاثي (مصدره: بلوغ) - متعَد - معلوم / فعل و فاعله «عمر»
- (۳) أن یتم: مضارع - مجرد ثلاثي (اسم فاعله: تام) - معلوم - لازم - يعادل المضارع الاتزامي / فاعله «عمل»
- (۴) لم يُراجع: فعل ماضٍ - للغائب - مزید ثلاثي له حرفان زائدان: «ی - ألف» - معلوم / فعل مع فاعله جمله فعلیة

(عربی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره در این مدل تست‌ها حتماً حتماً دقت کنید که صحیح رو می‌خواد یا خااارو!!!

خودت حل کنی بهتره اول موارد سمت راست رو بررسی کن چون نیاز به بررسی جمله ندارن بعد اگر سؤال حل نشد موارد سمت چپ رو بررسی کن!

درس نامه

برای تشخیص حروف زائد یک فعل باید به وزن ماضی آن توجه کنیم!
مثال: «يُخْرِجُ» یک حرف زائد دارد چون ماضی آن «أَخْرَجَ» است. «خ ر ج» حروف اصلی و «أ» زائد است.

پاسخ تشریحی خطای این گزینه:

فعل ماضٍ («لم يُراجع» فعل مضارع است، نه ماضی! دقت کنید که فقط ترجمه این فعل، ماضی است و ساختار فعل در عربی هم‌چنان مضارع است!) - له حرفان زائدان «ی - الف» («يُراجع» بر وزن «يُفَاعِلُ» و مضارع از باب «مفاعلة» است، در نتیجه ماضی آن بر وزن «فَاعَلَّ» است و فقط «أ» حرف زائد آن است!

تست و پاسخ ۹۴

عَيْنُ الْخَطَا فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (۱) إِنَّ رُكَّابَ الطَّائِرَاتِ وَالسَّيَّارَاتِ يَسْتَعْمِلُونَ جَزَامَ الْأَمَانِ لِلنَّجَاةِ مِنَ الْخَطَرِ!
- (۲) بَنَى نُوْبَلٍ مُخْتَبِراً وَ لَكِنَّهُ أَنْفَجَرَ وَ انْهَدَمَ وَ تَسَبَّبَ بِقَتْلِ أَخِيهِ الصَّغِيرِ!
- (۳) كَيْفَ يَأْمُلُ الْفَلَّاحُ الْعَجُوزُ الَّذِي يَغْرِسُ فَسَائِلَ أَنْ يَعِيشَ حَتَّى يَأْكُلَ مِنْ ثَمَرِهَا!
- (۴) اقْتَرَحَتْ الْمُدِيرَةُ عَلَيَّ أَنْ أُشَارِكَ فِي جَمِيعِ الْمُبَارَاةَاتِ إِلَّا كُرَّةَ الْمُنْضَدَةِ!

(عربی دوازدهم - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره در این تست‌ها لازم نیست همه حرکات را بررسی بشن!!!

خودت حل کنی بهتره ابتدا برو سراغ وزن فعل‌ها و مصدرهای مزید و حرکت نون در آخر جمع‌های مذکر سالم و مثنی! بعد به اسم تفضیل‌ها، اسم فاعل‌ها و اسم مفعول‌ها و در نهایت به فعل‌های مجهول دقت کن!

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

پاسخ تشریحی: خطاهای این گزینه:

أشارك (با توجه به معنی جمله «أن أشارك»: که شرکت کنم» باید یک فعل معلوم باشد نه مجهول، در نتیجه «أن أشارك» صحیح است!) -
كُرّة (تلفظ صحیح این کلمه «كُرّة: توپ» است!)

تست و پاسخ ۹۵

«لا يترك الصديق بسبب زلة أو عيب فيه؛ لأنه لا يوجد أحد كامل إلا الله» عین المناسب في المفهوم:

۱) خواهیم از زلف بتان نافه‌گشایی کردن	فکر دور است همانا که خطا می‌بینم!
۲) آن را که حلال‌زادگی عادت و خوست	عیب همه مردمان به چشمش نیکوست!
۳) حافظ از باد خزان در چمن دهر مرنج	فکر معقول بفرما گل بی‌خار کجاست؟!
۴) صد عیب دارد این دل مسکین و یک هنر	کو را به کدخدای جهان از جهان هواست!

(عربی دوازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره سوالات مفهوم غالباً بدون تغییر از جملات کتاب درسی طرح می‌شوند پس باید از قبل بررسی شده باشند!

پاسخ تشریحی: ترجمه عبارت: «دوست به خاطر یک لغزش یا یک عیب در او رها نمی‌شود؛ زیرا شخص کاملی جز الله جود ندارد!»
مفهوم عبارت: «هر کسی عیب و ایرادی دارد و گل بی‌خار فقط خداست!»
این مفهوم در بیت ۳ به وضوح دیده می‌شود.

تست و پاسخ ۹۶

حينما يكون المدرسون راجين بتقدم طلابهم يقولون لهم:

- ۱) ليتكم تتقدمون في دروسكم!
- ۲) لعلكم تتقدمون في الدروس!
- ۳) انكم تتقدمون في دروسكم!
- ۴) انتم تتقدمون في الدروس تقدماً!

(عربی دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره استفاده از صورت سوالات خلاقانه و نمایشی و در خلال آن استفاده از کلید واژه‌های مهم قواعد درس (۱) دوازدهم برای تست‌های حروف مشبّهة بالفعل بسیار رایج است.

خودت حل کنی بهتره «راجعین» یعنی «امیدوار». کدام کلمه مفهوم امیدواری رو می‌رسونه؟

پاسخ تشریحی: «وقتی معلمان به پیشرفت دانش‌آموزان خود امید دارند، به آنها می‌گویند:»
کلمه «لعل» مفهوم امیدواری را بیان می‌کند؛ در نتیجه ۲ صحیح است.

تست و پاسخ ۹۷

عین ما ليست فيه حال:

- ۱) كثير من الطيور تسبح في الماء البارد في الشتاء و الإنسان ليس كذلك!
- ۲) ينصحنا الوالد: أولادي اجعلوا هدفاً مهماً في حياتكم اليومية مجدين!
- ۳) كلنا بما لدينا مسرورون و لهذا لا نفكر في التغيير!
- ۴) وقف أحد لاعبي فريقنا وسط ساحة الملعب خائباً من الفوز!

(عربی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

مشاوره در تست‌های حال همیشه اول به دنبال جملهٔ حالیه بگردید، بعد سراغ حال از نوع اسم بروید.

خودت حل کنی بهتره توی کدوم گزینه نه واوی داریم که معنی «در حالی که» بده و نه اسمی داریم که منصوب به نکره باشه؟

درس نامه ●●

در ساختار «جمله + و + مبتدا و خبر» به «و» واو حالیه می‌گویند و به «مبتدا و خبر» جملهٔ حالیه گفته می‌شود. دقت کنید که واو حالیه را به شکل «در حالی که، حال آن‌که» ترجمه می‌کنیم. (مانند «و» در (۱))

پاسخ تشریحی در (۲) «مسرورون» خبر و مرفوع است و نمی‌تواند حال باشد.

در (۱) «و» حالیه است و «الإنسان لیس كذلك» در حالی که انسان این چنین نیست» جملهٔ حالیه است.

در (۲) «مهماً» صفت «هدفاً» است ولی «مجدین: تلاشگرانه» حال است.

در (۴) نیز «خائباً: ناامیدانه» حال است.

تست و پاسخ ۹۸

عین «إلا» بمعنی «إنما»:

(۱) لا يجد الكذاب في هذه الدنيا إلا الندم!

(۲) لم يرجع إلى المكتبة أحد إلا صديقي!

(۳) ما جاء بشيء من سفره لي إلا حقيقة!

(۴) لن نصل على فوق الجبل إلا أقوياء منّا!

پاسخ: گزینه (۱)

(عربی دوازدهم - درس ۳)

مشاوره ترجمهٔ «إلا» به شکل «إنما» و «فقط» مهم‌ترین نکتهٔ ترجمهٔ درس ۳ دوازدهم هست، پس خوب یادش بگیر!

خودت حل کنی بهتره بررسی کن توی کدوم جمله مستثنی منه نیومده!

درس نامه ●●

زمانی که مستثنی منه محذوف باشد می‌توانیم کلمهٔ «إلا» را به شکل «فقط» و جمله را مثبت ترجمه کنیم!

مثال: عبارت (۱) «لا يجد الكذاب في هذه الدنيا إلا الندم!» دروغگو در این دنیا فقط پشیمانی را می‌یابد!

پاسخ تشریحی در (۱) مستثنی منه محذوف است، در نتیجه می‌توانیم «إلا» را به شکل «إنما: فقط» ترجمه کنیم!

در (۲) «أحد»، در (۳) «شيء» و در (۴) ضمیر «نحن: ما» در فعل «لن نصل: نخواهیم رسید» مستثنی منه هستند!

تست و پاسخ ۹۹

عین ما فيه المفعول المطلق:

(۱) إن قتال المقاتلين قد كان مشهداً مُرعباً دائماً!

(۲) يُجري الله أجراً لفاعل ثلاثة أعمال حتى بعد الموت!

(۳) أشاهد أفلاماً مُرعبة لأنّ مشاهدة هذه الأفلام رائعة!

(۴) عندما أُحاول في أمورٍ أستطيع أن أنجح فيها نجاحاً!

پاسخ: گزینه (۴)

(عربی دوازدهم - درس ۴)

مشاوره برای تشخیص مفعول مطلق فقط به کلمات مشابه و هم خانواده اکتفا نکنید و حتماً به دنبال «فعل + مصدر همان فعل» باشید!

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

خودت حل کنی بهتره توی کدوم گزینه اول یک فعل به کار رفته و در ادامه مصدر اون فعل اومده؟ اگر بیشتر از یه گزینه این شرایطو داشت مطمئن شو که مصدره نقش دیگه‌ای توی جمله نداشته باشه!

پاسخ تشریحی

- در ۴ «أُنْجِحَ» فعل و «نَجَاحاً» مصدر آن و در نتیجه مفعول مطلق است!
 در ۱ «كَانَ» تنها فعل جمله است که مصدرش به کار رفته است.
 در ۲ «يُجْرِي» فعل بر وزن «يُفْعِل» است، در نتیجه مصدر آن بر وزن «إِفْعَال» می‌باشد، پس «أَجْرًا» نمی‌تواند مفعول مطلق باشد، چراکه مصدر این فعل «إِجْرَاء» است!
 در ۳ «أَشَاهَدَ» فعل و «مَشَاهِدَةً» مصدر آن است، ولی «مَشَاهِدَةً» در یک جمله دیگر به کار رفته و نقش آن اسم «أَنَّ» است، نه مفعول مطلق!

تست و پاسخ ۱۰۰

عَيْنِ الْمَنَادِي يَخْتَلِفُ:

- ۱) يَا أُمَّ أَعْطِي جِزَاءً مِنْ طَعَامِنَا إِلَى الْجَارِ الْفَقِيرِ!
- ۲) يَا طَالِبَاتِنَا لَا تَتَوَكَّلَا عَلَى النَّاسِ لِأَنَّهُمْ يَخِيبُونَكُمَا!
- ۳) يَا صَدِيقُ حَافِظْ عَلَى النَّظْمِ فِي مَدِينَتِنَا الصَّغِيرَةِ!
- ۴) يَا مُعَلِّمُ سَنَذْهَبُ إِلَى الْمَحَافِظَةِ الْمَجَاوِرَةِ فِي الْعَطَلَةِ!

پاسخ: گزینه ۱

(عربی دوازدهم - درس ۵)

مشاوره تشخیص منادی و نوع آن مهم‌ترین سؤال درس ۵ دوازدهم است.

خودت حل کنی بهتره باید بررسی کنی ببینی کدوم منادی مضاف هست و کدوم مضاف نیست.

درس نامه

اگر یک منادا به ضمیر «ی: من» اضافه بشود می‌توانیم «ی» را حذف کنیم و به جایش در آخر منادا «کسره» بگذاریم. این کسره در هیچ حالت دیگری در آخر منادا وجود ندارد، پس اگر آخر منادا کسره داشت یعنی یک ضمیر «ی» داشتیم که حذف شده و منادا مضاف است با این که بعدش مضاف‌إلیه دیده نمی‌شود!

مثال: يَا رَبِّ = يَا رَبِّي

یا صَدِيقٍ = یا صَدِيقِي

با توجه به نکته بالا به فرق بین ضمه گرفتن یا کسره گرفتن آخر یک منادی بسیار دقت کنید!

یا صَدِيقُ ← منادای غیرمضاف (یعنی «ای دوست»)

یا صَدِيقِي ← منادای مضاف (در اصل «یا صَدِيقِي» هست و یعنی «ای دوست من»)

پاسخ تشریحی در ۱ «أُمَّ» کسره گرفته، در نتیجه یک ضمیر «ی» از آخر آن حذف شده و در اصل «أُمِّي» بوده؛ در نتیجه منادی

مضاف است، ولی در سایر گزینه‌ها مناداها مضاف نیستند. دقت کنید که در ۲ کسره آخر «طَالِبَاتِنَا» نشانه حذف «ی» نیست و برای نشانه مثنی است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ دوازدهم: کل کتاب

تست و پاسخ ۱۰۱

کدام مورد درباره «انتقاد به تاریخ‌نویسی سنتی» در عصر قاجار درست است؟

- (۱) خاوری شیرازی و میرزا محمدجعفر خورموجی رویکرد مشابهی نسبت به تملق‌گویی در تاریخ‌نویسی سنتی داشتند.
- (۲) محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه در صدراالتواریخ، امیرکبیر را ستایش و واقعیت قتل او را بازتاب داده است.
- (۳) میرزا فتحعلی آخوندزاده در عین پایبندی به ساختار کلی تاریخ‌نویسی سنتی آن را به شیوه‌ای علمی نقد کرده است.
- (۴) رضا قلی‌خان هدایت اگرچه تاریخ‌نویسی درباری بود، گام‌های بلندی در حوزه تاریخ‌نویسی عصر قاجار برداشت.

(تاریخ دوازدهم - درس ۱ - انتقاد به تاریخ‌نویسی سنتی)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

نام	شهرت	آثار	ویژگی تاریخ‌نویسی
خاوری شیرازی	مورخ مشهور زمان فتحعلی‌شاه	تاریخ ذوالقرنین	علاقه به حقیقت‌نویسی و مختصرنویسی نکوهش تملق‌گویی همیشه پایبند نبودن به این نظرات
میرزا محمدجعفر خورموجی	مورخ و مؤلف عصر ناصری	حقایق‌الاجبار ناصری	منتقد تملق‌گویی بازتاب‌دادن قتل امیرکبیر برای نخستین بار
محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه	تاریخ‌نویس درباری	صدراالتواریخ	برداشتن گام‌های بلند در حوزه تاریخ‌نویسی عصر قاجار پرهیز از پرده‌پوشی‌ها و مداحی‌های رایج مورخان رسمی ستایش امیرکبیر
میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده	متفکر دوره قاجار	رساله ایراد	نقد تاریخ‌نویسی سنتی به شیوه علمی انتقاد به شیوه تاریخ‌نویسی رضا قلی‌خان هدایت
رضا قلی‌خان هدایت	تاریخ‌نویس سنتی	—	استفاده از شعر در بیان رویدادها به کار بردن الفاظ مصنوع ادبی

پاسخ تشریحی خاوری شیرازی علاقه‌مند به مختصرنویسی و حقیقت‌نویسی بود و تملق‌گویی را نکوهش می‌کرد. خورموجی نیز از منتقدان

تملق‌گویی بوده است؛ بنابراین هر دو مورخ نسبت به تملق‌گویی، دیدگاه و رویکرد مشابهی داشته‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) خورموجی واقعیت قتل امیرکبیر را برای نخستین بار بازتاب داده است.

۳) آخوندزاده مورخ نبود.

۴) این عبارت درباره محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه است.

تست و پاسخ ۱۰۲

کدام گزینه درباره نادرشاه افشار به درستی بیان شده است؟

- (۱) سرانجام او را می‌توان با آقامحمدخان قاجار مقایسه کرد که هر دو توسط نزدیکان خود به قتل رسیدند.
- (۲) اگرچه ضرورت نوگرایی و جبران عقب‌ماندگی کشور را درک کرده بود، اما از نتایج سیاسی آن وحشت داشت.
- (۳) علاوه بر سامان‌دادن به اوضاع کشور، برنامه منسجمی برای اصلاح امور سیاسی و اقتصادی کشور تهیه کرد و بخشی از آن را به اجرا درآورد.
- (۴) کاهش مالیات‌ها، ساده‌زیستی و رفتار مناسب با اقلیت‌های دینی و مذهبی موجب شد نام و نشان نیکی از او به جا بماند.

(تاریخ دوازدهم - درس ۲ و ۳ - نادرشاه افشار و آقامحمدخان قاجار)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

مشاوره نادرشاه و آقامحمدخان هر دو دارای نبوغ نظامی بودند و در صدد تأسیس حکومتی مقتدر بودند اما نادرشاه در اواخر عمر خود و آقامحمدخان به طور کامل در برخورد با اطرافیان بی‌رحم بودند و به همین دلیل به دست نزدیکان خود کشته شدند.

درس نامه ●●

نادرشاه افشار هنگامی که مشغول سرکوب شورشی در خراسان بود، با توطئه نزدیکان و سردارانش کشته شد. آقامحمدخان به عزم برچیدن حکومت جانشینان نادرشاه و دستیابی به غنائم او به خراسان رفت و برای برقرار کردن امنیت به قفقاز لشکر کشید و در همان زمان به دست چند تن از همراهانش به قتل رسید.

پاسخ تشریحی نادرشاه و آقامحمدخان هر دو توسط نزدیکان و همراهانشان کشته شدند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) مربوط به ناصرالدین شاه است.

۳) مربوط به امیرکبیر است.

۴) مربوط به کریم خان زند است.

تست و پاسخ ۱۰۳

کدام موارد درباره وضعیت ایران در دوره کریم خان زند درست است؟

الف) تحول چشمگیری در شعر فارسی رخ داد که محققان از آن به عنوان «نهضت بازگشت ادبی» یاد کرده‌اند.

ب) شیوه اداره ایالات و ولایات، شهرها و روستاها همانند دوران سلجوقیان است.

ج) به دلیل پرهیز از جنگ و لشکرکشی، آرامش و ثبات نسبی سیاسی فراهم شد.

د) جان التون انگلیسی قصد داشت با تأسیس نیروی دریایی، مرزهای آبی ایران را تقویت کند.

۲) «الف» - «ج»

۱) «الف» - «ب»

۴) «ج» - «د»

۳) «ب» - «ج»

(تاریخ دوازدهم - تاریخ ۳ - درس ۲ - ایران در دوره افشار و زند)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره حکومت نادر متمرکز بر امور نظامی و لشکرکشی بود، اما پرهیز کریم خان از جنگ موجب امنیت و آرامش نسبی در کشور به‌ویژه در شیراز شد.

درس نامه ●● کریم خان برخلاف نادر از ادامه لشکرکشی‌ها و جنگ برای در اختیار گرفتن سایر مناطق ایران دست کشید و فقط تعدادی از رقیبان و مدعیان حکومت را از میان برداشت. همین امر موجبات آرامش، رونق و آبادانی قلمرو او را فراهم کرد و موجب رونق علم و ادبیات و آموزش، اقتصاد، تجارت، کشاورزی، هنر و معماری شد.

پاسخ تشریحی عبارت‌های «الف» و «ج» از ویژگی‌های دوران کریم خان زند است.

الف) شعر و ادب فارسی در دوره زندیه تحول چشمگیری یافت که محققان از آن با عنوان «نهضت بازگشت ادبی» یاد کرده‌اند.

ج) دست کشیدن کریم خان از ادامه لشکرکشی‌ها موجبات آرامش را در قلمرو او فراهم کرد.

بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) شیوه اداره ایالات و ولایات در دوره زند همانند دوره صفویه بوده است.

د) نادرشاه، جان التون انگلیسی را برای تأسیس نیروی دریایی استخدام کرد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۱۰۴

- کدام مورد در خصوص قراردادهای بین‌المللی ایران در دوره قاجار درست است؟
- (الف) همه امتیازنامه‌ها و قراردادهای این دوره با کشورهای انگلیس، روسیه، عثمانی و اتریش منعقد شد.
- (ب) براساس قراردادهای پاریس و گلداسمیت به ترتیب افغانستان و مناطقی در سیستان و بلوچستان از ایران جدا شد.
- (ج) به واسطه دشمنی مشترک انگلستان با ایران و روسیه، بین دو کشور اخیر، عهدنامه‌ای منعقد شد که منجر به اتحاد سیاسی و نظامی کوتاه مدتی گردید.
- (د) جدا از مواجهه سیاسی - نظامی که به قرارداد صلح ارزنة‌الروم منجر شد، بین ایران و عثمانی همواره روابط بازرگانی و فرهنگی وجود داشت.
- (۱) «الف» - «ج» (۲) «الف» - «د» (۳) «ب» - «ج» (۴) «ب» - «د»

(تاریخ دوازدهم - درس ۳ - روابط خارجی ایران در دوره قاجار)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

روسیه	عهدنامه انگلستان عهدنامه ترکمانچای	جدا شدن ولایات گرجستان، داغستان، ارمنستان، نخجوان و اران از ایران
انگلستان	عهدنامه آخال ← سرزمین‌های شرق دریای کاسپی (خوارزم و ماوراءالنهر)	مجموعه مفصل معاهده پاریس ← جدایی افغانستان و هرات از ایران قرارداد گلداسمیت ← جدایی مناطقی از سیستان و بلوچستان
فرانسه	عهدنامه فین‌کنشتاین	
عثمانی	قراردادهای ارزنة‌الروم اول و دوم	

پاسخ تشریحی

عبارت‌های «ب» و «د» درباره قراردادهای دوره قاجار با دولت‌های خارجی درست است.

بررسی سایر عبارت‌ها:

- (الف) حکومت قاجار برای کاستن از نفوذ و دخالت‌های روسیه و انگلستان در امور ایران تلاش می‌کرد با کشورهای دیگر مانند آمریکا، اتریش، ایتالیا و بلژیک نیز ارتباط برقرار کند اما موفقیت چندانی کسب نکرد. ایران با فرانسه نیز معاهده امضا کرده است.
- (ج) در واقع بخشی از توضیح این گزینه درباره عهدنامه فین‌کنشتاین است. دشمنی انگلستان و فرانسه منجر به اتحاد کوتاه مدتی بین ایران و فرانسه شد.

تست و پاسخ ۱۰۵

کدام گزینه درباره وضعیت علم و آموزش در دوره قاجار درست است؟

- (۱) دارالفنون از مراکز آموزشی جدید بود که با هدف آموزش علوم نقلی و عقلی به دانشجویان ایران در داخل کشور تأسیس شد.
- (۲) میرزا حسن رشیدیه برای تأسیس مدرسه‌های جدید در شهرهای مختلف ایران برای دانش‌آموزانی که توانایی مالی و علاقه به ادامه تحصیل داشتند، تلاش کرد.
- (۳) دانش‌آموختگان مراکز آموزشی جدید که غالباً متناسب با فرهنگ اروپاییان ساخته شده بودند، در ترویج تفکر مشروطه‌خواهی نقش مؤثری داشتند.
- (۴) امیرکبیر قصد داشت همگام با فرستادن دانشجو به خارج، از طریق دارالفنون به آموزش افراد ماهر در داخل کشور بپردازد.

(تاریخ دوازدهم - درس ۴ - مراکز آموزشی جدید)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

پاسخ تشریحی دانش‌آموختگان مراکز علمی و آموزشی جدید نقش مؤثری در انتشار و ترویج افکار نو و به‌ویژه تفکر مشروطه‌خواهی و حکومت قانون داشتند. غالب مدارس تأسیس‌شده متناسب با فرهنگ اروپاییان ساخته شده بود و تفاوت‌های جدی با سبک تعلیم و تربیت اسلامی داشت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) دارالفنون با هدف آموزش علوم و فنون مختلف تأسیس شد. علوم نقلی و عقلی در مراکز آموزشی سنتی تعلیم داده می‌شد.
- ۲) هدف رشدیه از برپایی مراکز آموزشی جدید، فراهم آوردن شرایط برای سوادآموزی به فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه بود، نه صرفاً کسانی که توانایی مالی داشتند.
- ۳) امیرکبیر قصد داشت تا آموزش دانشجو در داخل کشور را جایگزین فرستادن دانشجو به خارج کند.

تست و پاسخ ۱۰۶

کدام مورد با وضعیت آلمان و ایتالیا در آستانه جنگ جهانی اول مطابقت دارد؟

- ۱) ایتالیا کشوری چندپاره بود در حالی که آلمان مدت‌ها پیش از آن تحت تأثیر اندیشه ملی‌گرایی متحد شده بود.
- ۲) ایتالیایی‌ها در ادامه حکومت امپراتوری روم کشوری یکپارچه داشتند اما آلمانی‌ها در اتحادیه‌ای موسوم به اتحادیه آلمانی متحد شدند.
- ۳) ایتالیا و آلمان تا اواسط قرن ۱۹م چندپاره و فاقد اتحاد بودند اما در این زمان تحت تأثیر اندیشه‌های ملی‌گرایی حکومتی ملی تشکیل دادند.
- ۴) مردم آلمان و ایتالیا از مدت‌ها پیش از قرن ۱۹م تحت تأثیر تفکر ملی‌گرایی زیر پرچم حکومتی یکپارچه و مستقل قرار گرفتند.

(تاریخ دوازدهم - درس ۶ - زمینه‌ها و علل جنگ جهانی اول)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره برای این‌که همیشه یادت بماند، بیشتر کشورهایی که توی جنگ جهانی اول شرکت داشتن، قبل از جنگ تأسیس شده بودن و بیشتر کشورهایی که توی جنگ جهانی دوم شرکت داشتن، قبل از جنگ حکومت دیکتاتوری تشکیل داده بودن.

درس نامه

در سده ۱۹م، دو جریان فکری ملی‌گرایی و آزادی‌خواهی در بسیاری از جوامع اروپایی زمینه‌ساز شکل‌گیری کشورها و دولت‌های ملی جدیدی شد. ایتالیایی‌ها، آلمانی‌ها، لهستانی‌ها، صرب‌ها و مجارها از جمله اقوامی بودند که تحت تأثیر اندیشه‌های ملی‌گرایی برای تأسیس حکومت ملی به پا خاستند.

پاسخ تشریحی تا حدود اواسط قرن ۱۹م ایتالیا کشوری چندپاره بود که بر هر قسمت آن خاندان‌های مختلف، پاپ‌ها و یا کشورهای همسایه حکومت می‌کردند. در نیمه دوم قرن ۱۹م، ملی‌گرایان ایتالیایی قیام کردند و موفق شدند ایتالیا را متحد کنند و تحت حاکمیت حکومت ملی و مستقلی درآوردند. آلمانی‌ها نیز همچون ایتالیایی‌ها تا میانه قرن ۱۹م فاقد حکومت یکپارچه بودند و سرزمین‌های آنان در اتحادیه ضعیفی موسوم به اتحادیه آلمانی در کنار هم قرار داشتند. ایالت پروس قدرتمندترین و بزرگ‌ترین ایالت‌های اتحادیه آلمانی پیشگام وحدت آلمان شد. ویلهلم یکم با کمک بیسمارک، سرزمین‌های در آلمان را متحد و در سال ۱۸۷۱م امپراتوری آلمان را تأسیس کرد.

تست و پاسخ ۱۰۷

کدام موارد از جمله اقداماتی است که در آغاز سلطنت رضاشاه به وقوع پیوسته است؟

الف) اقدام به تقویت ارتش و پلیس ایران

ب) انتقال مدرس از خواف به کاشمر

ج) اقدام انگلیس به تقویت اقتصاد آلمان

د) افتتاح مجلس مؤسسان

۴) «ج» - «د»

۳) «ب» - «د»

۲) «الف» - «ج»

۱) «الف» - «ب»

(تاریخ دوازدهم - درس ۷ - اصلاحات و اقدامات رضاشاه)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ تشریحی

عبارت‌های «الف» و «ج» از اقداماتی است که اوایل سلطنت رضاشاه انجام شده است.

الف) رضاشاه که خود نظامی بود و با کودتای نظامی بر سر کار آمده بود، بلافاصله پس از رسیدن به قدرت به گسترش و تقویت ارتش و پلیس پرداخت.

ج) هم‌زمان با آغاز سلطنت رضاشاه، انگلیسی‌ها تصمیم گرفتند که با تقویت کشور آلمان که هم‌چنان گرفتار مصائب جنگ جهانی اول بود، کمی از مشکلات اقتصادی آن‌ها را کم کنند و مانع از افتادن آلمانی‌ها به دام کمونیسم شوند.

بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) مدرس در سال ۱۳۰۷ به خوف تبعید شد و پس از چند سال، او را از کاشمر به خوف بردند.

د) در آذر ۱۳۰۴ مجلس مؤسسان با نطق رضاخان افتتاح شد و پس از شش روز بحث و گفت‌وگو رضاخان را به پادشاهی ایران انتخاب کرد؛ بنابراین افتتاح این مجلس پیش از به سلطنت رسیدن رضاشاه است.

دام تستی

اگره خواست نباشه که مجلس مؤسسان قبل از شروع سلطنت رضاشاه افتتاح شده تو دام ۴ میفتی!

تست و پاسخ ۱۰۸

کدام گزینه در خصوص اقدامات رهبران سیاسی جهان در نیمه اول قرن بیستم میلادی درست است؟

- ۱) هیتلر با سودای احیای دوباره امپراتوری روم باستان و تسلط بر دریای مدیترانه و شمال آفریقا به اتیوپی حمله کرد.
- ۲) موسولینی در عرصه خارجی به دنبال تسلط بر سرزمین‌های اروپای شرقی بود و به همین دلیل با آلمان پیمان عدم تجاوز را امضا کرد.
- ۳) هیتلر برنامه‌های اقتصادی و عمرانی گوناگونی از جمله طرح اشتراکی کردن مزارع کشاورزی را به اجرا درآورد و به رکود و بیکاری در آلمان خاتمه داد.
- ۴) استالین با هدف صنعتی کردن سریع کشور، برنامه‌ای مبتنی بر تولید کالاهای سرمایه‌ای و سلاح‌های جنگی به اجرا درآورد.

(تاریخ دوازدهم - درس ۸ - پیمان در آستانه جنگ جهانی دوم)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی

استالین، دبیر کل حزب کمونیست که پس از لنین بر سر کار آمد، با ارائه برنامه‌های مختلف اقتصادی و فرهنگی که از زمان لنین آغاز شده بود و اجرای برنامه‌های جدید، تغییر و تحول چشمگیری در شوروی ایجاد کرد. یکی از این برنامه‌ها طرح اشتراکی کردن مزارع کشاورزی بود که با اعمال قدرت و خشونت بسیار ادامه یافت. برنامه‌ای با هدف صنعتی کردن سریع کشور به اجرا درآورد. اساس این برنامه بر تولید کالاهای سرمایه‌ای و سلاح‌های جنگی استوار بود. حکومت استالین در بُعد خارجی به دنبال گسترش مرزها و تسلط بر اروپای شرقی بود. این کشور با آلمان پیمان عدم تجاوز را در سال ۱۹۳۹م امضا کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) در مورد موسولینی است.

۲) در مورد استالین است.

۳) بخش اول عبارت در مورد استالین است.

نکته اشتراکی کردن مزارع کشاورزی از مبانی کمونیسم است. در آستانه جنگ دوم، کمونیست‌ها در شوروی حکومت می‌کردند. آلمان

کشور کمونیستی نبود و نیست.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

تست و پاسخ ۱۰۹

کدام موارد درباره قرارداد الحاقی گس-گلشایان درست است؟

(الف) از آنجا که ضمیمه قرارداد نفتی ۱۳۱۲ش بود، محدوده جغرافیایی آن به میدان‌های نفتی شناخته‌شده جنوب کشور محدود شد.
(ب) نمایندگان مجلس در مخالفت با اعطای امتیاز نفت شمال به شوروی، قرارداد الحاقی را با هدف بازنگری موافقت‌نامه نفت شمال تدوین و امضا کردند.

(ج) به دلیل مخالفت معدودی از نمایندگان مجلس پانزدهم شورای اسلامی رأی‌گیری آن انجام نشد، اما به دلیل پشتیبانی مطبوعات از آن، در مجلس شانزدهم تصویب شد.

(د) معاهده نفتی جنوب را اندکی تعدیل می‌کرد اما به دلیل نادیده‌گرفتن حقوق مادی مردم ایران، اقلیتی از نمایندگان عضو جبهه ملی از تصویب آن جلوگیری کردند.

(۱) «الف» - «ب» (۲) «الف» - «د» (۳) «ب» - «ج» (۴) «ج» - «د»

(تاریخ دوازدهم - درس ۹ - زمینه‌های نوشتن ملی شدن نفت)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

قرارداد الحاقی گس-گلشایان ضمیمه قرارداد نفتی ۱۳۱۲ش بود که پس از انجام مذاکراتی میان نماینده دولت ایران و نماینده شرکت نفت ایران و انگلیس با هدف بازنگری در قرارداد نفت جنوب و تأمین منافع ایران، تدوین و امضا شد. این قرارداد معاهده نفتی ۱۳۱۲ش را اندکی تعدیل کرد اما باز هم تأمین‌کننده حقوق و منافع کشور نبود. به همین سبب معدودی از نمایندگان مجلس پانزدهم شورای ملی که مخالف قرارداد بودند، مانع رأی‌گیری درباره آن شدند. در مجلس شانزدهم نیز، اقلیتی از نمایندگان عضو جبهه ملی به رهبری دکتر مصدق از تصویب قرارداد جلوگیری کردند؛ زیرا این قرارداد علاوه بر نادیده‌گرفتن حقوق مادی مردم ایران، حاکمیت ملی و استقلال کشور را نیز نقض می‌کرد.

پاسخ تشریحی عبارت‌های «الف» و «د» درباره قرارداد الحاقی گس - گلشایان درست است.

(الف) محدوده جغرافیایی قرارداد ۱۳۱۲ش به میدان‌های نفتی شناخته‌شده جنوب کشور محدود گردید.

بررسی عبارت‌های نادرست:

(ب) نمایندگان مجلس در مخالفت با موافقت‌نامه امتیاز نفت شمال، دولت را مکلف کردند در موضوع نفت جنوب مذاکره کنند.

(ج) قرارداد الحاقی تصویب نشد، ضمن این‌که مطبوعات نیز از آن پشتیبانی نکردند.

تست و پاسخ ۱۱۰

کدام یک از حوادث دهه ۴۰ منجر به تغییر هدف مبارزه علیه رژیم پهلوی شد؟

(۱) تبعید امام خمینی به ترکیه پس از مخالفت با کاپیتولاسیون

(۲) واقعه مدرسه فیضیه قم و کشته‌شدن تعدادی از طلاب

(۳) حذف قید سوگند به قرآن در قانون انتخابات انجمن‌ها و اعتراض امام خمینی

(۴) قیام ۱۵ خرداد در اعتراض به دستگیری امام خمینی

(تاریخ دوازدهم - درس ۱۰ - قیام ۱۵ خرداد)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه رژیم پهلوی در واکنش به سخنرانی امام خمینی در مورد ارتباط حکومت پهلوی با اسرائیل در عاشورای سال ۱۳۴۲ش، امام خمینی را دستگیر و به تهران منتقل کرد. خبر دستگیری امام موجب برپاشدن اعتراضات زیادی در شهرهای مختلف شد که با خشونت و سرکوب رژیم مواجه شد. قیام ۱۵ خرداد به رقم سرکوب نتایج مهمی داشت.

پاسخ تشریحی یکی از نتایج قیام ۱۵ خرداد این بود که هدف مبارزه تغییر کرد و سرنوشتی رژیم پهلوی هدف نهایی مبارزان شد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۱۱۱

کدام مورد دربارهٔ رویدادهای تاریخ ایران در فاصلهٔ فروردین تا اسفند ۱۳۵۸ درست است؟

- ۱) سفارت آمریکا در تهران تسخیر شد و آمریکا با طراحی یک عملیات پیچیدهٔ نظامی اقدام به آزادسازی کارمندان بازداشت‌شده در سفارتش کرد.
- ۲) پس از همه‌پرسی قانون اساسی انتخابات مجلس شورای اسلامی و سپس انتخابات ریاست جمهوری اسلامی برگزار شد.
- ۳) تدوین قانون اساسی در تابستان آن سال، حدود یک سال قبل از طراحی کودتا توسط سازمان نقاب، توسط مجلس خبرگان آغاز شد.
- ۴) کودتای حزب توده با موفقیت سرکوب شد و اولین دورهٔ انتخابات مجلس خبرگان رهبری در آذرماه این سال برگزار شد.

پاسخ: گزینهٔ ۳

(تاریخ دوازدهم - درس ۱۱ - استقرار نظام جمهوری اسلامی - توطئه‌های دشمنان داخلی و خارجی)

پاسخ تشریحی مجلس خبرگان قانون اساسی از مرداد ۱۳۵۸ کار تدوین قانون اساسی جدید را آغاز کرد. پس از تدوین، قانون اساسی در آذر ۱۳۵۸ به همه‌پرسی گذاشته شد. در تیر ۱۳۵۹، تعدادی از افسران وابسته به رژیم موسوم به «سازمان نقاب» کودتای طراحی کردند. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) سفارت آمریکا در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ تسخیر شد. آمریکا در ۵ اردیبهشت ۱۳۵۹ نیروهای خود را برای آزادسازی گروگان‌ها در طیس پیاده کرد.
- ۲) قانون اساسی در آذر ۱۳۵۸ به همه‌پرسی گذاشته شد. پس از آن انتخابات ریاست جمهوری در بهمن ۱۳۵۸ و سپس انتخاب مجلس شورای اسلامی در اسفند ۱۳۵۸ برگزار شد.
- ۴) کودتای حزب توده در سال ۱۳۶۰ کشف شد و اولین دورهٔ انتخابات مجلس خبرگان رهبری آذر ۱۳۶۱ انجام شد.

تست و پاسخ ۱۱۲

کدام مورد دربارهٔ زمان وقوع رویدادهای زیر درست است؟

- الف) تأسیس بانک ملی
ب) اعدام شیخ فضل‌الله نوری
ج) استخدام مورگان شوستر برای اصلاح امور مالی
- ۱) «ب» و «ج» پس از «الف» روی داده است.
 - ۲) «ب» و «ج» قبل از «الف» روی داده است.
 - ۳) «ب» قبل از «الف» و «ج» پس از آن روی داده است.
 - ۴) «ج» قبل از «الف» و «ب» پس از آن روی داده است.

پاسخ: گزینهٔ ۱

(تاریخ دوازدهم - درس ۵ - مشروطه)

مشاوره این تیپ سؤال در کنکورهای اخیر رایج شده است و تنها روش پاسخ صحیح دادن، مطالعهٔ دقیق و مرور مطالب کتاب و حفظ کردن ترتیب زمانی وقایع است.

پاسخ تشریحی ترتیب زمانی وقوع رویدادها:

الف - ب - ج

بررسی عبارت‌ها:

الف) تأسیس بانک ملی از اقدامات دورهٔ اول مجلس شورای ملی است.

ب) اعدام شیخ فضل‌الله نوری پس از تعطیلی مجلس اول و پس از دورهٔ دوم مشروطه، اتفاق افتاد و از اقدامات مجلس فوق‌العاده‌ای بود که پس از فتح تهران تشکیل شد.

ج) استخدام مورگان شوستر آمریکایی برای اصلاح امور مالی از اقدامات دورهٔ دوم مجلس شورای ملی است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

تست و پاسخ ۱۱۳

کدام مورد دربارهٔ تقدم و تأخر رویدادهای زیر درست است؟

- الف) فتح پاریس توسط نیروهای آلمانی به رهبری هیتلر
 ب) اشغال بخش غربی آلمان توسط نیروهای انگلیسی و آمریکایی
 ج) تهاجم آلمان از غرب اروپا به سمت شرق اروپا
 د) تجاوز نظامی ایتالیا به کشور اتیوپی
- ۱) «د» متأخرترین رویداد نسبت به سایر رویدادها است.
 ۲) «ب» متأخرترین رویداد نسبت به سایر رویدادهاست.
 ۳) «الف» پس از «ج» روی داد.
 ۴) «ج» پس از «الف» و «ب» روی داد.

(تاریخ دوازدهم - درس ۱ - جنگ جهانی دوم)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره اگر سال دقیق رویدادها را هم ندانید، ولی ترتیب اتفاقات جنگ جهانی دوم را بدانید، می‌توانید پاسخ را انتخاب کنید.

پاسخ تشریحی

- «ب» متأخرترین رویداد نسبت به سایر رویدادهاست.
 بررسی ترتیب زمانی عبارت‌ها:
 الف ← در سال ۱۹۳۹ توسط ارتش نازی رخ داد.
 ب ← در سال ۱۹۴۵ و اواخر جنگ جهانی دوم رخ داد.
 ج ← مربوط به سال ۱۹۴۱ است.
 د ← موسولینی در سال ۱۹۳۵ دست به این اقدام زد.

نکته آلمان در شروع جنگ و دو سال اول جنگ پیروز میدان بود، اما در دو سال پایانی ورق برگشت و متفقین به موفقیت‌های پی‌درپی دست یافتند.

جغرافیای دوازدهم: کل کتاب

تست و پاسخ ۱۱۴

کدام یک از گزینه‌های زیر، کارکرد کشتی‌های باربری ذکر شده را به درستی بیان می‌کند؟

الف) کشتی‌های رو - رو (ب) کشتی‌های فله‌بر (ج) کشتی‌های کانتینری

- ۱) کشتی‌های (ب) و (ج) مهم‌ترین کشتی‌های باربری هستند که برخلاف کشتی‌های (الف) اندازه استاندارد و مشخصی دارند.
- ۲) کشتی‌های (الف) به عنوان تازه‌ترین تحول مهم در حمل‌ونقل دریایی، برخلاف کشتی‌های (ب) و (ج) خودروهایی صادراتی را از مبدأ به مقصد می‌رسانند.
- ۳) بعد از تحول کشتی‌های (ب) و (ج) در حمل‌ونقل دریایی، در هزینه بارگیری و جابه‌جایی برخلاف زمان بارگیری و جابه‌جایی صرفه‌جویی شد.
- ۴) قبل از تحول، از مخازن کشتی‌های (ب) برخلاف محفظه‌های کشتی‌های (ج) برای جابه‌جایی غلات استفاده می‌شد.

پاسخ: گزینه ۴

(بجغرافیای دوازدهم - درس ۳ - عمل و نقل آبی)

مشاوره مبحث کشتی‌ها توی درس سوم، یکی از مباحث تست‌خیز و به شدت کنکوری هست که به هر شکلی می‌شه از ش

سؤال داد و شما باید ویژگی‌ها و ابعاد انواع کشتی‌ها و به طور کل حمل‌ونقل دریایی رو بشناسی!

درس نامه ●● کشتی‌های فله‌بر و کانتینری مهم‌ترین انواع کشتی‌های باربری هستند. از کشتی‌های فله‌بر برای جابه‌جایی کالاهایی مانند نفت و گاز و مواد معدنی، مواد پتروشیمی و غلات استفاده می‌شود. این مواد را به صورت فله در مخازن یا تانکرهای کشتی قرار می‌دهند. دو تحول مهم در حمل‌ونقل دریایی رخ داده که هر دو در سرعت‌بخشیدن به این شیوه حمل‌ونقل مؤثر بودند:

- ۱) ابتدا تولید کشتی‌های رو - رو که تعداد زیادی وسیله نقلیه چرخ‌دار می‌توانند با بار به درون آن بروند که باعث کاهش هزینه جابه‌جایی و بارگیری می‌شود و همین‌طور کاربرد مهم این کشتی‌ها حمل خودروهایی صادراتی است.
- ۲) دومین تحول، تولید و گسترش کشتی‌های کانتینربر بود. کانتینرها با محفظه‌های خاص و برجسب‌هایی که روی آن مشخصات کالاهای درون آن نوشته شده، مدیریت و انبارداری را راحت‌تر می‌کنند و چون کانتینرها از نظر اندازه، استانداردهای مشخصی دارند، سرعت جابه‌جایی و تخلیه کالاها را افزایش می‌دهند.

پاسخ تشریحی قبل از تولید کشتی‌های کانتینری از مخازن کشتی‌های فله‌بر استفاده می‌شد که غلات جزء مواردی هستند که این کشتی‌ها

جابه‌جا می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) این کانتینرها هستند که اندازه مشخصی دارند.
- ۲) کشتی‌های رو - رو در اولین تحول مهم حمل‌ونقل دریایی تولید شدند، نه تازه‌ترین تحولات. در دومین تحول، کشتی‌های کانتینری تولید شدند.
- ۳) سرعت جابه‌جایی و تخلیه کالاها در هر دو تحول مانند هزینه‌ها کاهش یافت و کم‌تر شد.

تست و پاسخ ۱۱۵

کدام گزینه در خصوص «حمل‌ونقل» به درستی تدوین شده است؟

- ۱) طولانی‌ترین خط سریع‌السیر متعلق به کشور چین و طولانی‌ترین شبکه ریلی تندرو متعلق به ایالات متحده آمریکا است.
- ۲) انتقال گاز از ترکمنستان به افغانستان از طریق خطوط لوله در ایران منبع درآمد مهمی برای کشور ما محسوب می‌شود.
- ۳) لوله‌ها در حمل‌ونقل لوله‌ای عمدتاً از فولاد ساخته شده‌اند و باید از زیرزمین یا بستر دریا عبور کنند.
- ۴) ایران طولانی‌ترین خطوط لوله اصلی (فشار قوی) گاز و نفت را در میان کشورهای عضو اوپک دارد.

پاسخ: گزینه ۴

(بجغرافیای دوازدهم - درس ۳ - عمل و نقل آبی، ریلی و لوله‌ای)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

درس نامه ●● معمولاً سیالات، یعنی مایعات و گازها، از طریق خطوط لوله از مکانی به مکان دیگر فرستاده می‌شوند. یکی از کاربردهای مهم این روش، انتقال نفت خام و فراورده‌های نفتی، گازی و مواد پتروشیمی است. لوله‌های نفتی عمدتاً از فولاد ساخته شده‌اند و ممکن است در زیر زمین کار گذاشته شود یا از روی زمین و یا حتی بستر دریا عبور کنند.

کشور ما قابلیت ایجاد خطوط لوله ترانزیت برای ارسال فراورده‌ها از کشوری به کشور دیگر را داراست. برای مثال، انتقال گاز از ترکمنستان به افغانستان از طریق خطوط لوله در ایران می‌تواند منبع درآمد برای کشور ما محسوب شود.

امروزه ایران با در اختیار داشتن بیش از ۱۴۰۰۰ کیلومتر خط لوله نفت و حدود ۳۸۰۰۰ کیلومتر خطوط لوله اصلی (فشار قوی) گاز طولانی‌ترین خط لوله نفت و گاز را در میان کشورهای عضو اوپک دارد.

پاسخ تشریحی

- ۱ فقط طولانی‌ترین شبکه ریلی متعلق به ایالات متحده آمریکا است.
- ۲ در حال حاضر، انتقال گاز از ترکمنستان به افغانستان از طریق خط لوله در ایران صورت نمی‌گیرد و اگر این اتفاق بیفتد درآمد مهمی برای ایران محسوب می‌شود.
- ۳ لوله‌های نفتی عمدتاً از فولاد هستند و می‌توانند از روی زمین هم عبور کنند.

تست و پاسخ ۱۱۶

در کدام گزینه هر سه عامل جزء عوامل مؤثر در وقوع سیل و تشدید آن به شمار می‌رود؟

<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">ساختن دیواره‌های سیمانی در کناره رودها</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">احداث سازه‌های نامناسب در مسیر رودها</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">حوضه آبخیز کشیده‌تر</div>	(۲)	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">حجم زیاد بارش در مدت زمان زیاد</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">شکسته شدن سدها</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">حوضه آبخیز گرد و پرشیب‌تر</div>	(۱)
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">طولانی بودن مدت بارش</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">ساختن پل‌هایی با دهانه تنگ</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">حوضه آبخیز گرد</div>	(۴)	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">حجم زیاد بارش در زمان کم</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">سنگین کردن کناره‌های رود</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">عوامل تشدیدکننده سرعت رواناب</div>	(۳)

(بفرمایید دوازدهم - درس ۵ - عوامل مؤثر در وقوع سیل)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه ●● عوامل مؤثر در وقوع سیل و تشدید آن:

- ۱ شدت و مدت بارش: حجم بارش زیاد در مدت زمان کم.
- ۲ شکسته شدن سدها: شکسته شدن سد به علل مختلفی مثل مقاوم نبودن سازه سد یا زمین لرزه.
- ۳ ویژگی‌های طبیعی حوضه رود: هر چه حوضه آبخیز گردتر و پرشیب‌تر باشد، احتمال وقوع سیل و شدت آن بیشتر می‌شود.
- ۴ دخالت‌های انسانی: مثل احداث بناها در محل‌های نامناسب، ساختن پل‌ها با دهانه تنگ، ریختن زباله‌های شهری یا نخاله‌های ساختمانی، از بین بردن پوشش گیاهی، بوته‌کشی یا چرای بی‌رویه دام‌ها در حوضه آبخیز.

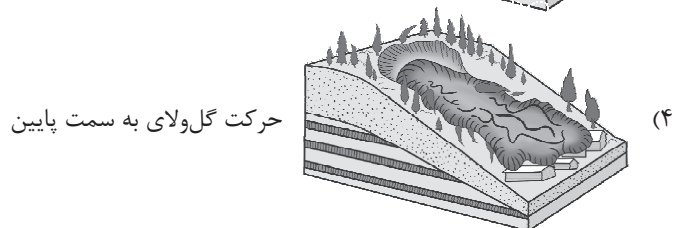
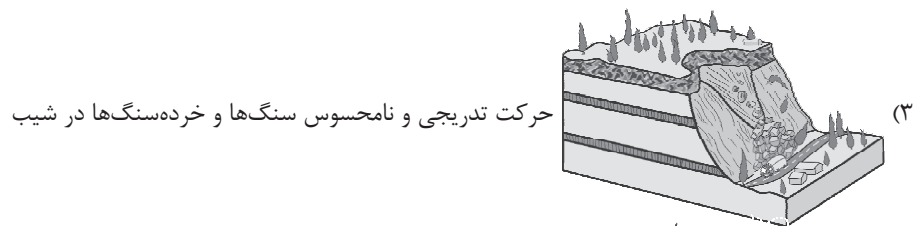
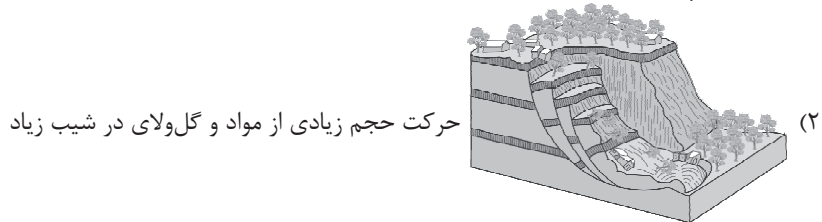
پاسخ تشریحی: زمان ذکر شده برای بارش در (۱)، حوضه آبخیز کشیده در (۲) و طولانی بودن مدت بارش در (۴) صحیح نیست.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۱۱۷

ویژگی‌های کدام یک از حرکات دامنه‌ای به صورت صحیح در مقابل تصویر آن قرار نگرفته است؟

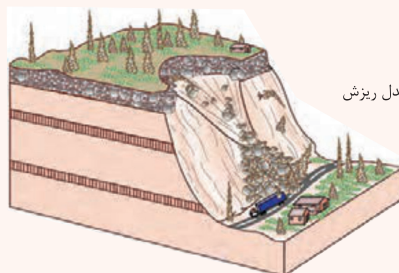
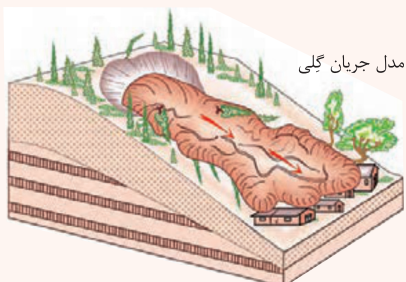
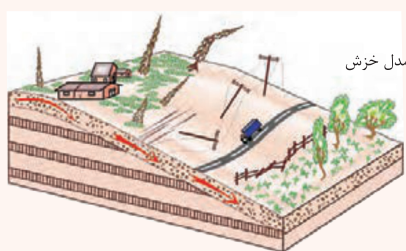
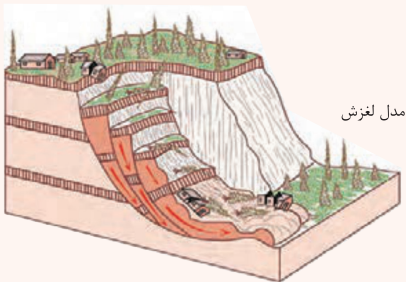
آزمون پانزدهم حضوری

دوازدهم انسانی

(پغرافیای دوازدهم - درس ۵ - زمین لغزش)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

پاسخ تشریحی در ۳ سقوط سنگ‌ها از پرتگاه یا دامنه پرشیب صحیح است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

تست و پاسخ ۱۱۸

کدام گزینه با عبارت زیر مطابقت ندارد؟

«سامانه موقعیت‌یاب جهانی یا جی. پی. اس به طور شبانه‌روزی سیگنال‌های حاوی اطلاعات را به زمین می‌فرستد.»

(۱) در کل متشکل از ۲۴ ماهواره است که این ماهواره‌ها در مدار دقیقی در طول شبانه‌روز زمین را دور می‌زنند.

(۲) ابتدا برای اهداف نظامی ساخته شد و حال برای مسیریابی هم از آن استفاده می‌شود.

(۳) در این سامانه، سیگنال‌هایی که ماهواره‌ها می‌فرستند توسط Global Positioning System دریافت می‌شود.

(۴) دستگاه‌های گیرنده دستی دقت بسیار زیادی دارند و از قابلیت‌های آن‌ها، نمایش طول و عرض جغرافیایی مکان‌ها است.

پاسخ: گزینه ۱

(جغرافیای دوازدهم - فنون و مهارت‌های جغرافیایی ۲ - سامانه موقعیت‌یاب جهانی)

درس نامه ●● سامانه موقعیت‌یاب جهانی یا Global Positioning System که مخفف آن GPS می‌باشد، متشکل از حداقل ۲۴ ماهواره و یک دستگاه گیرنده جی. پی. اس است. سامانه جی پی اس که متخصصان در ایالات متحده آمریکا آن را طراحی کرده و در فضا قرار داده‌اند، ابتدا برای مقاصد نظامی تولید شد، اما از سال ۱۹۸۰ میلادی، بخشی از این سامانه به طور رایگان در اختیار عموم مردم جهان قرار گرفته است. مهم‌ترین کاربرد همه آن‌ها تعیین موقعیت جغرافیایی و طول، عرض و ارتفاع مکان‌ها و زمان مورد نظر است. همین‌طور از آن برای مسیریابی، نقشه‌برداری، طرح‌های عمرانی، کوهنوردی، عملیات امداد و نجات در حوادث مختلف مانند زمین‌لرزه و سیل، ردیابی و کنترل ترافیک استفاده می‌شود.

پاسخ تشریحی ۱ تعداد ماهواره‌ها را مجموعاً ۲۴ عدد آورده در حالی که تعداد آن‌ها به صورت حداقلی این‌طور است و سایر گزینه‌ها صحیح‌اند.

تست و پاسخ ۱۱۹

کدام گزینه شامل مناطقی که احتمال وقوع پدیده ذکر شده زیر در آن زیاد است، نمی‌شود؟

«جنبش ناگهانی و کوتاه‌مدت پوسته زمین»

(۱) جایی که پوسته تشکیل‌دهنده قاره آسیا - اروپا به پوسته تشکیل‌دهنده قاره آفریقا و هند برخورد می‌کند.

(۲) گسل‌هایی که در زیر پوشش رسوبی زیرین مدفون شده‌اند و قسمت‌هایی از آن‌ها در سطح زمین دیده نمی‌شود.

(۳) جایی که پوسته بستر اقیانوس اطلس در حال بازشدن و گسترش است.

(۴) محلی که در آن همگرایی صفحات عربستان و اقیانوس هند - اوراسیا دیده می‌شود.

پاسخ: گزینه ۲

(جغرافیای دوازدهم - درس ۵ - زمین‌لرزه)

درس نامه ●● مناطق لرزه‌خیز:

● کمربند کوهستانی آلپ - هیمالیا، جایی که پوسته تشکیل‌دهنده قاره آسیا - اروپا به پوسته تشکیل‌دهنده قاره آفریقا و هند برخورد می‌کند.

● کمربند اطراف اقیانوس آرام، محلی که پوسته کف اقیانوس آرام به پوسته قاره آسیا - اروپا، آمریکای جنوبی، استرالیا و آمریکای شمالی برخورد می‌کند.

● کمربند میانی اقیانوس اطلس، جایی که پوسته بستر اقیانوس اطلس در حال بازشدن و گسترش است.

● ایران در مرکز کمربند زمین‌لرزه آلپ - هیمالیا قرار دارد. همگرایی صفحات عربستان و اقیانوس هند - اوراسیا موجب چین‌خوردگی و شکستگی بالای سرزمین ایران شده و در نهایت، علت اصلی لرزه‌خیزی آن منطقه است.

● گسل‌های پنهان، گسل‌هایی هستند که در زیر پوشش رسوبی سطحی مدفون شده‌اند و در سطح زمین دیده نمی‌شوند. این گسل‌ها نیز استعداد لرزه‌خیزی دارند.

پاسخ تشریحی ۲ در تعریف گسل پنهان به درستی ذکر نشده و سایر گزینه‌ها صحیح هستند.

تست و پاسخ ۱۲۰

کدام یک از گزینه‌های زیر با ویژگی‌های مادرشهر مطابقت دارد؟

- ۱) در ایران مادرشهر معادل واژه مگاسیتی است و بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت دارد.
- ۲) در ایران مادرشهر همان کلان‌شهر است و بیش از ۱ میلیون نفر جمعیت دارد.
- ۳) در جهان، مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی است و بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت دارد.
- ۴) در جهان، مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی است و بیش از ۱ میلیون نفر جمعیت دارد.

پاسخ: گزینه ۲

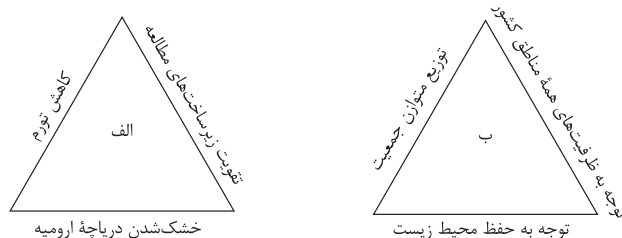
(یغرافیای دوازدهم - درس ۱ - از مادرشهر تا زئیر کلان‌شهرها)

درس نامه ●● برای حداقل جمعیت مادرشهر، ارقام مختلفی را ذکر کرده‌اند و در این مورد توافقی وجود ندارد. معمولاً به مادرشهر، کلان‌شهر نیز گفته می‌شود و برخی نیز معتقدند کلان‌شهر ترجمه و معادل واژه مگاسیتی است و به شهرهایی با بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت اطلاق می‌شود. در کشور ایران طبق مصوبه شورای عالی معماری و شهرسازی، به مادرشهرهایی که بیش از ۱ میلیون نفر جمعیت داشته باشند، کلان‌شهر گفته می‌شود؛ مانند تهران، مشهد، اصفهان، کرج، قم و ...
در برخی از بخش‌های جهان، در نتیجه گسترش فوق‌العاده زیاد دو یا چند مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل‌ونقل، زنجیره‌ای از مادرشهرها یا کلان‌شهرها پدید آمده‌اند که به آن‌ها مگالاپلیس گفته می‌شود.

پاسخ تشریحی ۱) درباره ایران صدق نمی‌کند. ۲) درباره مگالاپلیس صدق می‌کند. ۳) همه مادرشهرها در امتداد مسیرهای ارتباطی نیستند.

تست و پاسخ ۱۲۱

هر کدام از عبارات زیر به ترتیب در ارتباط با کدام یک از موارد «الف» و «ب» است؟

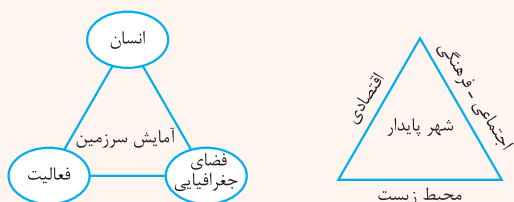

- جلوگیری از تمرکز ثروت در برخی مناطق و فقر و محرومیت در برخی مناطق دیگر
 - دفاع از منابع و سرمایه‌های سرزمین در مقابل دشمنان
 - رفع نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان بدون به خطر افتادن منافع نسل بعد
 - توجه به همه جنبه‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، دفاعی و محیطی کشور به طور هماهنگ
- ۱) «ب» - «الف» - «ب» - «ب»
۲) «الف» - «ب» - «الف» - «ب»
۳) «الف» - «الف» - «الف» - «ب»
۴) «ب» - «ب» - «الف» - «ب»

پاسخ: گزینه ۴

(یغرافیای دوازدهم - درس ۲ - مدیریت شهرها، برنامه آمایش سرزمین)

درس نامه ●●

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های همه مناطق و استان‌های کشور	ویژگی‌های عمده برنامه آمایش سرزمین
توجه به همه ابعاد توسعه	
توجه به عدالت در توسعه	
توزیع متوازن جمعیت	
توجه به نیازهای حال و آینده	
توجه به حفظ محیط زیست	
توجه به آمایش دفاعی	

شهر پایدار، شهری است که در آن نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان به طور مناسب و عادلانه برطرف می‌شود؛ بدون این که منافع نسل‌های آینده به خطر بیفتد و شهر و فعالیت‌های شهری کم‌ترین تأثیر نامطلوب را بر محیط زیست دارد.

آمایش سرزمین عبارت است از: سامان‌دادن و نظم‌بخشیدن به فضاها و جغرافیایی و توزیع متوازن، متعادل و منطقی جمعیت، فعالیت‌ها و تجهیزات و امکانات در سطح سرزمین.

پاسخ تشریحی مثلث الف: شهر پایدار

مثلث ب: آمایش سرزمین

موارد اول، دوم و چهارم مربوط به برنامه آمایش سرزمین و مورد سوم مربوط به شهر پایدار است.

تست و پاسخ ۱۳۲

کدام یک از گزینه‌های زیر با عبارت ذکر شده مطابقت ندارد؟

«مجموعه‌ای از سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای رایانه‌ای که امکان جمع‌آوری، ذخیره، پردازش و تجزیه و تحلیل اطلاعات، نمایش اشکال مختلف داده‌ها و اطلاعات جغرافیایی را فراهم می‌آورد.»

(۱) قابلیت دسته‌بندی و برقراری ارتباط منطقی و ریاضی بین انواع اطلاعات را دارد.

(۲) اطلاعات به صورت لایه‌لایه در نرم‌افزار قرار می‌گیرند و این سامانه در واقع نقشه‌های هوشمند است.

(۳) امروزه از این سامانه در ناوبری هواپیماها استفاده می‌شود.

(۴) به وسیله GIS می‌توان مکان‌یابی انجام داد.

پاسخ: گزینه ۳

(مغرافیای دوازدهم - فنون و مهارت‌های جغرافیایی (۱) - GIS)

درس نامه •• قابلیت‌های GIS

سامانه اطلاعات جغرافیایی قابلیت دسته‌بندی و برقراری ارتباط منطقی و ریاضی بین انواع اطلاعات را دارد.

امکان به‌روزکردن اطلاعات در همه بخش‌ها وجود دارد. با GIS می‌توان مکان‌یابی کرد.

GIS توانایی محاسبات آماری و ریاضی را دارد. داده‌ها و اطلاعات جمع‌آوری می‌شوند و به صورت لایه‌لایه در نرم‌افزار قرار می‌گیرند. با

استفاده از نقشه‌های GIS که در واقع نقشه‌های هوشمندند، می‌توانیم هر لایه از اطلاعات را که بخواهیم بازیابی و مشاهده کنیم.

پاسخ تشریحی به جز ۳ که مربوط به جی.پی.اس است، بقیه گزینه‌ها با عبارت ذکر شده مطابقت دارند.

تست و پاسخ ۱۳۳

با توجه به برنامه‌ریزی برای حمل‌ونقل بهینه، کدام مورد به درستی تدوین شده است؟

(۱) در حمل‌ونقل چندوجهی، برخلاف هزینه، زمان حمل‌ونقل را می‌توان به طور مؤثری کاهش داد.

(۲) قیمت انرژی مصرف‌شده در یک شیوه حمل‌ونقل با هزینه حمل‌ونقل رابطه عکس دارد.

(۳) هر چه تعداد نقاط قرارگرفته بر سر راه بیشتر باشد، دسترسی به یک مکان مطلوب‌تر است.

(۴) میزان و نوع تقاضا در مدیریت حمل‌ونقل به معنای هماهنگ‌کردن میزان تقاضا با درجه اولویت‌هاست.

پاسخ: گزینه ۴

(مغرافیای دوازدهم - درس ۴ - مدیریت حمل‌ونقل)

درس نامه ●●

مدیریت حمل و نقل عبارت است کلیه فعالیت‌های برنامه‌ریزی و اجرایی با هدف بهینه‌کردن سامانه‌های حمل و نقل. در مدیریت حمل و نقل باید به میزان و نوع تقاضا توجه کرد. برای مثال، ناحیه‌ای که در آن جمعیت زیادی نیاز به جابه‌جایی دارند یا رساندن خدمات آموزشی و بهداشتی به آن‌ها ضروری است، نسبت به نواحی‌ای که تقاضای حمل و نقل فصلی یا موقتی دارند در اولویت قرار می‌گیرند.

پاسخ تشریحی هر چه میزان تقاضا و ضرورت آن بیشتر باشد، در اولویت بالاتری قرار می‌گیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) در حمل و نقل چندوجهی هم هزینه و هم زمان، کاهش می‌یابد.
- ۲) قیمت انرژی مصرف‌شده با هزینه حمل و نقل رابطه‌ی موازی دارد. هر چه قیمت انرژی مصرف‌شده بیشتر باشد، هزینه حمل بیشتر می‌شود.
- ۳) تعداد نقاط بیشتر یعنی تراکم رفت و آمد و تأخیر زمانی بیشتر، بنابراین مطلوب‌تر نیست.

تست و پاسخ ۱۲۴

کدام مورد از اقدامات بعد از وقوع زمین‌لغزش است؟

- ۱) ساماندهی شبکه زهکشی سطح توده لغزشی
- ۲) انجام مطالعات خاک‌شناسی و پایداری زمین در سطوح شیب‌دار
- ۳) خارج شدن از مسیر لغزش و جریان گل‌ولای
- ۴) انجام کارهای ایمن‌سازی مانند مقاوم‌سازی لوله‌های انتقال انرژی

(پغرافیای دوازدهم - درس ۶ - مدیریت زمین‌لغزش، مدیریت سیل)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه ●● اقدامات بعد از وقوع زمین‌لغزش

- تعمیر و بازسازی منطقه به ویژه در صورت تخریب تأسیسات زیربنایی، مثل خطوط آب، برق و گاز.
- شبکه زهکشی سطح توده لغزشی ساماندهی شود؛ به طوری که نفوذپذیری آن کاهش یابد. در صورت اصلاح و مرمت شبکه زهکشی سطح لغزش، آب باران کم‌تر نفوذ می‌کند و به سرعت تخلیه می‌شود.
- برای پیشگیری از خطرات آتی، لازم است استعداد لغزش مجدد ارزیابی شود.

اقدامات قبل از وقوع زمین‌لغزش

- برای ساختمان‌سازی از شیب‌های تند، لبه‌های پرتگاهی، کناره‌های پرشیب رودها و دامنه‌های پرشیب دره‌ها پرهیز کرد.
- قبل از ساخت‌وساز در سطوح شیب‌دار، مطالعات خاک‌شناسی و پایداری زمین انجام پذیرد.
- کارهای ایمن‌سازی و مقاوم‌سازی لوله‌های انتقال انرژی، پایدارسازی سطوح شیب‌دار و نظایر آن انجام شود.

اقدامات حین وقوع زمین‌لغزش

- باید به سرعت از مسیر لغزش و جریان گل‌ولای خارج شد.
- به سازمان‌های امداد و نجات اطلاع داد و به کسانی که برای ترک محل به کمک نیاز دارند، امدادسانی کرد.

پاسخ تشریحی ۳) مربوط به اقدامات حین زمین‌لغزش و بقیه گزینه‌ها اقدامات پیش از وقوع زمین‌لغزش هستند.

تست و پاسخ ۱۲۵

کدام گزینه از موارد استفاده از «تصاویر ماهواره‌ای در مطالعه و پیش‌بینی مخاطرات طبیعی» نیست؟

- ۱) با آن می‌توانیم جابه‌جایی مواد سطح دامنه‌ها و حرکت توده‌های زمین‌لغزش را به طور دقیق در حد سانتی‌متر اندازه‌گیری کنیم.
- ۲) تصاویر حرارتی ماهواره‌ای می‌توانند تغییرات دمایی را در اطراف خطوط گسل ثبت کنند و هشدارهای لازم را بدهند.
- ۳) می‌توانیم دستورالعمل‌های دقیقی برای تعیین حریم فعالیت‌های انسانی و مرز استقرار سکونت‌گاه‌ها در اطراف رودخانه‌ها تدوین کنیم.
- ۴) می‌توانیم جهت حرکت سامانه‌های باران‌زا و زمان دقیق رسیدن آن‌ها به هر منطقه را حداقل چند ماه قبل پیش‌بینی کنیم.

(پغرافیای دوازدهم - فنون و مهارت‌های پغرافیایی (۳) - استفاده از سنسور از دور در مطالعات مخاطرات طبیعی)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

درس نامه ●● به کمک آن‌ها می‌توانیم جابه‌جایی مواد سطح دامنه‌ها و حرکت توده‌های زمین‌لغزش را به طور دقیق، یعنی در حد سانتی‌متر، اندازه‌گیری کنیم. این تصاویر در سایر زمینه‌ها مانند مخاطرهٔ فرونشست، سیل و زمین‌لرزه نیز کاربرد دارند. از طریق تصاویر ما می‌توانیم جهت حرکت سامانه‌های باران‌زا و زمان دقیق رسیدن آن‌ها به هر منطقه را حداقل چند روز قبل پیش‌بینی کنیم، سپس با استفاده از تصاویر ماهواره‌های منابع زمینی حدود سیل‌گیر رودخانه‌ها را تعیین کنیم. همچنین از طریق تصاویری که سنجندهٔ ماهواره‌ای تهیه کرده است، می‌توانیم دستورالعمل‌های دقیقی برای تعیین حریم فعالیت‌های انسانی و مرز استقرار سکونتگاه‌ها در اطراف رودخانه‌ها تدوین کنیم. تصاویر حرارتی ماهواره‌ای می‌توانند این تغییرات دمایی را در اطراف خطوط گسل ثبت کنند و هشدارهای لازم را بدهند.

پاسخ تشریحی مدت‌زمان پیش‌بینی به جای چند ماه قبل، در واقع چند روز قبل است.

آزمون پانزدهم حضوری

دوازدهم انسانی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

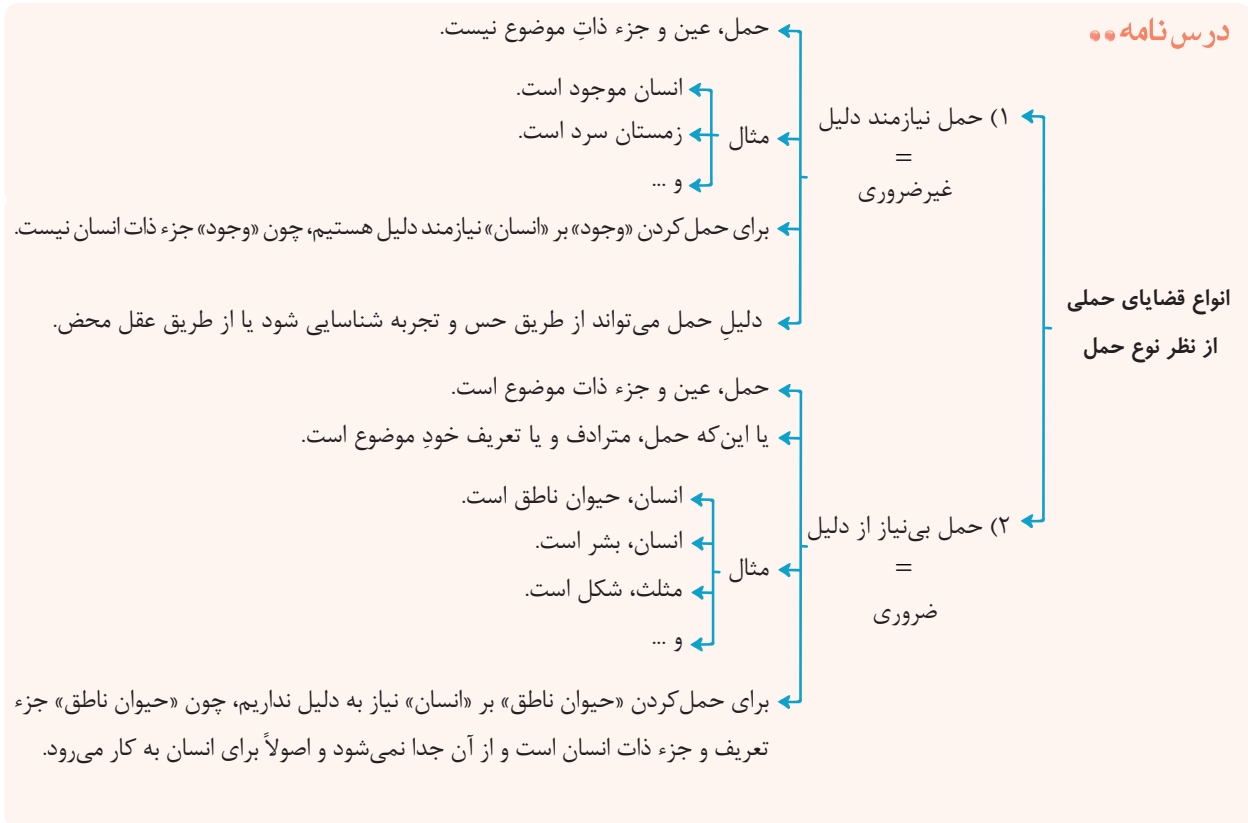
فلسفه و منطق دوازدهم: کل کتاب

تست و پاسخ ۱۲۶

- در کدام مورد، با جابه‌جایی موضوع و محمول قضیه، یک حمل نیازمند به دلیل به دست خواهد آمد؟
- (۱) مربع، چهارضلعی است.
 - (۲) انسان، بشر است.
 - (۳) گیاه، درخت است.
 - (۴) علم، تصور است.

(فلسفه دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

آزمون پانزدهم حضوری

دوازدهم انسانی

پاسخ تشریحی چهارضلعی، می‌تواند مربع، مستطیل یا ... باشد؛ بنابراین «چهارضلعی مربع است»، نیازمند دلیل است. چهارضلعی بودن، ذاتی مربع است، اما مربع بودن، ذاتی چهارضلعی نیست.
بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) حمل انسان بر بشر، حمل ذات بر ذات است پس به دلیل نیاز ندارد.
- ۳) گیاه بودن، ذاتی درخت است؛ پس حمل گیاه بر درخت بی‌نیاز از دلیل است.
- ۴) تصور، قسمتی از علم است؛ پس علم بودن، ذاتی تصور است و حمل علم بر تصور بی‌نیاز از دلیل است.

تست و پاسخ ۱۲۷

اگر بخواهیم نشانه‌ای را برای پذیرش قدم اول درک هستی و چیستی بیان کنیم، کدام گزینه یاری‌رسان ما خواهد بود؟

- (۱) پذیرش واقعیت مستقل از ذهن
- (۲) مشاهده امور واقعی با دو جنبه وجود و ماهیت
- (۳) برطرف کردن نیازها به وسیله واقعیت‌ها
- (۴) عدم مغایرت خارجی وجود و ماهیت

(فلسفه دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه ●●

ما می‌دانیم که در اطراف ما چیزهایی واقعی هست که برحسب نیاز از آن‌ها استفاده می‌کنیم تا نیازمان را برطرف سازیم.

گشنه شویم، به سراغ غذا می‌رویم ← چون می‌دانیم غذا هست.
 مثال تشنه شویم، به سراغ آب می‌رویم ← چون می‌دانیم آب هست.
 و ...

قدم نخست برای شناخت چیستی و هستی

آن چه که پیرامون ما وجود دارد، امور واقعی است، نه امور تخیلی.

انسان‌ها می‌دانند که اشیا و موجوداتی پیرامون آن‌ها وجود دارند که می‌توان به آن‌ها علم پیدا کرد.

واقعیت مستقل از ذهن وجود دارد \neq سوفیست‌ها
 واقعیت مستقل از ذهن موجب اعمال و رفتار ما می‌شود و منجر به استفاده از اشیای پیرامون می‌شود.

آن چه در جهان منشأ اثر است، همان وجود یا واقعیت می‌باشد.

پاسخ تشریحی قدم اول درک هستی و چیستی پذیرش واقعیت‌های مستقل از ذهن است، اما نشانه آن، این است که با استفاده از آن واقعیت‌های مستقل از ذهن، انسان می‌تواند نیازهایش را برطرف کند.

تست و پاسخ ۱۲۸

کدام گزینه با تغییر نسبت قضیه از نظر مواد قضایا، شبیه قضیه «شاعر انسان است.» می‌شود؟

- (۱) عدد هشت زوج نیست.
 (۲) مثلث‌ها قائم‌الزاویه هستند.
 (۳) انسان ناطق است.
 (۴) فیلسوفان اروپایی تجربه‌گرا هستند.

(فلسفه دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه ●●

نسبت‌های سه‌گانه میان قضایا، همان جهات قضایا یا مواد قضایا هستند.
 در این قضایا، محمول، ذاتی موضوع خود می‌باشد.
 محمول برای موضوع خود، «ضروری» و «واجب» است.

رابطه ضروری در نسبت‌های سه‌گانه میان قضایا

مثلاً، شکلی سه‌ضلعی است.
 جانور، جاندار است.
 دوزنقه، شکل است.
 مثال انسان، جسم است.
 اسب، جاندار است.
 خدا، غنی است.

مجموع دو ضلع مثلث، بزرگ‌تر از ضلع سوم است.

چند نکته ← حمل‌های بی‌نیاز از دلیل، حتماً ضروری هستند.
 برخی از حمل‌های نیازمند دلیل ضروری هستند، مثل اوصاف خدا.
 حمل‌های مرتبط با خدا، ضروری است، اما نیازمند دلیل است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

آزمون پانزدهم حضوری

دوازدهم انسانی

پاسخ تشریحی اگر نسبت قضیه در قضایایی که رابطه وجوبی دارند تغییر کند (یعنی از موجه به سالبه یا از سالبه به موجه تغییر یابد)، رابطه قضیه از وجوبی به امتناعی تبدیل می شود و اگر رابطه قضیه، امتناعی باشد با تغییر نسبت، رابطه قضیه وجوبی می گردد. در (۱) چون رابطه قضیه، امتناعی است با تغییر نسبت به رابطه وجوبی تبدیل می شود که مانند قضیه «شاعر انسان است» می شود. بررسی سایر گزینه ها:

(۲) رابطه امکانی دارد و با تغییر نسبت امکانی باقی می ماند. (۳) رابطه وجوبی دارد و با تغییر نسبت امتناعی خواهد شد. (۴) رابطه امکانی دارد و با تغییر نسبت امکانی باقی خواهد ماند.

نکته اما در قضایای امکانی با تغییر نسبت، رابطه قضیه تغییری نمی کند و امکانی باقی خواهد ماند.

تست و پاسخ ۱۲۹

کدام عبارت درست است؟

- (۱) فلاسفه ای که علیت را پذیرفته اند، سنخیت را نیز اصلی عقلی می دانند.
- (۲) هیوم با بیان نظریه تداعی، در صدد توضیح دادن روند تجربی شناخت علیت است.
- (۳) دیدگاه دکارت و فلاسفه مسلمان در مورد نحوه شناخت مصادیق علیت، یکسان است.
- (۴) اصل علیت و اصل ضرورت را می توان با تعبیر جدایی ناپذیر بودن علت و معلول بیان کرد.

(فلسفه دوازدهم - درس ۳)

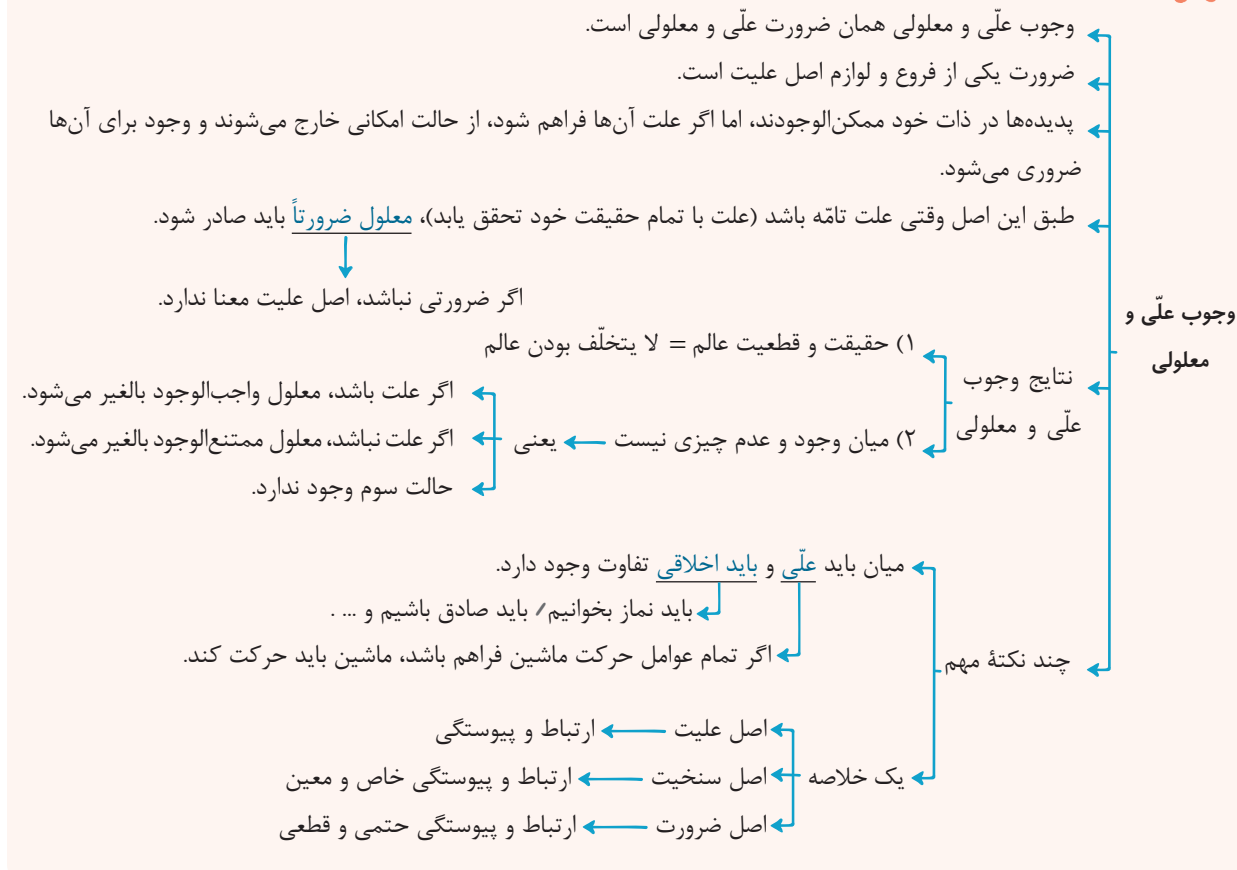
پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

درس نامه

پاسخ تشریحی براساس اصل علیت، اگر معلول هست، حتماً علت هم هست و براساس اصل ضرورت، اگر علت هست، حتماً معلول نیز هست.

این دو مطلب، در جدایی‌ناپذیر بودن علت و معلول از یکدیگر درج شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) فیلسوفان تجربه‌گرا چنین نظری ندارند.

۲) هیوم علیت را برای انسان قابل شناخت نمی‌داند.

۳) دکارت، کلاً راه آن را تجربه می‌داند، اما فلاسفه مسلمان، در عالم طبیعت این نظر را دارند.

نکته اگر اصل وجوب علی و معلولی را نپذیریم، علیت بی‌معنا می‌شود.

تست و پاسخ ۱۳۰

در صورت تجربی دانستن اصل سنخیت، کدام گزینه درست است؟

(۱) آب در صد درجه سانتی‌گراد به جوش می‌آید.

(۲) قطع درختان جنگل‌ها باعث جاری شدن سیلاب‌ها می‌شود.

(۳) ممکن است آهن و مس در اثر حرارت زیاد منبسط نشوند یا حتی منقبض شوند.

(۴) مراقبت برای بیمار نشدن هزینه اقتصادی کم‌تری نسبت به درمان بیماری خواهد داشت.

پاسخ: گزینه ۳

(فلسفه دوازدهم - درس ۳)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

درس نامه ●●

- ← سنخیت، یکی از فروع و لوازم اصل علیت است.
- ← هر علت خاص، معلول خاص خود را دارد.
- ← طبق سنخیت هر معلول خاص، علت خاص خود را دارد.
- ← میان علت و معلول تناسب وجود دارد.
- ← غذا، علتی برای رفع گرسنگی است، نه رفع تشنگی.
- ← بتن موجب استحکام ساختمان می‌شود.
- ← گندم از گندم بروید.
- ← از مکافات عمل غافل مشو.
- ← هر که باد بکارد، طوفان درو می‌کند.
- ← و ...
- ← دقت کنید در برخی از ضرب‌المثل‌ها تناسب وجود دارد، اما سنخیت و علت و معلول وجود ندارد. ← مثال: کبوتر با کبوتر، باز با باز (علیتی در آن نیست).

سنخیت علت و معلول

- (۱) انسان از هر چیزی، انتظار آثار متناسب با آن را دارد.
 - ← به همین دلیل برای شناخت ویژگی‌های هر شیء و تفاوت آن با سایر اشیا، تلاش می‌کند.
- (۲) جهان نظم دقیق (انتظام) دارد.
- (۳) دانشمندان می‌توانند تحقیقات علمی خود را پیگیری کنند.
 - ← دانشمندان وقتی با پدیده‌ای روبه‌رو می‌شوند، به سراغ عواملی می‌روند که تناسب بیشتری با آن پدیده دارند.
- (۴) خاص بودن روابط در عالم
- (۵) یکسان عمل کردن طبیعت
- (۶) کلیت قوانین علمی
 - ← مثل: هر آهنی در اثر گرما منبسط می‌شود.
- (۷) امکان پیش‌بینی و پیشگیری از امور

- ← فلاسفه (به‌جز فیلسوفان تجربه‌گرا)، اصل سنخیت را مانند اصل علیت، یک اصل عقلی می‌دانند.
- ← چند نکته مهم
- ← یافتن مصادیق سنخیت، یعنی این‌که هر علت، چه معلول خاصی دارد، با تجربه ممکن است.
- ← تخیل کردن در اکثر مواقع با به هم زدن سنخیت صورت می‌پذیرد.

آزمون پانزدهم حضوری

دوازدهم انسانی

پاسخ تشریحی اگر اصل سنخیت را یک اصل تجربی بدانیم، به هیچ وجه نمی‌توانیم موارد تجربه‌شده را به موارد تجربه‌نشده تعمیم دهیم، یعنی مثلاً اگر چند فلز را در آزمایشگاه حرارت داده‌ایم و مشاهده کردیم که منبسط شده‌اند، نمی‌توانیم بگوییم «همه فلزات در اثر حرارت منبسط می‌شوند» و نهایتاً می‌توانیم بگوییم «فلزاتی که آزمایش کرده‌ایم در اثر حرارت، منبسط می‌شوند»؛ بنابراین هیچ قانون علمی کلی و همیشگی وجود نخواهد داشت.

نکته تجربه‌گرایان قائل به این هستند که سنخیت امکان دارد انکار شود، چراکه در اموری که هنوز آن‌ها را تجربه نکردند، نمی‌توانند قائل به سنخیت باشند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

تست و پاسخ ۱۳۱

کدام گزینه نشان‌دهنده اجزای رابطه علیت در ذهن انسان است؟

- (۱) علت و مدلول (۲) دلیل و نتیجه (۳) علت و معلول (۴) دلیل و معلول

(فلسفه دوازدهم - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

- انسان از همان اوایل کودکی که زبان می‌گشاید، از «چیستی» و «چرایی» اشیا پرسش می‌کند.
- این «چراها» با بزرگ‌تر شدن کودک، بیشتر و عمیق‌تر می‌شوند و تا پایان عمر ادامه دارند.
- «چرا» بازتاب درک رابطه علت و معلول (علیت) در ذهن انسان است. ← یعنی به دنبال علت هستیم.
- رابطه علت و معلول از کهن‌ترین مسائل فلسفی انسان است.
- انسان از همان ابتدای ظهور خود بر روی این کره خاکی به دنبال علت‌یابی بوده و برای یافتن علل پدیده‌ها، تلاش کرده است.
- رابطه علیت
- ← علت، وجوددهنده است.
 - ← معلول، به وجود آمده است.
 - ← علیت، وجوددهندگی است.
 - ← تا علت نباشد، معلول به وجود نمی‌آید. ← معلول، وجودش متوقف (وابسته) به علت است.
 - ← مقصود از علت و معلول
 - ← علت در ذهن، همان «دلیل» است.
 - ← معلول در ذهن، همان «نتیجه» است.
 - ← برخی مترادف‌های علت: خاستگاه، ریشه، منشأ، مبدأ، متبوع و ...
 - ← برخی مترادف‌های معلول: بازتاب، محصول، میوه، ثمره، تابع و ...

پاسخ تشریحی رابطه وجودی، رابطه‌ای است که در آن یک طرف رابطه (علت) به طرف دیگر (معلول) وجود می‌بخشد. البته علت و معلول اجزای این رابطه در واقعیت است و در ذهن به جای علت، دلیل را داریم و به جای معلول، نتیجه را.

نکته ماهیت معلول وابسته به علت نیست؛ بلکه وجود معلول وابسته به علت است.

تست و پاسخ ۱۳۲

کدام مورد، دقیقاً به نفی معنای دوم اتفاق اشاره دارد؟

- (۱) از قضا سرکنگبین صفرا فزود.
- (۲) هر که بامش بیش، برفش بیشتر.
- (۳) دیبا نتوان بافت از این پشم که رشتیم.
- (۴) کبوتر با کبوتر باز با باز کند هم‌جنس با هم‌جنس پرواز

(فلسفه دوازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

- در این معنا، سنخیتی میان اشیا و آثار آنها نیست.
- در این معنا امکان دارد از یک پدیده اثری ظاهر شود که هیچ ربطی به آن ندارد.
- کسی که معنای دوم اتفاق را تأیید کند، اصل سنخیت را انکار می‌کند.
- بسیاری از فلاسفه، از جمله ابن‌سینا، ملاصدرا، علامه طباطبایی و برخی فیلسوفان اروپایی، این معنا را نمی‌پذیرند.
- دوم اتفاق
- بررسی معنای
- ← (۱) انسان به هیچ کاری دست نخواهد زد.
 - ← (۲) نمی‌توان نظم و هماهنگی موجود در طبیعت را تبیین کرد.
 - ← (۳) نمی‌توان دانشمندان را به کشف علل پدیده‌ها تشویق نمود.
 - ← (۴) همه علوم بی‌اعتبار می‌شوند و به آنها بی‌اعتنایی می‌شود.
 - ← (۵) نظام‌مند و قانون‌مند بودن هستی دچار تناقض می‌شود.
- نتایج تأیید معنای دوم اتفاق و انکار اصل سنخیت

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

پاسخ تشریحی این که از پشم، نمی‌توان پارچه ابریشمی به دست آورد، به اصل سنخیت علت و معلول مرتبط است که نفی معنای دوم اتفاق است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) اثبات معنای دوم اتفاق را تداعی می‌کند، نه نفی آن را؛ چراکه اتفاقی خلاف انتظار ما افتاده است.

۲ و ۴) تناسبی را مطرح می‌کنند، ولی رابطه علیت لزوماً مطرح نیست.

نکته دقت کنید که سنخیت، تناسب میان علت و معلول است، نه فقط تناسب.

تست و پاسخ ۱۳۳

چرا فیلسوفان اروپایی درباره خداوند نظرات مختلفی دارند؟

- ۱) چون برخی از روی وجدان اخلاقی و برخی با توجه به شهود معنوی و درونی به بحث درباره خدا پرداخته‌اند.
- ۲) چون برخی از فیلسوفان اروپایی به عقل‌گرایی و برخی به تجربه‌گرایی، گرایش پیدا کرده‌اند.
- ۳) چون برهان‌های ارسطو درباره اثبات خدا توسط تجربه‌گرایان مورد انکار قرار گرفت.
- ۴) چون دیوید هیوم برهان نظم را مهم‌ترین برهان فیلسوفان الهی دانسته است.

پاسخ: گزینه ۲

(فلسفه دوازدهم - درس ۵)

پاسخ تشریحی با شکل‌گیری دوره جدید اروپا و پیدایش دو جریان فکری عقل‌گرا و تجربه‌گرا در فلسفه، درباره خدا نیز دیدگاه‌های متفاوتی ظهور کرد که به گونه‌ای ریشه در این دو جریان داشتند.

سایر گزینه‌ها:

۱) این عبارت معلول اختلاف دیدگاه‌ها درباره خدا است، نه عامل و علت آن.

۳) دلیل انکار استدلال عقلی فلاسفه نیز به عقل‌گرایی و تجربه‌گرایی باز می‌گردد.

۴) این عبارت هر چند صحیح است، ولی دلیل تفاوت دیدگاه نیست.

نکته از آن‌جا که فلاسفه اروپایی در معرفت‌شناسی به تقسیم‌بندی «عقل‌گرایی» و «تجربه‌گرایی» رسیده‌اند، پس در امور دیگر همچون خداشناسی یا انسان‌شناسی هم نظرات مختلف پیدا کرده‌اند.

تست و پاسخ ۱۳۴

تفاوت استدلال ابن سینا و فارابی بر اثبات خداوند، در کدام مورد بهتر بیان شده است؟

- ۱) ابن سینا خداوند را به عنوان وجودی که ذاتاً واجب است، اثبات می‌کند و فارابی به عنوان موجود بی‌نیاز.
- ۲) ابن سینا نیازمندی موجودات را در امکان ذاتی آن‌ها پیگیری می‌کند و فارابی در معلولیت آن‌ها.
- ۳) ابن سینا بر فقر وجودی این جهان تأکید دارد و فارابی در نیاز آن به وجودبخش.
- ۴) ابن سینا واجب‌الوجود بالذات را اثبات می‌کند و فارابی علت غیرمعلول را.

پاسخ: گزینه ۲

(فلسفه دوازدهم - درس ۶)

پاسخ تشریحی اساساً نگاه ابن سینا در برهان وجوب و امکان، بر نیازمندی موجودات جهان به دلیل امکان ذاتی آن‌هاست و نگاه فارابی بر معلولیت موجودات جهان و این‌که وجودشان از خودشان نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۳) تأکید بر فقر وجودی موجودات جهان و نیاز آن‌ها به اتصال به موجود بی‌نیاز، مربوط به برهان ملاصدرا است.

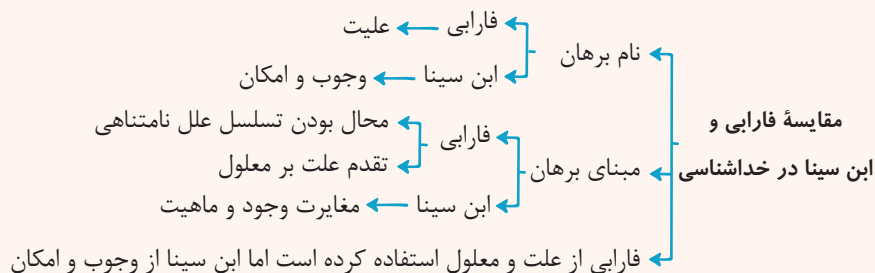
۴) مطلبی درست است، ولی در گزینه پاسخ، تفاوت دو برهان بهتر و به طور ریشه‌ای بیان شده است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

درس نامه ●●

تست و پاسخ ۱۳۵

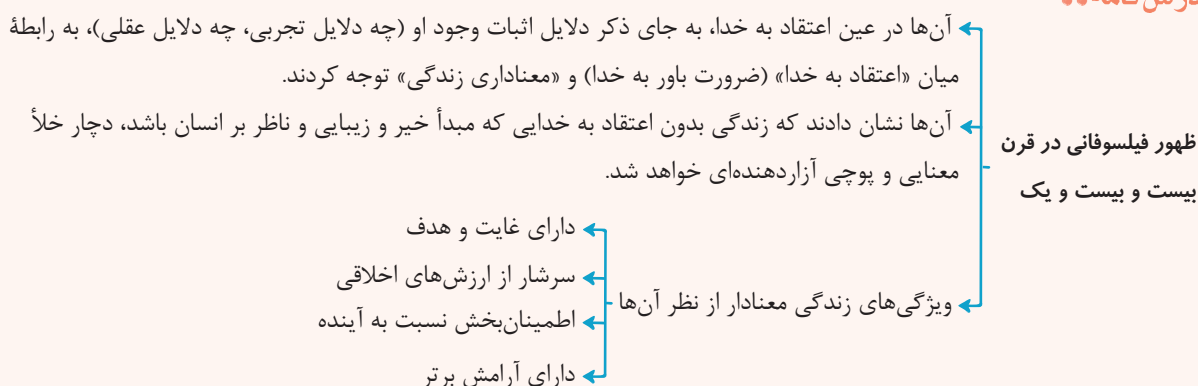
راهکار فلاسفه اروپایی جدید برای خروج از بحران معناداری زندگی چه تفاوتی با عملکرد فلاسفه مسلمان دارد؟

- ۱) فلاسفه اروپایی یکی از بخش‌های لازمه معنادار شدن زندگی از نظر مسلمین را کنار گذاشتند.
- ۲) اروپاییان هیچ مقابرتی با فلاسفه مسلمان در بحث معنادار شدن زندگی ندارند.
- ۳) آن‌ها به دنبال اثبات عقلانی وجود خدا بودند، اما به تجربه اهمیت نمی‌دادند.
- ۴) برخلاف فلاسفه مسلمان به تجربه معنوی و شهود هیچ توجهی نداشتند.

(فلسفه دوازدهم - درس ۵ و ۶)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه ●●

پاسخ تشریحی: فلاسفه اروپایی به جای اثبات وجود خدا به ارتباط اعتقاد با خدا با معناداری زندگی پرداختند، در حالی که فلاسفه مسلمان، لازمه معناداری زندگی را اثبات خدا و قبول او می‌دانند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) هم اروپایی‌ها و هم مسلمین، قبول خدا را لازمه معناداری زندگی می‌دانند.
- ۳) بسیاری از فلاسفه اروپایی تجربه‌گرا بودند.
- ۴) فلاسفه‌ای مثل جیمز، برگسون و ... به تجربه درونی و شهود معنوی معتقد بودند.

تست و پاسخ ۱۳۶

کدام گزینه در باب تاریخچه معرفت‌شناسی با دوره پس از اتمام حاکمیت کلیسا، تناسب دارد؟

- ۱) فلاسفه مسیحی از طریق آشنایی با ابن سینا و ابن رشد به دنبال تبیین عقلانی مسائل دینی بودند.
- ۲) نزاع اصلی بین فلاسفه اروپایی قبول یا عدم قبول شناخت تجربی در شناخت حقیقت بود.
- ۳) هیچ‌کدام از فلاسفه اروپایی اثبات وجود خدا، روح و ... را معتبر و معقول نمی‌دانستند.
- ۴) شناخت‌های عقلی محض، به طور کامل محدود به حوزه دانش ریاضیات شد.

(فلسفه دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

درس نامه ●●

فیلسوف تجربه‌گرای قرن نوزدهم
 عقل فلسفی (عقل محض) و کار عقل در تأسیس فلسفه را کاملاً ذهنی خواند \neq واقعی
 اوگوست کنت
 عقل محض، واقع‌نما نیست. (واقعیت را نشان نمی‌دهد).
 به نظر او - عقل تجربی، واقع‌نما است و به واقعیت دست می‌یابد و به «علم» می‌رسد.

عقل محدود به امور تجربی و حسی شد.
 دیدگاه اوگوست کنت در میان فلاسفه اروپایی گسترش یافت - اثبات اموری مانند ماوراءالطبیعه، روح و ... ناممکن شد.
 اثبات منطقی و عقلی به حوزه ریاضیات محدود شد.

پاسخ تشریحی دوره پس از پایان حاکمیت کلیسا در اروپا را دوره رنسانس و شروع دوره جدید اروپا می‌دانند که در آن بین فلاسفه بر سر محدوده کارآمدی عقل اختلاف شد و همین امر باعث تقسیم فلاسفه به دو دسته عقل‌گرا و تجربه‌گرا گردید. با ترویج و گسترش نظریات تجربه‌گرایی در اروپا، امروزه عقل در اروپا به عقل تجربی تقلیل یافته و ردّ و اثبات منطقی (شناخت عقلی محض) به حوزه ریاضیات محدود شده است. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) این موضوع مربوط به دوره دوم حاکمیت کلیسا است.
- ۲) هم عقل‌گرایان و هم تجربه‌گرایان شناخت تجربی را معتبر می‌دانستند و نزاع بر سر قبول عقل محض بود.
- ۳) دکارت که فیلسوف عقل‌گرای قرن هفدهم است، بدیهیات عقلی و سایر توانایی‌های عقل را معتبر می‌دانست.

تست و پاسخ ۱۳۷

کدام گزینه را می‌توان نتیجه دیدگاه هراکلیتوس درباره لوگوس دانست؟

- ۱) عقول مجرده حقایق را بی‌واسطه شهود می‌کنند.
- ۲) جهان و اشیاء ظهور عقل متعالی و برتر هستند.
- ۳) حقیقت جهان عقل متعالی است و عقل تفکری هیچ جایگاهی ندارد.
- ۴) عقل انسان با تربیت و تمرین به فعلیت می‌رسد.

پاسخ: گزینه ۲

(فلسفه دوازدهم - درس ۷)

درس نامه ●●

او مانند سایر فلاسفه یونان باستان، به هر دو کاربرد عقل توجه داشته است.
 او از حقیقتی به نام «لوگوس» سخن می‌گوید - هم به معنای یک وجود و حقیقت متعالی است.
 هم به معنای نطق، سخن و کلمه است.
 ظهور و پرتو عقل متعالی و برتر می‌باشد.
 بیانگر افکار و اندیشه‌های انسان است.
 از نظر او، سخن و کلمه - آن چه را که انسان در ذهن دارد، با کلام ظاهر می‌کند و به دیگران می‌رساند.
 جهان و اشیاء، ظهور آن وجود و آن حقیقت متعالی و برتر (عقل) هستند.

پاسخ تشریحی طبق دیدگاه هراکلیتوس، لوگوس هم به معنای عقل متعالی است، هم به معنای نطق و سخن و کلمه که نطق و سخن و کلمه، ظهور و پرتو عقل متعالی است و البته همه جهان و اشیاء، ظهور عقل متعالی و برتر هستند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

تست و پاسخ ۱۳۸

کدام توصیف برای عقل اول درست است؟

- (۱) همان خداوند در ادیان
- (۲) واسطه فیض به عقل انسان‌ها
- (۳) عقل انسانی رشدیافته و تربیت شده
- (۴) همان عقل کل در بیان برخی فلاسفه

(فلسفه دوازدهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

فلاسفه مسلمان، روشن‌تر و دقیق‌تر از فیلسوفان یونان مرتبه‌ای از موجودات را که حقیقت وجودشان مجرد از ماده است، اثبات کرده و نام آن مرتبه را عالم عقول گذاشتند.

پاسخ تشریحی عامل مستقیم فیض‌رسانی به عقل انسان‌ها عقل فعال است، اما عقل اول، از نظر فلاسفه‌ای مانند ابن سینا، تنها مخلوق مستقیم خداوند است (رد ۱ و ۲) و لذا بدین ترتیب، همه فیوضات به همه مخلوقات، به واسطه عقل اول انجام می‌گیرد؛ یا مستقیماً و یا با واسطه. دقت کنید که عقول با هم رابطه سلسله‌مراتبی دارند؛ پس عقل اول روی تمام عقول بعد از خود اثر دارد و عقل دهم یا همان عقل فعال هم روی عقل انسان اثر دارد. دقت کنید که فلاسفه به خداوند عقل کل می‌گفتند.

تست و پاسخ ۱۳۹

چرا در دوره اسلامی، مسلمین نمی‌توانستند به طور صریح با عقل مخالفت کنند؟

- (۱) چون مخالفت با عقل، به معنای زیر سؤال بردن علم و دانش محسوب می‌شد.
- (۲) از آن‌جا که مخالفت با عقل به منزله مخالفت با قرآن و پیامبر (ص) بود.
- (۳) زیرا عقل را در همه محدوده‌های دینی و مسائل آن کارآمد نمی‌دانستند.
- (۴) چون کم‌تر شخصیتی در جهان اسلام بود که در تکریم عقل سخن نگفته باشد.

(فلسفه دوازدهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

پاسخ تشریحی دقت کنید که به دلیل توجه ویژه قرآن و پیامبر (ص) و ائمه اطهار به عقل، عقل در جامعه اسلامی جایگاه ویژه پیدا کرد و حرکت عمومی به سمت پیشرفت دانش آغاز شد و کمتر شخصیتی بود که در جهان اسلام در تکریم عقل سخن نگفته باشد. به همین دلیل مخالفت صریح با عقل کمتر صورت می‌گرفت، چراکه به نحوی مخالفت با کلام قرآن و پیامبر (ص) (مخالفت با دین) محسوب می‌شد.

تست و پاسخ ۱۴۰

تفاوت اصلی مدینه فاضله و مدینه جاهله در دیدگاه فارابی کدام است؟

- (۱) تناسب جایگاه‌ها با ویژگی‌ها
(۲) اهمیت دادن به سعادت
(۳) داشتن هدف درست
(۴) کم توجهی به امور دنیوی

(فلسفه دوازدهم - درس ۹)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

- ← بهترین مدینه‌ها، مدینه فاضله است.
- ← در مدینه فاضله، مردم به فضایل آراسته‌اند و به سوی سعادت می‌روند.
- ← مدینه فاضله مانند یک بدن سالم است.
- ← تشبیه فارابی مردم مانند اعضای بدن هستند که هر کدام متناسب با ویژگی‌های خود، وظیفه خود را به نحو احسن انجام می‌دهند.
- ← به نظر او باید در مدینه برخی بر برخی دیگر تقدم داشته باشند و سلسله مراتب وجود داشته باشد. (همان‌طور که در بدن قلب بر همه اعضا ریاست دارد.)
- ← مدینه از نظر فارابی در مدینه فاضله باید کسی که ویژگی‌های ممتازی دارد بر سایرین ریاست کند.
- ← در تقابل با مدینه فاضله، مدینه جاهله وجود دارد.
- ← مهم‌ترین تفاوت مدینه جاهله و فاضله در هدف است.
- ← هدف مدینه جاهله: فقط سلامت جسم و فراوانی لذات دنیایی است.
- ← در مدینه جاهله، رسیدن به سعادت را در گرو رسیدن به لذات دنیایی می‌دانند.
- ← در مدینه جاهله هم برای سعادت معنایی قائل‌اند، اما آن را رسیدن به لذات دنیایی می‌دانند.
- ← رئیس مدینه جاهله کسی است که فراوانی لذات دنیایی را فراهم کند.

پاسخ تشریحی فارابی مدینه جاهله را در مقابل مدینه فاضله، قرار می‌دهد و معتقد است که مهم‌ترین تفاوت آن با مدینه فاضله در هدف آن است. در مدینه جاهله هدف مردم فقط سلامت جسم و فراوانی لذت‌های دنیایی است. آن‌ها گمان می‌برند که اگر به چنین لذت‌هایی دست یافتند، به سعادت رسیده‌اند و اگر دست نیافتند، به بدبختی افتاده‌اند.

تست و پاسخ ۱۴۱

کدام گزینه درباره حکمت مشائی نادرست است؟

- (۱) ویژگی اصلی آن تکیه بر روش استدلالی ارسطویی است.
(۲) صرفاً به استدلال عقلی می‌پردازد و به کمال نفسانی توجهی ندارد.
(۳) مؤسس اول آن ارسطو است و دلیل نام‌گذاری فلسفه اسلامی به این نام نیز به همین دلیل است.
(۴) محصول آشنایی عمیق فارابی با تعالیم اسلام و تلفیق آن با آموزه‌های فلسفی افلاطون و ارسطو و سایر فلاسفه گذشته بود.

(فلسفه دوازدهم - درس ۹)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه ●●

پاسخ تشریحی تعریف حکمت از نظر یک فیلسوف مشائی چنین است:

«فنی استدلالی و فکری که انسان عالم به وسیله آن، وجود را آن چنان که هست می‌یابد و نفس خویش را به کمال می‌رساند و به جهانی عقلی مشابه جهان واقعی تبدیل می‌شود و مستعد رسیدن به کمال نهایی به قدر طاقت بشری می‌گردد.»
بنابراین در حکمت مشائی، استدلال عقلی برای کمال نفس استفاده می‌شود.

نکته فلاسفه مسلمان برای مقبولیت فلسفه در میان مردم از کلمه «حکمت» که در قرآن آمده استفاده کردند.

تست و پاسخ ۱۴۲

شخصی که برای دیدن یک فیلم به سینما رفته بود، به این که صندلی او به پرده سینما خیلی نزدیک بود و نمی‌توانست همه صحنه‌های فیلم را ببیند و درباره فیلم نظر بدهد، معترض بود. حالت این فرد با کدام گزینه مطابقت دارد؟

(۱) از نظر ابن سینا طبیعت مرتبه‌ای از هستی است که رو به مقصدی خاص دارد.
(۲) از نظر ابن سینا، طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می‌دهد.
(۳) از نظر ابن سینا شتر واقعی وجود ندارد و شرور ظاهری در نظم بخشی از جهان تأثیر مثبت دارند.
(۴) از نظر ابن سینا چون نظام طبیعت، نظام احسن است، نمی‌توان با مشاهده بخش کوچکی از جهان درباره آن داوری کرد.

(فلسفه دوازدهم - درس ۱۰)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

درس نامه

- طبیعت، مرتبه‌ای از هستی است. \neq به نظر مادی‌گرایان طبیعت، کل هستی است.
- طبیعت دارای حرکت است. \leftarrow یعنی تغییر و رشد دارد.
- طبیعت، رو به مقصدی خاص دارد که این مقصد جزء عالم طبیعت است (درونی است) و از آن جدا نمی‌شود.
- طبیعت از نظر ابن‌سینا
- (۱) اجزای این عالم، هر کدام طبع و ذات خاصی دارند که منشأ حرکات و تغییرات اجزا
 - وجه تسمیه طبیعت و افراد عالم است.
 - (۲) خود این عالم به عنوان یک «کل»، طبع و ذاتی دارد که منشأ و مبدأ حرکات تحولات آن است.
- علت: خداوند عالم طبیعت را با لطف و عنایت خود (با حکمت) پدید آورده است. \leftarrow معلول: طبیعت، بهترین نظام ممکن، یعنی نظام احسن است.
- طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می‌دهد؛ به شرط این‌که مانعی در راه طبیعت قرار نگیرد. (وقتی شرط دارد، پس الزامی نیست).

پاسخ تشریحی ابن‌سینا معتقد است آنچه ظاهراً شر و بدی به نظر می‌رسد، در نظم کلی جهان (نه نظم بخشی از جهان) تأثیر مثبت دارد و به کمال نهایی طبیعت کمک می‌کند. به همین جهت، با نگاه به بخش کوچکی از جهان نمی‌توان درباره آن داوری کلی کرد. در مثال فوق، آن فرد چون فقط بخش کوچکی از صحنه فیلم را می‌دیده، نمی‌توانسته درباره کل فیلم نظر بدهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ و ۲ عبارت درستی است، ولی به فرض سؤال مربوط نیستند.
- ۳ شرور ظاهری در نظم کلی جهان تأثیر مثبت دارند، نه نظم بخشی از جهان.

تست و پاسخ ۱۴۳

مباحث مربوط به «نظام احسن» و «وحدت حقیقی روح و بدن» به ترتیب باید در کدام‌یک از بخش‌های کتاب اسفار ملاصدرا جای بگیرند؟

(۱) سوم - چهارم (۲) چهارم - سوم (۳) اول - دوم (۴) دوم - اول

(فلسفه دوازدهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

- عرفا معتقدند که سیر و سلوک انسان برای رسیدن به کمال نهایی در چهار سفر، انجام می‌شود.
- اسفار اربعه
- (۱) سفر اول: سفر از خلق به حق (مِن الخلق الی الحق) \leftarrow سالک می‌کوشد از طبیعت و عوالم ماوراء عبور کند. \leftarrow «مباحث عمومی فلسفه در کتاب ملاصدرا» \leftarrow عارف می‌خواهد به حق واصل شود و میان او و خدا حجابی نباشد.
 - (۲) سفر دوم: سفر با حق و در حق (بالحق فی الحق) \leftarrow سالک می‌کوشد به کمک خداوند، سیری در اسماء و صفات الهی (نه افعال) نماید. \leftarrow «مباحث مربوط به توحید (ذات) و صفات الهی در کتاب ملاصدرا»
 - (۳) سفر سوم: سفر از حق (خدا) به سوی خلق، همراه با حق (مِن الحق الی الخلق بالحق) \leftarrow سالک به سوی خلق باز می‌گردد، در حالی که به حق توجه دارد و همه چیز را مظهر و جلوه او می‌یابد.
 - (۴) سفر چهارم: در خلق با حق (فی الخلق بالحق) \leftarrow سالک می‌کوشد به کمک حق، مردم را هدایت کند و آن‌ها را نیز سالک راه حق نماید. \leftarrow «مباحث مربوط به «علم النفس» (انسان‌شناسی) و مراحل شکل‌گیری آن تا معاد در کتاب ملاصدرا»

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

پاسخ تشریحی ملاصدرا بخش سوم کتاب خود را به افعال خداوند، ربوبیت و حکمت الهی اختصاص داده است. بحث نظام احسن نیز به مبحث افعال الهی مربوط است. ملاصدرا بخش چهارم کتاب خود را به «علم النفس» و مراحل شکل گیری آن تا رسیدن به مرحله معاد اختصاص داده است. بحث «وحدت حقیقی روح و بدن» نیز به علم النفس مربوط است.

تست و پاسخ ۱۴۴

کدام گزینه با توجه به اصول حکمت متعالیه، بیانگر مطلب درستی است؟

- (۱) جای هیچ گونه تعدد و تکثر در عالم نیست چراکه وجود واحد و یگانه است.
- (۲) ماهیت‌ها به طور کامل ساخته و پرداخته ذهن انسان هستند و انتزاعی می‌باشند.
- (۳) نباید به تمثیل‌ها برای نشان دادن وحدت وجود اکتفا کرد و باید برای آن استدلال یافت.
- (۴) اصالت وجود، محل یافتن هویت مشترک «وجود» و «نور» است.

پاسخ: گزینه ۳

(فلسفه دوازدهم - درس ۱۱)

پاسخ تشریحی تمثیل راهی است که عرفا برای نشان دادن وحدت حقیقت وجود از آن استفاده می‌کردند اما ملاصدرا با استفاده از دو مفهوم «اصالت وجود» و «مشترک بودن وجود میان اشیاء» وحدت وجود را اثبات کرد. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ملاصدرا تعدد و تکثر واقعی را قبول ندارد اما تکثر ظاهری را می‌پذیرد. (۲) ماهیت‌ها براساس وجود انتزاع می‌شوند پس منشأ واقعی دارند و نمی‌توانیم بگوییم به طور کامل ساخته و پرداخته ذهن هستند. (۴) دو مفهوم «وجود» و «نور» در اصل مراتب داشتن وجود به اشتراک معنایی و هویتی می‌رسند.

نکته ملاصدرا می‌داند که ملاک فلسفی بودن یک مطلب آن است که براساس استدلال باشد. به همین دلیل تلاش می‌کند برای شهودهای عرفانی همچون وحدت وجود، اثبات و استدلال عقلانی بیاورد.

تست و پاسخ ۱۴۵

کدام مورد، با تلاش مرحوم علامه طباطبایی برای ارتباط با مجامع علمی و دانشگاهی مرتبط است؟

- (۱) اصول فلسفه و روش رئالیسم (۲) بدایة‌الحکمه و نهایة‌الحکمه (۳) شیعه و رسالت تشیع (۴) المیزان

(فلسفه دوازدهم - درس ۱۲)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

- ← علت: علاقه علامه به فراتر بردن فعالیت‌های علمی و فرهنگی خود از حوزه ← معلول: ملاقات با اساتید دانشگاه و تشکیل جلسه با آنها.
- ← علی‌رغم قناعت و فقر با وسایل نقلیه عمومی به تهران می‌آمد تا با خاورشناسان و فیلسوفانی که برای تحقیق به ایران آمدند، ملاقات کند و روح تفکر و فلسفه اسلامی و مذهب تشیع را به آنها بشناساند.
- ← ارتباط با مراکز دانشگاهی و فرهنگی توسط علامه طباطبایی
- ← نتیجه فعالیت‌های ایشان ← ترجمه آثار ایشان به زبان‌های اروپایی
- ← آشنايي بیشتر غرب با تفکر شیعی
- ← مثال: ملاقات‌های متعدد علامه با هانری گربن فیلسوف برجسته فرانسوی
- ← ثمره ملاقات‌های علامه با هانری گربن ← کتاب‌های شیعه رسالت تشیع

پاسخ تشریحی علامه طباطبایی در نظر داشت که فعالیت‌های علمی و فرهنگی خود را از محدوده حوزه فراتر برد و به دانشگاه‌ها و حتی به محیط‌های فرهنگی جهانی بکشاند. از این رو ایشان، با استادان دانشگاه ملاقات می‌کرد و برای آن‌ها جلساتی تشکیل می‌داد. هانری گربن، فیلسوف برجسته فرانسوی که حدود ۲۰ سال با دانشگاه تهران همکاری می‌کرد، در ملاقات‌های متعددی با علامه طباطبایی، از نظرات ایشان درباره فلسفه، عرفان و مکتب شیعه استفاده کرد. حاصل مذاکرات با علامه، دو جلد کتاب تحت عنوان «شیعه» و «رسالت تشیع» در دنیای امروز می‌باشد. بررسی سایر گزینه‌ها: (۱) بحث تطبیقی فلسفه است. (۲) دو کتاب آموزشی فلسفه هستند. (۴) موضوعش تفسیر قرآن است.